

ODJECI

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE PRESVETOG SRCA ISUSOVA

Školskih sestara franjevačka - SPLIT, Lovret

God. 2007./XXXVII.

Br. 4/147

S A D R Ž A J

RIJEČ PROVINCIJALNE PREDSTOJNICE.....	3
IZ GENERALATA	
Okružnica vrhovne predstojnice.....	4
IZ PROVINCIJALATA	
Sa sjednice Provincijalnoga vijeća	5
Duhovne vježbe 2008.	6
Pravilnik provincijskih vijeća.....	7
Obavijesti.....	12
ZBIVANJA I OSVRTI	
Dvadeset godina u Zmijavcima.....	15
Seminar za medicinske sestre.....	17
Međusobna zahvalnost	18
Elizabeta Ugarska i trećoredsko milosrdno djelovanje	19
Milosrđe u franjevačkoj zajednici i apostolatu.....	22
Dijete i scenska lutka.....	24
Izlet dječjeg vrtića	25

Profesori povijesti u Sigurati	25
Pjevajte Gospodinu.....	26
Molitva za ime i dom.....	27
Laudate omnes gente	29
Duhovne obnove i susreti mladeži	30
Franjo i žive jaslice.....	35
Svečanost u Arbanasima	36
JEKA IZ AFRIKE	
Oni koji siju u suzama žanju u radosti	55
Istinski slijediti Krista u svojoj ranjivosti.....	57
Posjet dječjem selu SOS.....	59
BOŽIĆNE ČESTITKE	60
NAŠI POKOJNICI	
Sestre naše Kongregacije.....	62
Rodbina sestara, zahvale	62
IZ ŽIVOTA NAŠE KONGREGACIJE	
Iz generalne kuće	63
Jedan je Učitelj vaš.....	64
Iz mariborske provincije.....	65
Iz splitske provincije	66
Iz tršćanske provincije	67
Iz lemontske provincije	68
Iz mostarske provincije	69
Iz bosansko-hrvatske provincije	70
Iz austrijsko-koruške provincije	71
Iz paragvajске provincije.....	72

Izdaje:

Provincijalat Provincije Presvetoga Srca Isusova školskih sestara franjevnika Krista Kralja
21000 Split, Lovretska 9

Uređuje: s. Marija Petra Vučemilo

tel. 021/ 319-805; faks 021/ 319 358

e-mail: skolske-sestre-franjevke@st.htnet.hr

skype: skolskesestreLovret

RIJEČ PROVINCIJALNE PREDSTOJNICE

Drage sestre!

Sve nam je bliža svetkovina Kristova rođenja za koju se radosno pripremamo. Uskoro ćemo dovršiti i još jednu godinu, i započeti novu. Upravo u posljednjem mjesecu u godini, u prosincu, uz doživljaje pripremanja i slavljenja Božića, u nama se obično budi i potreba dubljega sabiranja i preispitivanja cjelogodišnjega djelovanja, prebiranja doživljenih susreta, događaja, odnosa, naših ostvarenja i padova, našega sijanja i sabiranja dozrelih plodova, naših ispunjenih čežnja i buđenje novih nada koje u sebi nose klice novoga života.

Kao provincijska zajednica pod kraj godine imamo i dva značajna, dugo očekivana i pripremana događaja. U sredini došašća - blagoslov kapele i posvetu oltara u našem novom samostanu u Zadru u Arbanasima, a posljednjeg dana ove godine u DR Kongu povratak sestara u njihovu prvotnu misiju, u Luhwinju, nakon višegodišnjeg izgnanstva.

Dok razmatramo liturgijske tekstove došašća jasnije možemo iščitavati i značenje ovih događaja. Pripremale su ih i pratile davne čežnje i molitve cijele zajednice, uvijek nova i živa nada, a nisu nedostajale žrtve i odricanja. Što je najvažnije, to nisu bile zatvorene, sebične želje i ambicije. Nade i čežnje sestara, kako za samostanom u Zadru tako i za povratkom na Infendulski brežuljak, vođene su željom većega dobra drugih, dobra puka, djece i mladeži, potrebnika i siromaha.

Sad kad se i ostvaruju, s pravom možemo reći da nisu bila uzaludna naša iščekivanja, naše čežnje i naša nadanja. Gospodin sam ih je poticao i osnaživao svojom prisutnošću, i svojim nadahnućima. Doživljavamo milosno iskustvo Izaijinih riječi: *Al' onima što se u Gospodina uzdaju snaga se obnavlja, krila im rastu kao orlovima, trče i ne sustaju, hode i ne more se* (40,31).

U franjevačkoj jednostavnosti i malenosti, obnovljenim žarom slavimo Božić i božićne blagdane. Sve svoje nade i nadalje polažimo u Novorođenoga među nama, u Isusa. Pozorno oslušujmo stvarnost svijeta, bilo zajednice i vlastitu stvarnost. Iznad svega čeznimo za Duhom Gospodnjim, *za njegovim svetim djelovanjem*, za njegovim nadahnućima i njegovom prisutnosti u našoj svakodnevnici, u izvršavanju svih naših djela i dužnosti.

U tim mislima svima želim sretan Božić i blagoslovljenu novu 2008. godinu!

Vaša s. Klara

Božić, 2007.

IZ GENERALATA

Prot. n. 300c/2007.

Grottaferrata, Božić 2007.

Svim sestrama Kongregacije

Drage sestre!

Bdijte jer ne znate u koji dan dolazi vaš Gospodin. Ovo zapamtite: Ako bi domaćin znao u koju će noćnu stražu doći lopov, bdio bi i ne bi dopustio da mu prokopa kuću. (Mt 24, 42-43)

Prva nedjelja došašća donosi nam riječi evanđelja: Bdijte da budete spremni kada dođe. Taj poziv odjekuje u cijelom predbožićnom vremenu. Bdjeti i čekati dva su vjernička stava međusobno povezana. Čekanje Boga je budno i djelatno, radosno i strpljivo. Čekati tako znači u svoj punini živjeti sadašnji trenutak da u njemu prepoznamo znak onog na koga čekamo... znači uvijek paziti na to što se događa pred našim očima i u tom gledati prvo prosijavanje Božjeg dolaska u slavi (H. Nouwen).

Čekati bdijući znači biti kod sebe, pri sebi, doma. U “kući” svoje duše, svog srca – tamo gdje Gospodin prebiva. Nismo li tamo, “kradljivci” će imati lak posao. Oni su uvijek budni i uvijek spremni. Imaju bezbroj lica. Zar nas nisu “okrali” toliko puta? Tjeskobne brige nam pokradaju radost. Pretjerana aktivnost “okrada” vrijeme koje pripada Gospodinu; žurba nam “krade” sposobnost uočiti znake Božjeg prolaza među nama. Buka u kojoj živimo “okrada” nam sposobnost slušanja; loše vijesti kojima se punimo “okradaju” nadu da je bolji svijet moguć; nepomirenje sa sobom i drugima “okrada” unutarnji mir.

Tako, mi smo često izvan “kuće”. Došašće je poziv na povratak “kući”, na budno čekanje Onog koji je postao jedan od nas. Koji je jednom došao u tijelu, ali dolazi k nama svaki dan. U otajstvu Božića blista Božje čovjekoljublje. *U tome nam se očitovala Božja ljubav što je Bog poslao na svijet svog jedinorođenog Sina da živimo po njemu* (1 Iv 4,9). Stoga je Božić blagdan koji više od ijednog drugog treba u nama oživljavati svijest da nas Bog ljubi i da smo pozvane na međusobnu ljubav (Zaključni dokument Vrhovnog kapitula). I ne samo to. Sv. Franjo nam kaže da smo majke Njegove kad ga po kreposti božanske ljubavi te čistom i iskrenom savjesti nosimo u svom srcu i u svome tijelu; radamo ga kreposnim djelima koja drugima moraju svijetliti kao primjer (FF 200). Božić je blagdan koji nas podsjeća na ovaj naš osnovni “apostolat”. Svijet ima potrebu opipljive, djelatne prisutnosti Kristove. Potrebne su mu osobe koje će “radati” Njega kao nadu u beznađu, kao svjetlo u tami našeg vremena.

Svakoj osobno i svakoj zajednici radostan Božić, blagdan Nade i Svjetla.

s. M. Natalija Palac, vrhovna predstojnica

IZ PROVINCIJALATA

SA SJEDNICE PROVINCIJALNOGA VIJEĆA

Sjednica je održana u Zagrebu 11. studenoga 2007. godine. Između ostaloga, učinjen je osvrt na razdoblje od prethodne sjednice.

Zadar - blagoslov kapele i posveta oltara, u suglasnosti s nadbiskupom zadarskim mons. Ivanom Pređom, bit će u subotu 15. prosinca ove godine.

50. obljetnica djelovanja sestara u Arbanasima, u dogovoru sa župnikom župe Gospe Loretske don Josipom Bunićem, obilježiti će se u župi 15. prosinca uz večernje euharistijsko slavlje. Za tu prigodu pripremit će se kratki prikaz života i djelovanja sestara u Arbanasima, a pjevat će zbor lovretskih sestara iz Splita.

Dječji vrtići. Razmotreno je djelovanje naših vrtića u Zagrebu i u Zadru s obzirom na financijsko poslovanje u sklopu samostana.

Duhovne vježbe. Vijeće je upoznato s terminima i voditeljima duhovnih vježba za 2008. godinu. Utvrđen je doprinos sestara za duhovne vježbe i seminare koji se upriličuju za sve sestre Provincije, o čemu će sestre biti upoznate posebnim dopisom.

Pravilnik provincijskih vijeća. Odobren je Pravilnik provincijskih vijeća obnovljen na temelju prijedloga pojedinih vijeća i dorađen u suradnji s pravnim stručnjakom fra Jurom Brkanom.

Sestre u DR Kongu. Razmotren je zapisnik zadnje sjednice Misijskoga vijeća od 13. listopada ove godine.

Izvjешće s Plenarnog zasjedanja HUVRP i HKVRP. S. Klara je izvijestila o Plenarnom zasjedanju HUVRP na kojem je sudjelovala 26. i 27. listopada u Zagrebu.

Split - Lovret. U tijeku su radovi cjelokupne obnove I. kata.

Sljedeća sjednica je dogovorena za 16. prosinca u Zadru.

s. M. Petra Vučemilo, provinc. tajnica

DUHOVNE VJEŽBE 2008.

Br. 139/2007.

Split, 14. studenoga 2007.

Svim sestrama Provincije

Drage sestre!

Dostavljamo vam raspored duhovnih vježba za 2008. godinu:

- I. Split, 2. - 8. siječnja, fra Marijan Vugdelija, OFM
- II. Zadar, 7. – 13. siječnja, fra Anđelko Domazet, OFM
- III. Split, 10. – 16. veljače, fra Šimun Bilokapić, OFM
- IV. Zadar, 24. – 30. ožujka, fra Domagoj Runje, OFM
- V. Zadar, 20. – 26. travanja, o. Mirko Nikolić, DI
- VI. Zadar, 23. – 29. svibnja, fra Rozo Brkić, OFM
- VII. Zagreb, 22. – 28. lipnja, fra Mirko Kemiveš, OFM^{Cap}

Svoje sudjelovanje potrebno je na vrijeme prijaviti kućnoj predstojnici u samostanu u kojem planirate biti na duhovnim vježbama.

I u duhovnim vježbama produbljivat ćemo ovogodišnju temu našega provincijskoga plana *Sveopće bratstvo/sestrinstvo*.

O potrebi i važnosti godišnjih duhovnih vježba nije potrebno govoriti. Potrebno je, možda, to dublje posvijestiti u vlastitoj nutrini. Dobro je „izdvojiti“ šest dana, odvojiti se od svakodnevnoga rada, osoba i mjesta, i prepustiti se osluškivanju svoga srca, otvoriti se tajni života u Bogu i njegovoj životvornoj riječi, u meditaciji i šutnji otkrivati pokrete srca za dobro. Bit će tako djelotvornija i naša pozornost na Božje djelovanje usred svakodnevnoga života i rada, kako u vlastitim zajednicama tako i u suradnji sa svima u našem poslanju.

Sve vas srdačno pozdravljam, sa željom istinskoga mira i dobra

s. Klara Šimunović, provinc. predstojnica

**PRAVILNIK PROVINCIJSKIH VIJEĆA
PROVINCIJE PRESVETOG SRCA ISUSOVA
ŠKOLSKIH SESTARA FRANJEVAKA KRISTA KRALJA**

Br. 145/2007.

Drage sestre!

Prema Statutima naše Provincije (t. 65-68) provincijska vijeća imaju vlastiti Pravilnik, koji odobrava Provincijalno vijeće (t. 3).

Pravilnik provincijskih vijeća iz 1996. godine preuređen je na temelju prijedloga pojedinih vijeća. Provincijalno vijeće je Pravilnik odobrilo na sjednici od 11. studenoga 2007. Ovim dekretom službeno se objavljuje i proglašava obvezatnim.

Djelujući u skladu s odredbama ovoga Pravilnika i nadahnjujući se uvijek na izvornoj franjevačkoj karizmi, neka u sveobuhvatnom našem djelovanju još više poraste žar istinskog svjedočenja i naviještanja evanđeoskih vrijednosti.

s. Klara Šimunović, provincijalna predstojnica

Split, 28. studenoga 2007.

Opće odredbe

Čl. 1

Ovaj Pravilnik provincijskih vijeća dopunjuje Statute provincije Školskih sestara franjevaka Provincije Presvetog Srca Isusova (usp. SP 3).

Mijenjanje, dopunjavanje, dokidanje i mjerodavno tumačenje ovog Pravilnika spada na Provincijalno vijeće Provincije Presvetog Srca Isusova.

Čl. 2

Svako vijeće djeluje prema ovom Pravilniku, imajući u vidu naše zakonodavstvo.

Čl. 3

Vijeće sačinjavaju: pročelnica, tajnica i članice.

Čl. 4

Provincijska vijeća su posebna savjetodavna tijela koja svojim savjetima predlažu i radom pomažu Provincijalnoj upravi (Provincijalnom kapitolu, Provincijalnom vijeću, provincijalnoj predstojnici).

Čl. 5

Provincijska vijeća su:

Vijeće za duhovnost,
Vijeće za odgoj,
Vijeće za apostolat,
Vijeće za misije i
Vijeće za gospodarstvo. (SP 65)

Čl. 6

Provincijalno vijeće imenuje usklađivateljicu (koordinatoricu) provincijskih vijeća na tri godine s mogućnošću ponovnog imenovanja.

Usklađivateljica Provincijskih vijeća podupire, potiče i usklađuje rad svih vijeća. Mišljenja i prijedloge vijeća i sekcija dostavlja Provincijalnom vijeću na uvid i odobrenje. S pročelnicama vijeća i voditeljicama sekcija sastaje se barem jednom godišnje.

Čl. 7

Pročelnicu vijeća i ostale članice provincijskih vijeća imenuje Provincijalno vijeće na tri godine s mogućnošću ponovnog imenovanja.

Pročelnica saziva sjednice, predlaže predmet rasprave i prema dogovorenom i predloženom dnevnom redu ravna radom vijeća.

Čl. 8

Tajnicu pojedinog vijeća/sekcije izabiru članice vijeća/sekcije između sebe. Tajnica je ujedno i zamjenica pročelnice.

Tajnica pomaže pročelnici i vodi zapisnik sjednica. Zapisnik sjednica potpisuju pročelnica i tajnica. Tajnica zapisnik dostavlja usklađivateljici vijeća, a ona provincijalnoj upravi.

Čl. 9

Rad vijeća/sekcija odvija se na sjednicama. Sjednice se održavaju barem dva puta godišnje. Članicama vijeća/sekcija treba prije sjednice dostaviti dnevni red i radne materijale. Uz suglasnost većeg dijela prisutnih članica može se raspravljati i o drugim točkama koje nisu predviđene u dnevnom redu a vezane su uz zadaće pojedinih vijeća/sekcija. Zaključci su valjani ako ih prihvati većina sveukupnih članica provincijskih vijeća, odnosno sekcija.

Čl. 10

Svaka članica vijeća/sekcija obvezna je sudjelovati na sjednicama vijeća/sekcija. Članica koja ne prisustvuje sjednicama kroz godinu dana bez opravdanog razloga, prestaje biti članica vijeća/sekcije te Provincijalno vijeće-imenuje drugu sestru umjesto nje.

Čl. 11

Članice vijeća i sekcija su obvezne svojim savjetima pomoći provincijalnoj upravi da se učinkovitije provodi Provincijski plan.

Čl. 12

Provincijalna predstojnica treba barem jedanput u tri godine upriličiti sastanak s usklađivateljicom i pročelnicama vijeća i voditeljicama sekcija.

Posebne odredbe

I. VIJEĆE ZA DUHOVNOST

Čl. 13

Zadaća je Vijeća za duhovnost da u skladu s propisima Konstitucija, Odredaba, Provincijalnih statuta i ovog Pravilnika:

- a) predlaže Provincijalnom vijeću promicanje raznih vidova duhovnog života u Provinciji;
- b) predlaže načine promicanja liturgijskog života Provincije;
- c) proučava i prati suvremene smjernice Crkve, posebno Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, franjevačke duhovnosti;
- d) pomaže Provincijalnom vijeću oko organiziranja duhovnih vježba i seminara;
- e) razrađuje teme mjesečnih duhovnih obnova i odgojnih sastanaka.

II. VIJEĆE ZA ODGOJ

Čl. 14

Vijeće za odgoj u okviru Statuta Provincije i odluka Provincijalnog vijeća pomaže Provincijalnom vijeću u planiranju i usmjeravanju početnog i trajnog odgoja.

Čl. 15

U skladu sa smjernicama Crkve, propisima naše Kongregacije i Provincije te novim dostignućima odgojnih znanosti ovo Vijeće:

- a) prati, planira i usmjerava početni odgoj kako bi odgajanice upoznale karizmu Družbe i u njoj rasle prema ljudskoj, kršćanskoj i redovničkoj zrelosti;

- b) pomaže Provincijalnom vijeću oko organiziranja duhovnih obnova prilikom redovničkih jubileja imajući u vidu i ostvarenje t. 77 naših Konstitucija i t. 54. i 55. Statuta provincije.
- c) prati djevojke koje izraze želju za redovničkim životom u našoj Provinciji.

Čl. 16

Članice Vijeća za odgoj po službi su odgojiteljice početnog odgoja. Ostale članice imenuje Provincijalno vijeće.

III. VIJEĆE ZA APOSTOLAT

Čl. 17

Vijeće za apostolat ima sljedeće sekcije:

- Sekcija za katehizaciju
- Sekcija za apostolat mladeži
- Sekcija za crkvenu glazbu
- Sekcija za sakristansku službu
- Sekcija za predškolski odgoj
- Sekcija za medicinsku i socijalnu službu
- Sekcija za domaćinske službe

Čl. 18

Članice vijeća za apostolat su pročelnica i voditeljice sekcija.

Čl. 19

Vijeće analizira postojeće stanje u apostolskom djelovanju sestara, vrednuje ga u duhu crkvenosti i franjevačke karizme kako bi naša Provincija odgovorila potrebama Crkve i zahtjevima današnjeg vremena sačuvavši izvornu apostolsku franjevačku karizmu.

Čl. 20

Zadaća vijeća za apostolat i njegovih sekcija je:

- a) analizirati i vrednovati djelovanje sestara u različitim oblicima apostolata;
- b) predlagati Provincijalnom vijeću praktične smjernice s ciljem poboljšanja svekolikog apostolskog djelovanja naše Provincije;
- c) poticati i pomagati usavršavanje apostolata Provincije.

IV. VIJEĆE ZA MISIJE

Čl. 21

Svrha vijeća za misije je promicati među sestrama svijest da je cijela naša Kongregacija po primjeru sv. Franje misijska i da s Crkvom sudjeluje u njezinom misijskom i ekumenskom poslanju (usp. Konst. 51).

Čl. 22

Zadaća Vijeća je:

- a) u vjernicima među kojima sestre žive razvijati svijest misijske odgovornosti te u tom smislu širiti apostolat molitve i žrtve za uspjeh misija;
- b) preporučivati sestrama koje rade u pastoralu da u svoj redoviti program, koliko je to moguće, unesu i misijske sadržaje;
- c) održavati veze sa sestrama koje djeluju u misijskim krajevima;
- d) poticati ljude dobre volje da na razne načine pomažu misije.

V. VIJEĆE ZA GOSPODARSTVO

Čl. 23

Vijeće za gospodarstvo pomaže Provincijalnom vijeću i ekonomi Provincije kao i svim pravnim osobama unutar naše Provincije u pronalaženju ispravnog načina upravljanja vremenitim dobrima. U svom radu ravna se prema *Smjernicama o upravljanju vremenitim dobrima* naše Kongregacije držeći se Kanonskog prava (kan. 1281– 1289), odluka provincijalnih kapitula i smjernica Provincijalnog vijeća.

Čl. 24

Zadaća Vijeća je:

- a) svojim savjetima pomagati Provincijalnom vijeću u redovnim i izvanrednim gospodarskim poslovima uzimajući u obzir prednosti u gospodarskom poslovanju Provincije;
- b) predlagati suvremeniji način vođenja knjiga izdataka i primitaka te imovnik u skladu s crkvenim i građanskim propisima.

Čl. 25

Provincijalna ekonomica po službi je pročelnica vijeća za gospodarstvo.

Zaključna odredba

Čl. 26

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom objave u našem provincijalnom glasilu.

OBAVIJESTI

Naknadni razmjestaji

S. Ljerka Bilobrk je dodijeljena zajednici sestara u Kninu. S. Mirta Vranjković je u Splitu na Lovretu. S. Hijacinta Vucić ostaje u Zagrebu.

Bolesne sestre

Uz već poznate brojne bolesne sestre s. Roza Totić je podvrgnuta operativnom zahvatu, a s. Vida Hrsto je bila na pretragama u bolnici *Križine* u Splitu.

Seminar za medicinske sestre

Seminar za medicinske sestre u organizaciji povjerenstva za medicinske sestre pri HUVRP održan je od 12. do 14. listopada 2007. godine u Lovranu, na temu *Pastoral u medicinsko-socijalnim ustanovama*. Iz naše Provincije na seminaru su sudjelovale s. Ivana Džimbeg, s. Maristela Bašić, s. Matija i s. Viktorija Drmić, s. Andrea Nazlić.

Biskupi HBK-a u Zadru

Na poziv nadbiskupa zadarskog mons. Ivana Prende, dana 19. i 20. listopada ove godine, u našem novom samostanu u Zadru imale smo čast ugostiti hrvatske biskupe okupljene na zajedničko druženje i duhovnu obnovu nakon jesenskog zasjedanja HBK-a održanog u Gospiću. Biskupi su bili prvi, osim naših sestara, koje smo primile u novi samostan. U ozračju franjevačke jednostavnosti i gostoljubivosti tamošnje sestre su se potrudile da se biskupi osjećaju domaće u našoj zajednici. I ovim događajem doživjele smo crkvenost koju je sv. Franjo s posebnim poštovanjem gajio.

Plenarna skupština HUVRP i HKVRP

U Zagrebu je 26. i 27. listopada održana Plenarna skupština HUVRP i HKVRP. Uz redoviti rad skupštine, dr. prof. Vlado Jukić održao je predavanje na temu *Drama ovisnosti*. U radu skupštine sudjelovala je i naša provincijalna predstojnica s. Klara Šimunović.

Susret u duhu Asiza

Na poticaj Povjerenstva za duhovnost pri VFZ, dana 28. listopada održan je susret u Duhu Asiza. U džamiji i prostorijama Islamskog školskog centra u Zagrebu sestre i braća franjevačkih zajednica susreli su se s članovima muslimanske zajednice, učiteljima i učenicima medrese. Prisutna je bila i naša provincijalna predstojnica s. Klara Šimunović zajedno s nekoliko naših sestara iz Zagreba.

Katehetska škola za odgojiteljice u vjeri

U organizaciji Nacionalnoga kateetskog ureda HBK i Agencije za odgoj i obrazovanje na Filozofskom fakultetu DI u Zagrebu, 9. i 10. studenoga 2007. godine, održana je Katehetska škola za odgojitelje u vjeri na temu *Lutka u vjerskom odgoju djece predškolske dobi*. Iz naše Provincije na školi su sudjelovale s. Kruna Plazonić iz dječjeg vrtića u Kaštel Lukšiću, s. Sanja Stojić iz vrtića u Zadru te sestre iz našeg dječjeg vrtića u Zagrebu.

Osnivački susret TFMK

Na blagdan sv. Elizabete Ugarske, 17. studenoga 2007. godine u našem samostanu na Lovretu, održana je osnivačka skupština Osnovnog tečaja franjevačke misionarske karizme (TFMK) za srednje i sjeverno dalmatinsko područje. Susret je predvodio fra Pero Vrebac, nacionalni koordinator

TFMK. Uz provincijalnu predstojnicu s. Klaru Šimunović na susretu su sudjelovale s. Mirja Tabak i s. Karolina Bašić. Između predstavnika svih franjevačkih zajednica na širem području Splita, Šibenika i Zadra izabrano je pokrajinsko vijeće: fra Ante Babić, koordinator, s. Zdravka Gverić, zamjenica, naša s. Karolina Bašić, tajnica, te Mila Šuto, FSR, i Martina Perković, Frama. Na završetku susreta svi nazočni bili su na ručku sa sestrama lovretske zajednice u ugodnom bratsko-sestrinskom ozračju.

Svečanost u Arbanasima

U subotu 15. prosinca ove godine nadbiskup zadarski mons. Ivan Pređa, za vrijeme svečanog euharistijskog slavlja u nazočnosti brojnih svećenika, sestara, dobročinitelja i prijatelja zajednice, posvetio je oltar i blagoslovio kapelu Duha Svetoga u našem novom samostanu u Zadru.

Toga dana obilježile smo i 50. obljetnicu života i djelovanja naših sestara u Arbanasima večernjim euharistijskim slavljem u zajedništvu sa župljanima u župnoj crkvi Gospe Loretske.

Obnovljen I. kat na Lovretu

Završeni su radovi obnove I. kata provincijalne kuće. Sestre na bolesničkom katu čekaju Božić u obnovljenom i za njih prilagođenom prostoru.

CD *Pjevajte Gospodinu*

U prigodi 70. obljetnice izgradnje crkve Gospe od Zdravlja u Splitu i 60. obljetnice župe, mješoviti zbor mladih Gospe od Zdravlja snimio je nosač zvuka *Pjevajte Gospodinu*. Zbor mladih su 1994. godine osnovali i njime ravnaju fra Stipica Grgat i naša s. Zorislava Radić. CD je predstavljen 15. studenoga u ozračju devetnice Gospi od Zdravlja.

Nova knjiga

Knjigu naše s. Judite Čovo *Molitva za ime i dom* objavio je splitski ogranak Matice hrvatske. Knjiga je predstavljena 20. studenoga u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u sklopu 15. Dana ogranka Matice hrvatske Split.

Seminar za franjevačku braću i sestre s privremenim zavjetima

U organizaciji VFZ-a, 23.-25. studenoga 2007. godine u Lužnici kod Zaprešića, u novom duhovno-obrazovnom centru Družbe sestara milosrdnica, održan je seminar za franjevačku braću i sestre s privremenim zavjetima. Seminar na temu *Milosrđe u franjevačkoj zajednici i apostolatu* priređen je u povodu 800. obljetnice rođenja sv. Elizabete Ugarske. Iz naše zajednice sudjelovale su s. Lucija Bilokapić i s. Lidija Bernardica Matijević.

Povratak u Luhwinju

Zajednica naših sestara u DR Kongu vraća se u Luhwinju, prvu našu misijsku postaju koju su sestre 1999. godine zbog ratnih neprilika pod prisilom morale napustiti. Obnovljenu kuću i sestre 31. prosinca ove godine blagoslovit će nadbiskup iz Bukavu mons. François Xavier Maroy.

Susret katehistkinja, voditeljica liturgijskoga pjevanja i sakristanka

Susret sestara katehistkinja, voditeljica liturgijskoga pjevanja i sakristanka naše Provincije održat će se 2. siječnja 2008. godine u samostanu u Zadru. Tema susreta je *Sveopće franjevačko bratstvo-sestrinstvo: pomirenje s Bogom, čovjekom, prirodom*. Voditeljica susreta je s. Judita Čovo.

Seminar iz franjevačke duhovnosti

Naše sestre u Njemačkoj pridružiti će se na seminar sestrama sarajevske provincije u Mainzu od 3. do 5. siječnju 2008. godine. Voditeljica seminara na temu *Živjeti Evanđelje* je s. Ivanka Mihaljević.

Provincijalni kapitul

Provincijalni kapitul na kojem će biti izabrane izaslanice za izvanredni vrhovni kapitul zasjedat će u subotu 23. veljače 2008. godine u provincijalnom središtu u Splitu. Izvanredni vrhovni kapitul, na kojem će se učiniti cjelokupni pregled Konstitucija i Odredaba održat će se u mjesecu kolovozu 2008. godine.

Studijski dani o Spisima sv. Franje

U organizaciji Povjerenstva za duhovnost VFZ-a u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini održat će se Studijski dani o Spisima sv. Franje u Zagrebu, u dvorani franjevačkog samostana u Dubravi, 7. i 8. ožujka 2008. godine. Program je donesen u *Zajedno*, glasilu Vijeća franjevačkih zajednica.

Obljetnice redovničkoga života 2008.

70. obljetnicu redovničkoga života slavi s. Salezija Šimunović koja je novicijat započela 15. kolovoza 1938. godine

60. obljetnicu slave sestre koje su novicijat započele 18. travnja 1948. godine:

s. Leonija Bezić
s. Dobrila Lisica

25. obljetnicu slave sestre koje su novicijat započele 30. siječnja 1983. godine:

s. Antonela Malenica
s. Ivona Baković
s. Miranda Škopljanac-Maćina

Rodendani sestara 2008.

90 godina

s. Salezija Šimunović 15. srpnja

85 godina

s. Ljudevita Šonje 16. siječnja
s. Feliksa Budeša 24. veljače

80 godina

s. Darinka Brečić 25. ožujka
s. Vjera Prcela 5. travnja

70 godina

s. Rozarija Župić 29. travnja
s. Dragutina Krolo 2. lipnja
s. Ljubomira Kustura 10. srpnja
s. Paulina Kurtović 6. kolovoza
s. Ksenija Balajić 3. rujna
s. Sebastijana Stanić 11. listopada
s. Margarita Marušić 1. prosinca

65 godina

s. Damjana Damjanović 8. srpnja
s. Vinka Čovo 10. studenoga
s. Judita Čovo 21. studenoga

60 godina

s. Radoslava Bralo 25. travnja
s. Anđela Milas 27. svibnja
s. Berislava Tkalić 3. listopada
s. Terezina Bašić 14. prosinca

50 godina

s. Vjera Gulić 27. siječnja

40 godina

s. Andrea Nazlić 11. travnja

30 godina

s. Danijela Kovačević 18. listopada

ZBIVANJA I OSVRTI

DVADESET GODINA U ZMIJAVCIMA

Potrebno je i poželjno sjetiti se nekih obljetnica te ih obilježiti i proslaviti. U Zmijavcima, u župi Svih Svetih to smo i učinili. Proslavili smo dvadesetu obljetnicu djelovanja sestara u ovoj župi.

Naime, 1987. godine na zamolbu tadašnjega župnika fra Draška Teklića, naša provincijalna uprava dodjeljuje sestru za župnu suradnicu. Sestra stanuje u Imotskom, a svakodnevno odlazi u Zmijavce. U župi poučava djecu vjeronauk, priprema ih za sakramente, predvodi liturgijsko pjevanje, uređuje crkve. Kasnije radi i u školi kao vjeroučiteljica.

Tijekom dvadeset godina izmijenile su se dvije sestre: s. Jasna Kasalo, s. Vedrana Ivišić i opet s. Jasna.

Proslavi je prethodila duhovna obnova za mlade. Obnova je bila u petak navečer i u subotu poslijepodne. Bilo je veoma lijepo, zanimljivo i korisno za naše mlade koji su se odazvali u velikom broju. Voditeljice obnove bile su s. Ljiljana i s. Klaudija Todorić.

U nedjelju, 14. listopada, prije sv. mise u 9 i u 11 sati bio je kratki program, prezentacija rada sestara kroz proteklih dvadeset godina. Rad je predstavljen slikama na platnu uz popratni tekst o pojedinim djelatnostima, što su čitale dvije djevojke. To je pripremila s. Klaudija. Od srca hvala s. Klaudiji i s. Ljiljani koje su uvijek spremne pomoći u svojoj rodnoj župi.

Svečanost su, uz župnika fra Maria Jurišića, uzveličali bivši župnici fra Rafael Begić i fra Vinko Prlić, odajući priznanje sestrama. Također su nazočili mjesni svećenici fra Vinko Gudelj, fra Marko Babić i don Ante. Prisutna je bila i provincijalna predstojnica s. Klara Šimunović, te sestre iz Splita, Sinja i Imotskoga.

U ime župne zajednice sestrama se zahvalio načelnik općine gosp. Miroslav Karoglan. On je dodijelio zahvalnice s. Vedrani, s. Jasni i našoj redovničkoj zajednici. Župnik fra Mario je sestrama uručio prigodni poklon.

Poslije euharistijskoga slavlja svi smo bili ugošćeni u župnoj kući svečanim ručkom. Od srca hvala župniku fra Mariu za velikodušno gostoprимstvo.

s. Jasna Kasalo

MOJ RAST UZ ČASNE SESTRE U ŽUPI ZMIJAVCI

Kad sam dobila zadatak da, u okviru obilježavanja dvadesetogodišnjeg rada časni sestra u mojoj župi, napišem kratki osvrt o ulozi koju je časna sestra imala u mom duhovnom rastu, mislila sam da će biti lakše. No, dvadeset godina, koliko otprilike i traje taj proces, teško je sažeti u nekoliko rečenica.

S prostorno nedefinirane granice između svetog i profanog, ovom prvom me uvijek više vukla znatiželja nego tradicionalan odgoj. A konačan izbor svetoga za svoj život mogu zahvaliti važnim osobama koje su me obilježile. Jedna od njih je i časna sestra u mojoj župi koja je kroz rad, od župskog i školskog vjeronauka, zbora, igrokaza, izleta, pa sve do osobnih susreta i razgovora, brusila moju misao i utjecala na mnoge životne izbore i vrijednosti, ponajviše primjerom jer svaki dan i u svakoj prilici cijelim svojim životom svjedoči Gospodina kojeg je izabrala za svoj životni put.

Zato sam sretna jer sam rođena i odrasla u zajednici koja ima privilegij da, uz divne ljude koji su kotačići ogromnog Božjeg mehanizma, odgaja nove generacije koje imaju mogućnost izbora odlučiti se za sveto.

Žarka Karoglan

TRAŽIMO SMISAO

Mnogi ljudi u današnje vrijeme okreću leđa Bogu i traže, za njih, stvarnu i opipljivu svrhu života. To najčešće bivaju mladi ljudi, koji su na samom početku samostalnog odlučivanja. Često su prepušteni samima sebi bez uputa svojih roditelja, odgojitelja, profesora, uglavnom bez starijih i iskusnih osoba. Najčešće se Boga odbacuje, jer nam ga nitko i ne pokazuje. Iako su Zmijavci kršćanska župa, zmijavački mladići i djevojke su kao i svi drugi adolescenti: nesigurni, zatvoreni i zbunjeni.

Da nam se pokaže pravi put i smisao života, naše mještanke časne sestre Ljiljana i Klaudija Todorčić, odlučile su nas odvesti na trodnevno „duhovno putovanje“. Povod je bila skromna i nesebična proslava dvadesete obljetnice rada sestara u Zmijavcima.

Zadaća s. Ljiljane i s. Klaudije na tom putovanju bila je: ukazati nam smisao života, te kako što bolje iskoristiti vrijeme na Kristovu putu. Svi mladi, a posebno ovogodišnji krizmanici, rado su se odazvali i sudjelovali, želeći iskusiti nešto novije i zanimljivije. Već prve večeri, inače velika dvorana u župskoj kući bila je prepuna. To je još više podiglo atmosferu.

Sestre su nam podijelile bilježnice i olovke, te smo nakon kratkih i poučnih predavanja imali zadatak zabilježiti vlastite misli o doživljaju Isusa, važnosti u životu i o sebi kakvi bismo htjeli biti. Kad smo sve sveli na nekoliko zajedničkih odgovora izgledalo je ovako: Isus je naš Spasitelj, utjeha, razlog i cilj života. Kakva bih osoba željela biti: jednostavno dobra.

Na poklon smo dobili „nevidljivi“ ruksak. Domišljate sestre su se dosjetile kako rješavati naše mladenačke probleme. Sve naše brige i probleme trebali smo u svojim mislima ubaciti u ruksak i predati Bogu da ih on rješava. Takva metoda je u potpunosti „upalila“. Sve je proteklo glatko i krenuli smo doma spokojno.

Sljedećeg dana nam se pridružila i s. Ana Jukić. Uz sestre smo naučili i meditativne molitve psalama, koje su promicale cijeli naš duh i poticale na razmišljanje. Duboko dirnuti, još

više smo upoznali Boga. Zadatak te subote bio je napisati vrijednosti koje najviše cijenim u životu. Bilo je tu i duhovitih odgovora. No, iako smo bili podijeljeni u skupine, svaka skupina je na prvo mjesto vrednovanja stavila: vjera, Bog, Crkva. To je bio dokaz da je u nama mladima Bog sve, početak i svršetak.

U nedjeljno jutro na obje sv. mise, u 9 i 11 sati, okupile su se sve generacije Zmijavčana. Željeli smo pobliže upoznati rad sestara kroz dvadeset godina u novoosnovanoj župi Zmijavci. Naša zahvala časnim sestrama trajala je samo nekoliko minuta, iako smo nakon prezentacije njihova rada i života u župi spoznali da je njihov rad opširniji i odgovorniji nego što nam je do tada bilo poznato. Veliko hvala s. Vedrani Ivišić i s. Jasni Kasalo.

Tim se naše putovanje završilo, a uspomena na njega ostaje.

Zrinka Todorčić

SEMINAR ZA MEDICINSKE SESTRE

Lovran, 13. – 15. listopada 2007.

Već tradicionalni seminar za medicinske sestre koji organizira HUVRP-a održan je u Lovranu od 13. do 15. listopada. Voditelj seminara fra Ivan Šarčević približio nam je našu svakodnevnicu kroz temu *Pastoral u zdravstvenim i socijalnim ustanovama*. Na susretu je bilo prisutno više od sto medicinskih sestara redovnica iz cijele Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Njemačke. Ambijent duhovnog centra u Lovranu pomogao nam je da se i fizički izoliramo od svakodnevnih dužnosti i barem na kratko razmišljamo o onom što jesmo i što bismo trebale biti.

Nameće se pitanje: Je li naše djelovanje okrenuto prema nama samima ili proročkom djelovanju? Na jednoj strani imamo tenziju bijega u svijet, a s druge strane bijeg u vlastitu zatvorenost. Mistično življenje svakodnevlja i usklađivanje našeg djelovanja i povlačenja u osamu bilo bi najdragocjenije za nas i one kojima smo poslone. Ulaziti u svijet gdje siromaštvo nije izbor nego svakodnevlje, čistoća mnogima nije izbor nego nužnost jer su sami i osamljeni, poslušnost nije izbor jer su stalno potlačeni, stavlja pred nas odgovornost življenja i poslanja.

Poslone smo biti blizu najpotrebnijima. Često smo prve koje smo izložene njihovim emocijama, molbama, reakcijama kada od nas traže da s njima podijelimo malo svoje radosti, vremena, pažnje. Od nas očekuju bliskost, povjerenje, razumijevanje, utješnu riječ. To je trenutak kada postajemo siromašne, kada se naša pomoć konkretizira pa makar to bilo bespomoćno slijeganje ramenima, kada bez ustručavanja smijemo priznati svoju nemoć pred problemom drugoga. Ali i trenutak kada naše služenje postaje bogatstvo premda toga i nismo svjesne, kada naša šutnja govori jače od ijedne riječi. Od nas se ne traži nemoguće: oni očekuju samo da budemo to što jesmo. Lako prepoznaju nametanje, glumu, nesigurnost. Traže od nas da budemo profesionalne u svom radu. Traže da najprije budemo ljudi, osobe humane, duhovne, svete. Ništa neobično, nismo li na to i pozvane? Sve to možemo postići ako nastojimo živjeti mistiku svakodnevlja, odnosno ako imamo dovoljno vremena za povlačenje u osamu, u susret s Onim koji nam daje snagu i pomoć u našem življenju i djelovanju.

Bolest pripada tajni postojanja. Bolest duha jedna je od najčešćih bolesti današnjice. Moć i lažna nemoć. Položili smo moć u nas same, a lažna nemoć je kao štit od svijeta. Živjeti i svjedočiti da sve što imam nije moje nego je meni darovano, svjedočiti kršćansku nadu i znati da Bog ne ispunja naše želje nego svoja obećanja, stav je kršćanina kojem ni smrt ne predstavlja kraj. Umrijeti u ljudskom dostojanstvu znači umrijeti u pravi trenutak, vlastitom naravnom smrću, tako da su poštovane sve sastavnice ljudske osobnosti, da umiranje postane prihvaćeno, osmišljeno i svjesno proživljeno dovršenje života.

Na nama je da svjedočimo život u življenju i umiranju i da svoje poslanje ostvarujemo svaki dan ispočetka, svjesne sebe i svog poslanja današnjem čovjeku.

s. Andrea Nazlić

MEĐUSOBNA ZAHVALNOST

Godine 1968., dana 1. srpnja, na poziv franjevac Provincije Presvetog Otkupitelja, sestre su došle u Frankfurt, u grad u kojem živi veliki broj Hrvata. S pjesnikinjom može se reći: *Pošle su u zemlju koja nije njihova, u gradove čija imena teško pamte. Pošle su na rad da... budu Zemljakinje* (N. L. Kuman).

Od njemačkih sestara su preuzele vođenje doma za djevojke *Haus Lucia* i istovremeno započele radom u Hrvatskoj katoličkoj misiji. Zbog nemogućnosti da se udovolji svim potrebama, posebno zahtjevnosti rada i odgovornosti za djevojke, sestre su 1971. godine napustile rad u domu. Nakon zatvaranja doma kuća je preuređena za dječji vrtić, u kojem sestre rade od 1974. do 1989. godine. Osim rada u vrtiću i pastoralnog rada u Frankfurtu i okolici, sestre su vodile i domaćinstvo za svećenike u misiji. Od samih početaka jedna sestra radi u kuhinji. Njezina prvotna briga su svećenici kojima redovito priprema sve obroke, ali i sestre koje se, s povremenim prekidima, hrane zajedno sa svećenicima. Nedjeljom i blagdanom kuharica je pomagala i u pastoralnom radu.

I upravo o 40. obljetnici djelovanja naših sestara u Frankfurtu, sestre prestaju vršiti službu kuharice. Zadnjih deset godina, do odlaska u mirovinu, točnije do 25. listopada 2007., tu službu je vršila s. Sidonija Radić. Njoj i svim sestrama koje su tragove svoga truda, požrtvornosti i nesebičnosti ostavile u frankfurtskoj kuhinji želimo i ovim putem reći: hvala!

Svaki nas odlazak i dokidanje određene službe stavlja pred pitanja: Zašto? Zašto sestra odlazi? Zašto se dokida ta služba? I našlo bi se više odgovora kojima bi se pokušalo objasniti pravi razlog. Najčešće kažemo: „Pa, sve nas je manje!“ Ili, „više nitko ne želi u kuhinju“. Ima u tome istine. Ipak, preispitujemo se nije li nam, možda, promakla zahvalnost dok smo imali kuharice koje su se trudile, prema svojim mogućnostima, da nas obraduju. Kad odu od nas, kad odjednom sve moramo biti „kuharice“, sjetimo se kako je bilo dobro da smo ih imali. To sada doživljava naša mala sestrinska zajednica u Frankfurtu. Naime, povlačenjem sestre iz zajedničke kuhinje, hranimo se samostalno. I o kuhanju se, uz rad u pastoralu, moramo same brinuti.

Stoga, negujemo međusobnu zahvalnost. Budimo zahvalni jedni drugima, posebno onima s kojima živimo i radimo. Riječ „hvala“ je kratka. Lako se i dugo pamti. Neka ne izostane u našem srcu i na našim usnama!

s. Magdalena Višić

ELIZABETA UGARSKA I TREĆOREDSKO MILOSRDNO DJELOVANJE

Susret braće i sestara Trećega samostanskog reda sv. Franje

U organizaciji Povjerenstva za duhovnost Vijeća franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini održan je u subotu 10. studenoga 2007. godine u crkvi sv. Franje Ksaverskoga u Zagrebu, šesti po redu, susret braće i sestara Trećeg samostanskog reda sv. Franje. Kako je ovogodišnji susret priređen u povodu završetka proslave 800. obljetnice rođenja sv. Elizabete Ugarske, zaštitnice Trećega franjevačkog reda, preko stotinu sudionika, franjevaca trećoredaca i sestara franjevaka iz redovničkih zajednica prisutnih u Zagrebu i okolici, razmišljali su o životu sv. Elizabete Ugarske, njezinoj pripadnosti franjevačkoj duhovnosti i njezinom milosrdnom djelovanju. Na skupu je sudjelovalo i nekoliko naših sestara iz Zagreba te članice provincijalnoga vijeća zajedno s provincijalnom predstojnicom s. Klarom Šimunović.

Nakon pozdrava gvardijana i župnika na Ksaveru fra Ivice Martinovića i s. Renate Mrvelj, pročelnice povjerenstva, prvo predavanje održao je trećoredac fra Zvonimir Brusač o životu i milosrdnom djelovanju sv. Elizabete prema povijesnim izvorima i novijim istraživanjima, osobito prema spoznajama iznesenima na nedavno održanom simpoziju na kojem je sudjelovao u Rimu.

Povezanost sv. Elizabete s franjevcima te njezino milosrdno djelovanje predstavio je i trećoredac fra Petar Runje, kao i milosrdno djelovanje zajednica Trećeg reda sv. Franje do Pravila Leona X. na području Dalmacije, Bosne i Like.

U podne je izvedena monodrama *Na zdencu*. S. Samuela Klaić, naša sestra sarajevske provincije, uprizorila nam je događaj susreta Isusa i Samarijanke na Jakovljevu zdencu. Potom je slijedila molitva Šestoga časa.

U poslijepodnevnom dijelu susreta predstavljeno je milosrdno djelovanje trećoredskih redovničkih zajednica na našim prostorima. Gotovo sve zajednice predstavile su svoje milosrdno djelovanje kroz povijest, današnja zalaganja za bližnjega u potrebi te projekte za budućnost.

Milosrdno djelovanje naše Provincije predstavila je s. Jelena Lončar uz prikaz nekoliko fotografija milosrdnog djelovanja naših sestara.

Susret je završen euharistijskim slavljem, koje je predvodio provincijal franjevaca trećoredaca fra Ivan Paponja. Pjevanje je predvodio zbor *Baščina*, uz orguljsku pratnju naše s. Anke Cvitković.

s. M. Petra

MILOSRDNO DJELOVANJE ŠKOLSKIH SESTARA KROZ POVIJEST I DANAS

Potreba da progovorimo o milosrdnom djelovanju nedvojbeno izrasta iz svijesti da smo po tome danas možda nedovoljno prepoznatljive.

Nemoguće je u nekoliko minuta iznijeti i prikazati stogodišnje socijalno-karitativno i milosrdno djelovanje sestara naše Provincije. Milosrdnim djelima bogat dugogodišnji rad sestara zaslužuje dublji i sveobuhvatniji prikaz. No nedvojbeno možemo reći da su tragovi našeg milosrdnog djelovanja jasni i prepoznatljivi od samih početaka.

Svjesne evanđeoske poruke da se ljubav prema Bogu ne može odijeliti od čežnje za pravednošću i vraćanja nade i smisla obespravljenima, sestre, vjerne Božjoj riječi, u zgodno i nezgodno vrijeme, u ratovima i poraćima, svojim milosrdnim djelovanjem ostaju vjerne vršiteljice Kristove Riječi i nepokolebljive nasljedovateljice Onoga koji reče: "Tko napoji jednog od ovih najmanjih samo čašom hladne vode zato što je moj učenik, zaista, kažem vam, ne će mu propasti plaća" (Mt 10,42), nastojeći ostati odane duhu sv. Franje koji nas je u svakom vremenu poticao i osnaživao za nedjeljivu usmjerenost kako na Stvoritelja tako i na stvorenja.

Sestre su i došle iz Maribora u Split da pomognu potrebnima, osobito siromašnim djevojkama i ženama. Nedugo nakon dolaska otvaraju Domaćinsku školu kako bi pomogle u obrazovanju siromašnih i neukih djevojaka toga kraja.

Prepoznajući bilo vremena u kojem žive, sestre počinju otvarati podružnice i širiti svoje djelovanje među najpotrebnijima.

U domovini

Osjećajući i živeći najdublju dimenziju evanđeoskog poslanja – prihvaćati Krista kroz siromahe i najpotrebnije, sestre 1909. godine u Imotskomu otvaraju sirotište, a potom i pučku kuhinju, kako bi na najkonkretniji način odgovorile na potrebe skromnog puka imotskog kraja.

Desetak godina poslije u Dubrovniku preuzimaju vodstvo dječjeg zakloništa koje je skrbilo o siromašnim dječacima iz Dubrovnika i okolice, a nekoliko godina kasnije počinju radom u bolnici na Lovćenu u Crnoj Gori.

Početkom 1930. sestre počinju radom u kninskoj bolnici, gdje neprestano djeluju sve do početka Domovinskog rata kad su pred okupatorom zajedno s hrvatskim pukom morale napustiti bolnicu. Odmah nakon *Oluje* sestre se vraćaju u Knin i nastavljaju milosrdnim djelovanjem među tamošnjim, ratom napaćenim, narodom.

Od 1935. godine sestre počinju djelovati u zdravstvenoj službi na području Splita, u Sanatoriju dr. Roić, u Vojnoj bolnici od 1950. te u gradskoj bolnici Firule.

Drugi svjetski rat donosi velike strahote i razaranja. Nastojeći makar malo ublažiti nevolje djece koja su ostala bez svojih obitelji na razorenim ognjištima, sestre od 1943. u Brelima pokraj Makarske preuzimaju brigu za izbjegličku djecu u Domu. Sestre kuhaju, peru, liječe, podučavaju, te s djecom dijele sve strahote i neizvjesnost u kojima su se zatekli.

Suosjećajući s napaćenim narodom, tijekom i nakon Drugog svjetskog rata u provincijalnoj kući u Splitu sestre zdušno izvršavaju svoje evanđeosko poslanje: brinu o izbjeglicama, prognanima, obespravljenima, napuštenima. Kasnije to isto čine i na području kontinentalne Hrvatske: Glavica kod Knina, Jastrebarsko, Perjavica, Zagreb.

Po završetku rata sestre počinju raditi i u drugim zdravstvenim ustanovama, u Dubrovniku, Zadru, Zagrebu, gdje njeguju bolesnike i pružaju im potrebnu medicinsku pomoć.

Godine 1961. sestre počinju djelovati u Domu za starije i nemoćne osobe na Lovretu, koji je sagrađen na samostanskom vrtu. Osamdesetih godina sestre preuzimaju brigu za bolesnu braću franjevece u njihovom samostanu u Omišu, a kasnije i u samostanu na Poljudu u Splitu.

Tijekom Domovinskog rata, uz redovite dužnosti i obveze, sestre svoje sućutno služenje oživotvoruju sve zauzetije skrbeći o prognanima, izbjeglicama, trudnicama neželjene

trudnoće, udovicama i svima potrebnima nastojeći im biti blize u njihovoj ranjenosti i boli, u strahu i neizvjesnosti.

Provincijalna uprava, prepoznajući poslanje i karizmu u tom vremenu, potiče i osposobljava sestre za prihvaćanje novih radnih mjesta općenito na socijalnom području. Sestre tako započinju radom u centrima za socijalnu skrb, raznim udrugama socijalnog karaktera, Caritasu, domovima za starije i nemoćne i sličnim ustanovama.

Posljednjih godina, kao novi oblik milosrdnog djelovanja, na inicijativu sestara, u okviru djelovanja Doma za starije i nemoćne osobe Lovret, posebno je razvijeno služenje starijim i nemoćnim osoba u njihovim obiteljima. Pod vodstvom sestara svakodnevno se obilazi potrebne koji su sami u svojim kućama, pružajući im pomoć, njegu i topli obrok.

Djelovanje u inozemstvu

Sredinom šezdesetih godina dvadesetog stoljeća, osjećajući potrebu da pomažu Hrvatima koji su u sve većem broju odlazili u inozemstvo i sestre odlaze za njima kako bi im u tuđini pomogle svojim socijalno-karitativnim i pastoralnim djelovanjem. Tako sestre djeluju na području Hrvatskih katoličkih misija: München, Frankfurt, Darmstadt, Baden-Baden.

U Njemačkoj sestre desetljećima iskazuju djela milosrđa svakodnevno kroz predan rad i u domovima za starije i nemoćne osobe u Bad Tölzu i Glonnu te s psihičkim bolesnicima u Geisingenu. U Glonnu kod Münchena sestre djeluju i danas.

U misijama

Odlaskom prvih naših sestara u misije, 1974. godine, milosrdno djelovanje naše Provincije, proširilo se i na afrički kontinent. Sestre misionarke dolaskom u DR Kongo, tadašnji Zaïre, skrbe za *najsiromašnije od siromašnih*. I danas djeluju u Caritasu, zdravstvenim ustanovama, brinu o ostavljenoj djeci, siročadi, udovicama, zlostavljanim ženama, prognanima.

Milosrdno djelovanje danas

Gdje i kako danas, u ovo naše (ne)vrijeme milosrdno djelujemo i koliko smo prepoznatljive po svojim djelima? Koliko smo uopće danas svjesne svog milosrdnog djelovanja?

Lik milosrdnog Samarijanca koji se u nama utjelovljuje po predanosti Božjoj riječi i svjedočkom nasljedovanju našega sv. Oca Franje ponekad preko svake od nas izliva rijeke blagoslova i milosti na naše zajednice, na našu Provinciju.

Milosrdno djelovanje naših sestara u današnje vrijeme očituje se kroz prisutnost i svesrdno zalaganje za potrebite u različitim segmentima društva kao što su bolnice, starački domovi, centri za socijalnu skrb, Caritas, razne udruge i sl.

Milosrdno djelovanje naših zajednica neizostavno je očito i u pomoći siromasima koji svakodnevno kucaju na vrata naših samostana tražeći kruha da bi utažili svoju glad. Konkretni oblik milosrdnog djelovanja očit je, između ostalog, i u našoj kući na Jordanovcu gdje utočište pronalaze mnogi bolesnici i članovi njihovih obitelji. Kroz tu datost svakodnevno nam se pruža mogućnost da Kristu u ovim potrebnima otvorimo svoja vrata.

Po svakodnevnim malim i neznatnim djelima milosrđa, riječima utjehe i molitvenim uzdasima prepoznatljivo je nesebično i svesrdno zauzimanje sestara za potrebne ovoga vremena u svim našim zajednicama.

Povijest naše Provincije s nama su pisali siromasi, napušteni, djeca i djevojke, starci i udovice, ranjenici, beskućnici. Osjetljivost za potrebe društva kroz stoljeće koje je za nama s vremenom je rasla i ukorjenjivala se u bitak našega poslanja te svojom prisutnošću kroz sestre osnaživala i poticala, usmjeravala i podizala klonule i slomljene, jadne i napaćene. I danas je milosrdno djelovanje živo i sveprisutno među nama. Svjesne smo da time daleko više primamo nego što dajemo. Stoga bismo još više trebale opravdavati zahvalnost koju nam ljudi iskazuju zbog njima učinjenoga.

Za daljnji rast nužno je preispitati koliko moje i naše milosrdno djelovanje proizlazi iz iskrene želje, nesebične spremnosti, supatnje i suživljenosti s potrebnima koje i danas susrećemo na svom životnom putu.

Koliko opravdavamo Njegovo povjerenje kad primamo one koje nam na ovaj ili onaj način upućuje jamčeći im da ćemo ih, unatoč vlastitoj klonulosti i onemoćalosti, s ljubavlju primiti?

“Spasenje kraljevstva Božjeg sastoji se u tome da sebedarna ljubav Božja počinje vladati u čovjeku i preko čovjeka. Ljubav se pokazuje kao smisao bitka te svijet i čovjek svoje ispunjenje nalaze u ljubavi.” (W. Kasper)

Dao Bog da nikad s uma ne smetnemo da svojim milosrdnim djelovanjem nezaobilazno sudjelujemo u djelu spasenja!

s. Jelena Lončar

MILOSRĐE U FRANJEVAČKOJ ZAJEDNICI I APOSTOLATU

U duhovno-obrazovnom centru *Marijin dvor* u Lužnici održan je od 23. do 25. studenoga 2007. godine seminar za juniorke i juniore/bogoslove franjevačkih zajednica povodom 800. obljetnice rođenja sv. Elizabete Ugarske. Duhovna toplina ove svetice okupila je oko 30 sudionika seminara s ciljem boljeg međusobnog upoznavanja mlađih članova franjevačkih redova kao i stvaranje vlastitih smjernica za život i odgoj u našim zajednicama.

Nepuna dva dana protekla su u intenzivnom radu koji je bio usmjeren od duhovno bogatih osoba koje su nam bile pratioci i prijatelji u našim traženjima: fra Zvonimira Brusača, TOR, i s. Finke Tomas, iz Družbe milosrdnih sestara sv. Križa.

Ključni sadržaj i poticaj za rad u parovima, manjim i većim skupinama dobili smo od dva vrsna predavača. Stjepan Lice, FSR, izlagao je na temu *Milosrđe u franjevačkoj duhovnosti* svakodnevne životne situacije u kojima možemo prepoznati Franjinog gubavca. Treba se samo prošetati ulicom i zapažati što nam dolazi u susret i gubavac će vapiti za nama. Za to treba u nama sazreti volja za milosrđem. To stanje volje prethodi situaciji koja nam dolazi ususret. Ne ćemo vidjeti bližnjega koji traži pomoć ako to ne želimo.

Drugi važan poticaj došao je od gosp. Renata Matića, FSR, na temu *Slabi i zapostavljeni u suvremenom društvu i kulturi*. Problem se vrtio oko naše interpretacije životnih situacija. Kao prvo, misli gosp. Matić, potrebno je probuditi dostojanstvo osobe, pokrenuti respekt i uvažavanje samoga sebe a onda i drugoga. Nitko nam ne može zaniijekati vlastiti talent koji nam je Bog darovao. Međutim, problem dolazi onda kada nesvjesno prestajem biti subjekt

svog života i postajem konzument. To nitko ne želi, ali dopušta. Zato je nužna sabranost i iskrenost prema samome sebi kao i preispitivanje vlastite uloge u zajednici. Naše viđenje nepravde i neslaganja treba okrenuti u izazov za djelovanjem. Svaki trenutak i svaka osoba koju sretnem je poticaj za novi okret u mojem životu, poticaj za obraćenje.

U osvrtu i vrednovanju seminara prihvaćen je opći stav o korisnosti ovakvog tipa druženja i prednost pred seminarima u kojima sudjeluju zajednice različitih duhovnosti. Izražena je želja i potreba druženja franjevačkih juniorki i juniora/bogoslova i produbljivanje franjevačke duhovnosti kao i bolje upoznavanje vlastite karizme. Upućeno je i pismo Franjevačkoj obitelji u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini pod naslovom *Dajmo sebe*, u kojem su navedene želje sudionika seminara kao rezultat ovog rada. Jasno je izražena vlastita inicijativa mladih za dosljednim djelovanjem u franjevačkom duhu. S. Lucija Bilokapić i ja dijelimo opće mišljenje o izvrsnosti ovakvog načina rada i međusobnog upoznavanja kao i želje da se sastajemo barem jednom u godini s braćom i sestrama koje povezuje blagost, dobrota i širina srca svetog oca Franje.

s. Lidija Bernardica Matijević

DIJETE I SCENSKA LUTKA

Sve dobre emocije, sretni trenuci s vremenom postaju sve veća obveza, problemi i brige pa tako i odgoj djeteta. Dijete je veliki izazov. Postići od malog, bespomoćnog djeteta da izraste zdravo, pametno i zrelo mlado biće, odrasla osoba, uistinu je izazov. Kao što znamo i sami često reći da su djeca zrcalo obiteljskog odgoja, isto tako su predškolske ustanove zrcalo suvremenog društva i njegova odnosa prema djeci. Da bi što kompetentnije mogli odgovoriti na izazove povjerenih nam malih bića, svake godine, u mjesecu studenom organizira se katehetska škola za odgojitelje u vjeri.

Tema ovogodišnje jesenske škole, održane u Zagrebu na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove, 9. i 10. studenog, bila je *Lutka u vjerskom odgoju djece predškolske dobi*. Organizator škole i ove je godine Nacionalni katehetski ured HBK i Agencija za odgoj i obrazovanje. Na početku susreta, sve nazočne je pozdravio predstojnik dr. Ivica Pažin, te domaćin, dekan dr. o. Anto Mišić, koji je posvijestio da je cilj u obrazovanju svima isti, a to je da mladi, koji su nam povjereni i koje treba odgajati od vrtića do fakulteta, ne postanu lutka u rukama drugih već slobodno obrazovano dijete Božje, koje će biti koristan član društva i Crkve. Predstojnik vijeća za katehizaciju HBK, pomoćni biskup đakovačko-srijemski dr. Đuro Hranić, istaknuo je da je škola namijenjena odgojiteljima, jer oni radeći u vrtićima kao dijelu obrazovnog sustava RH, na najizravniji način sudjeluju kao suodgovorni nositelji poruke Crkve i njezina udjela u odgoju djece predškolske dobi.

Stručni dio programa sastojao se od predavanja koje je održala voditeljica lutkarskog studija *Kvak* prof. Vlasta Pokrivka na temu *Dijete i scenska lutka*. Sudionike je upoznala općenito s lutkarstvom kao granom scenske umjetnosti, osvrnuvši se na suvremenu ponudu elektronskih medija za djecu, to jest na njihovo djelovanje na psihičko i fizičko, a posebno duhovno zdravlje djece. Djetinjstvo bez lutke, kao i odgoj djeteta bez lutke nezamisliv je. Dijete lutki predaje svoje želje i osjećaje, te bi odrasli trebali znati iščitati djetetovu komunikaciju s lutkom da bi mu bili u stanju pomoći.

Prvog dana imali smo prigodu vidjeti dvije lutkarske predstave, *Dobri Pastir* u izvođenju lutkarske družine Zagrebenci i *Dobro drvo* iz DV Gajnice. Idućeg dana izvedene su lutkarske predstave *Milosrdni Samaritanac*, *Sveta tri kralja*, *Sveti Nikola i zvonce*, *Mali anđeo i zvjezdica*, *Tri prijatelja*, *Baka Magdica ili priča o dobroti*.

Zadivljuje ili posramljuje činjenica, tim više što su sve predstave religioznog sadržaja, da su ih sve adaptirali, izveli, izradili lutke i ostvarili profesionalni odgojitelji, laici iz državnih i privatnih dječjih vrtića. Nas redovnice smatraju stručnjacima na tom području, ali čini se da iz naših vjerskih, redovničkih vrtića nema naznaka o ovakvoj vrsti rada s djecom. Pitamo se čijom krivnjom. Možda svih nas zajedno. Možda nije u pitanju krivnja, nego uljuljanost u „provjerene“ metode rada, pretjerana samouvjerenost da smo u vjerskom odgoju nenadmašive, linija manjeg otpora, zaziranje od novih stvari, nedostatak vremena. Čini se sve pomalo. Možda se možemo i opravdati koječim i gledati unatrag na svježe početke i slavne trenutke ili činjenicom da su mnoge redovničke zajednice provodile vjerski odgoj i u teškim komunističkim vremenima. Ipak, ostaje činjenica da nas vrijeme polako gazi i da današnje društvo sa svojim potrebama neće čekati na nas. Ovakvi događaji su nam prigode da budemo iskrene prema sebi i onome što radimo i ujedno izazov da krenemo novim koracima naprijed.

s. Helena Rašić

IZLET DJEČJEG VRTIĆA

U subotu 20. listopada 2007. godine naš dječji vrtić *Jordanovac* organizirao je izlet u Kravarsko. Svi zajedno smo u crkvi Uzvišenje sv. Križa u Kravarskom prisustvovali svetoj misi koju je predvodio župnik. Nakon nekoliko osnovnih informacija o župi i samom mjestu, nastavili smo vožnju prema *Ključić brdu* gdje nas je trebao čekati ručak. U stvari mi smo čekali ručak, ali nije nam bilo predugo s obzirom na ljepotu mjesta i raznolikost ponude. Djeca su razgledala domaće i divlje životinje i veselila se zajedno s tetama i roditeljima. I maleni zečiči, purani, mačke, kokoši, divlje svinje, jeleni i konji kao da su živnuli kada smo ih svi zajedno gladili i hranili vlatima trave. Na livadi pokraj restorana dečki su se „bacili“ na loptu, djevojčice na vrtuljak, a najmanji na ljuljačke i tobogan. Lijepo je bilo tako uživati u smijehu i pjesmi razigrane djece. Mi roditelji, iskoristili smo priliku da se međusobno bolje upoznamo i razmijenimo neka iskustva oko odgoja djece, dok su tete porazgovorile sa svakim od roditelja i dobile poneku informaciju više o našem odnosu prema djeci. I opet sam ostala iznenađena načinom na koji pristupaju svakom djetetu posebno, a ne čine razliku između njih. Svakoga doživljavaju na njegov poseban način. Hvala im zbog toga.

Bilo nam je lijepo provesti jedan dan u okruženju odgajateljica i prijatelja naše djece. Iskreno mislim da ovakva druženja pomažu djeci da lakše zavole svoje tete, svoj vrtić i svoje prijatelje u njemu. Možda bi se i više roditelja trebalo odlučiti na takve izlete jer sve to činimo radi druženja i radi naše djece. Djeca se odmalena moraju naučiti upućenosti jednih na druge jer život bez suradnje nikako nije poželjan niti lagan.

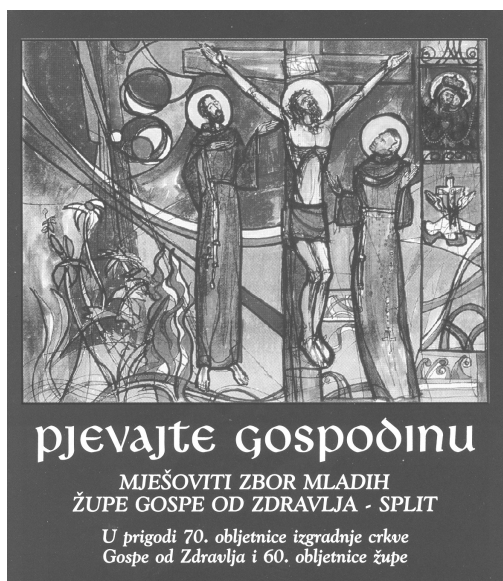
Nina, mama

PROFESORI POVIJESTI U SIGURATI

Stručno vijeće učitelja povijesti za osnovne škole Dubrovačko-neretvanske županije održano je 17. studenoga 2007. godine u samostanu Sigurata u Dubrovniku. Kako je jedan od osnovnih ciljeva rada Stručnog vijeća stručno usavršavanje članova, našli smo se na pravom mjestu. Stoljećima su skromne i marljive sestre Trećoretkinje brinući se za svoju egzistenciju stjecale i čuvale vrijedne eksponate naše kulturne baštine. Dirljiva je briga koju današnje stanovnice samostana – školske sestre franjevke - posvećuju ovim predmetima i cijelom prostoru, svaki je njegovan i pažljivo izložen. U njihove tajne nas je znalački i s puno duha uputila s. Marta Škorić. Zanimljivo i iscrpno predavanje o crkvi Preobraženja Kristova i franjevačkom redu kroz povijest te upoznavanje sa sadržajima u Muzeju bilo je pravo vrelo novih spoznaja. Na nama je da ih prenesemo dalje, onima koje poučavamo i da ih dovedemo tu da osjete mir, ljubav i trud od kojih je satkana naša baština.

prof. Jelena Šilje-Capor, voditeljica Stručnog vijeća

PJEVAJTE GOSPODINU

U odgojnom procesu djece i mladih važnu ulogu zauzima glazbeni odgoj odnosno odgoj u kojem je glazba sredstvo djelovanja. Već su grčki mislioci Platon i Aristotel pridavali glazbi istaknuto mjesto te je glazba bila oblikovni predmet u školovanju. Razlog tome je sklad tonova koji nesvjesno ulaze u našu nutrinu i oblikuju naše misli i osjećaje. Jedan od najvećih skladatelja, Wolfgang Amadeus Mozart (1756.-1791.), kaže u svojim pismima kako je glazba najveće čeznuće i uzdignuće koje mu pokazuje put prema Stvoritelju. Zvuci koji se slažu u razne oblike tvore cjelinu koja dopire do dubina naše duše. Zato se fenomenolozi koji tumače glazbu putem same glazbe slažu u tvrdnji da je glazba najveća od svih umjetnosti: najdublje dopire do osjetila dok je ne možemo ničim

opipati, dodirnuti. Ona ostavlja neizbrisiv trag u čovjekovoj psihi a traje samo taj trenutak dok je slušamo.

Za kršćansku kulturu i život vjernika kršćanina važan je upravo taj tonski sklad koji svakodnevno ulazi u nas. Crkveno učiteljstvo je kroz povijest propisivalo stroga pravila za glazbenike koji su sudjelovali u liturgijskim obredima. Naša osjetila su varljiva i čovjek vrlo brzo može izgubiti orijentaciju svog životnog hoda. Zato glazba koju slušamo treba biti odabrana. Posebno je to važno u djetinjstvu i mladenaštvu kada se osoba razvija, raste i odgaja za budućnost sebe i svojih bližnjih. Mladi su puni životne radosti koja će biti još više oplemenjena okolinom u kojoj se kreću i žive. Što ćemo im pružiti i kako ćemo ih usmjeriti ovisi o nama.

Mladi župe Gospe od zdravlja u Splitu provode najljepši dio svoga života u radosnom muziciranju i druženju u Mješovitom zboru mladih "Gospe od zdravlja". Pod brižnim vodstvom zborovođe fra Stipice Grgata i orguljašice naše s. Zorislave Radić proveli su više od jednog desetljeća zajedno pripremajući nedjeljna i blagdanska liturgijska slavlja. Plod i vrhunac njihovog djelovanja mogli smo uživati u koncertnom predstavljanju nosača zvuka *Pjevajte Gospodinu* 15. studenog 2007. godine u ozračju devetnice posvećene Gospi od zdravlja. Oko sedamdeset stalnih članova ovog zbora izdvajaju svoje slobodno vrijeme i poklanjaju ga crkvenoj glazbi a tako i nama svima. Nije potrebno napominjati mir i zadovoljstvo njihovih roditelja koji nisu opterećeni brigama o problematičnim druženjima njihove djece. A to je najveći mir koji roditelji mogu osjetiti.

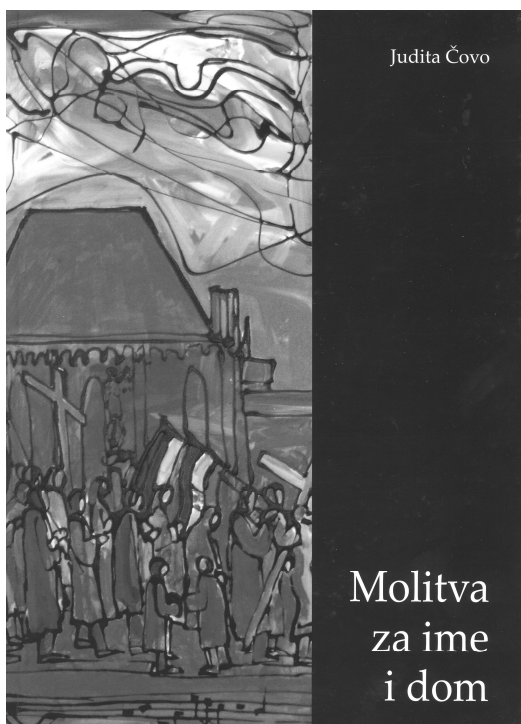
Ovom svečanom prigodom predstavljanja nosača zvuka *Pjevajte Gospodinu*, uz druge predstavljače, naša s. Mirja Tabak doprinijela je poučnim i bogatim izlaganjem o značenju crkvene glazbe kroz povijest i danas. Osim upoznavanja s glazbenim repertoarom nosača zvuka, naglasak izlaganja s. Mirje bio je na estetskom odabiru glazbe koja se danas koristi u Crkvi. Povezivanjem koncilskih i papinskih dokumenata o glazbi u odgoju mogli smo dobiti uvid u razmišljanja crkvenih otaca o utjecajima koje ostavlja glazba na slušaoca. Kao uvjet za postizanje unutarnjeg sklada potrebnog za vjernički život nužno je poštivanje liturgijskih pravila koji propisuju zakonitosti skladbi za liturgijsku uporabu. Kako je danas

sve više onih koji se oslanjaju na osobni izbor i ukus, crkveni prostori pretvaraju se u dvorane u kojima ćemo čuti glazbu raznih usmjerenja. Otvorenim i jasnim prikazom današnje situacije koja je već oštro kritizirana od posljednjih papa, s. Mirja je uputila poziv na druženje s najsavršenijom umjetnosti koja na njoj svojstven način pripravlja put k nebeskoj slavi. Svoje postavke oslonila je na riječi kardinala Ratzingera iz 1998. godine: „Crkva koja se opredjeljuje samo za laku glazbu pada u nesposobnost i postaje i sama nesposobna. Crkva mora biti i "grad slave", mjesto na kojem su skupljeni i Božjem uhu prineseni najdublji glasovi čovječanstva; Crkva mora razbuditi glas svemira dajući preko velikih umjetničkih glazbenih djela hvalu Stvoritelju. Ovo se ne suprotstavlja pjevanju cijelog naroda, štoviše uzdiže njegov duh i potiče ga na posrednu i neposrednu pjesmu hvale Bogu; Crkva se ne smije u svojoj liturgiji odreći ljepote koja je na nerasplektiv način sjedinjena s ljubavlju i slavom uskrsnuća. Kršćani od svoje Crkve trebaju stvarati dom lijepoga i istinitoga, što je bitna oznaka umjetnosti i duhovnosti.“

Naposljetku, ono što dajemo mladoj generaciji uživati ćemo u našoj starosti. U korijenu svake kulture stoji usmjereno djelovanje pedagoških djelatnika svih područja. Tako i odabir glazbe daje određenu sliku o nama samima. Duhovno i glazbeno vodstvo fra Stipice i s. Zorislave neizmjereno je blago koje biva s ljubavlju darivano onima koji su još nejak i traže uporište od onih koji im to mogu i znaju dati. Na tome im najtoplije zahvaljujemo.

s. Lidija Bernardica Matijević

MOLITVA ZA IME I DOM

U sklopu 15. dana ogranka Matice hrvatske Split, dana 20. studenoga 2007. godine, u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu predstavljena je knjiga naše s. Judite Čovo *Molitva za ime i dom*, koja sadrži pet recitala *Bože sačuvaj mi dušu*, *Molitva za ime i dom*, *Dom sveti*, *Ljeta stradanja i nade* te *Svjetlo neupaljene svijeće*. Knjiga je ilustrirana slikom *Procesija Velikoga petka u Frankfurtu 1995.* akademskog slikara Josipa Botteri Dini.

Knjigu su predstavili gosp. Josip Botteri Dini, urednik dr. Vlado Nuić, fra Ante Vučković, prof. Nansi Ivanišević i s. Judita.

Budući da se predstavljanje događalo upravo uz obljetnicu spomena pada Vukovara, u svom izlaganju s. Judita je istaknula kako događaj objelodanjivanja knjige i predstavljanje doživljava kao *spomen i čin zahvalnosti* svim našim braniteljima i svim žrtvama

Domovinskoga rata. U nastavku je iznijela kako je nastao pojedini recital te aktualnost nadahnuća i izazova.

„Recital *Bože, sačuvaj mi dušu* upravo je bio molitveni krik nakon kratkotrajnoga lijepoga osjećaja vlastite države i osjećaja kao da se je u narodu negdje iz dubine bića izvila plemenitost: svijeće po prozorima, oslobađanje mladih vojnika iz vojske bivše države, sloboda... A onda odjednom: mrak - gašenje svake svijeće i svjetla, strah od snajperskih gnijezda, pucnjava, žrtve redarstvenika, gardista i jednostavnih ljudi – od staraca do djece u majčinoj utrobi; barjak - tek što smo izvili, postao je pokrovom ljesova naših branitelja. Osjećala sam poniženje naroda i ranjenost riječju *rat*, koju nikako nisam mogla prihvatiti. I strah da nas zlo zatruje... Stoga sam molila Boga da nam od toga sačuva dušu.

Mali igrokaz *Svjetlo neupaljene svijeće* u spomen je onima čija su raspadajuća tjelesa, u razdobljima do mirne integracije Istočne Slavonije, bila prepuštena atmosferskim zbivanjima i životinjama ili zbijena u grobištima te ni njihovi najmiliji nisu smjeli dalje od žičane ograde, pa su pred tom žicom ili pred opekama Zida boli za njih palili svijeće. Njih – mučenike – vidjela sam kao svjetlo za naš narod: svjetlo na ovaj život ugaslo, ali svijetleće sjajem Kristova uskrsnuća.

Tri recitala nastala su molbom svećenika voditelja hrvatskih katoličkih misija. Bolna je bila zbilja naših iseljenika: dobivao se dojam kao da nikomu ne pripadaju, kao da nemaju doma ni domovine: iz vlastite Domovine kao da su iskorijenjeni, u novoj postojbini neukorijenjeni. Potporu i osjećaj pripadnosti svome narodu i Crkvi snažili su im katolički svećenici, redovnice, kasnije i vjernici laici.

Kad sam razmišljala o ponudi recitala na objelodanjivanje, nametnulo mi se pitanje aktualnosti tih tekstova. Naime, činilo mi se da je za to prošlo vrijeme s obzirom na njihov sadržaj: ratne godine iza nas a drugačija je i zbilja naših iseljenika.

Međutim, posljedice rata u ljudima, neistražena grobišta – to naše *svjetlo neupaljene svijeće* - nepoštena suđenja, hrvatski jal i zaborav, životne tegobe koje mnoge pritišću; mlađi naraštaji iseljenika teško podnose obilježja stranca; pa poneki čak odnarođuju prezime. Sve to izaziva molitvu da nam se *ne zatruje duša* te da čuvamo i poštujemo domoljubne i vjerske korijene.“

Predstavljanje knjige obogaćeno je glazbenim priložima i čitanjem ulomaka iz recitala objavljenih u knjizi. U glazbenom dijelu nastupilo je zbor djevojaka Nadbiskupske klasične gimnazije pod ravnanjem naše s. Mirje Tabak, te gosp. Ratomir Kliškić uz klavirsku pratnju prof. Rozarije Samodol. Gosp. Kliškić je otpjevao dijelove iz opere *Nikola Šubić Zrinski* Ivana pl. Zajca, *Gle kako divno sjaji grad* i *Zakletvu*.

Zbor djevojaka izveo je ariju *Zbor Hrvatica* iz opere *Porin* V. Lisinskoga. Predstavljanje je završeno zajedničkom molitvom-pjesmom *Bože, čuvaj Hrvatsku*, koju je intonirao Zbor djevojaka pod ravnanjem s. Mirje i uz klavirsku pratnju s. Lidije Bernardice Matijević, a priključili su se zdušno pjevajući svi nazočni.

s. M. P.

LAUDATE OMNES GENTE

U nedjelju, 18. studenoga 2007. godine, u katedrali sv. Martina u Mainzu održana je jubilara *Deseta smotra mješovitih crkvenih zborova*. Na Smotri je nastupilo devet zborova hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj, a među njima i zborovi kojima ravnaju naše sestre: s. Pavlimira Šimunović sa zborom iz Frankfurta te s. Magdalena

Višić sa zborom iz Taunusa. Svoj jubilarni deseti nastup frankfurtski zbor *Mato Leščan* obilježio je pjevanjem dvaju psalama, I. Glibotić: *Smiluj mi se, Bože* i F. B. Mendelssohn: *Wie der Hirsch schreit* (Kao što košuta čezne). Za istaknuti je da je to jedini zbor koji je nastupio na svim dosadašnjim smotrama. Zbor iz Taunusa, na svom trećem sudjelovanju, nastupio je s pjesmama, L. S. Leeci; Z. Plenković: *Tebe zovem* i V. Sunko: *Hvalite Gospodina*.

Smotri je prethodilo misno slavlje koje je predvodio delegat za hrvatsku inozemnu pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić. Pozvao je sve na sjećanje i molitvu za žrtve Vukovara. Također je pročitao pismo dubrovačkog biskupa mons. Želimira Puljića u kojem izražava radost zbog zauzetosti dušobrižnika i voditelja zborova. Oni naime pomažu ostvarivanju poruke Drugog vatikanskog sabora: «Glazbena je baština Crkve blago od neprocjenjive vrijednosti», a sveto pjevanje tvori «sastavni dio svečane liturgije» (SC 112). Posebni pozdrav biskupa iz Mainza, kardinala Karla Lehmana, prenio je katedralni dekan Heckwolf, koji u pjevanju vidi «poseban način slavljenja Boga», pozivajući se na poznatu izreku sv. Augustina: «Tko pjeva, dvostruko moli».

Uz toliko poticajnih riječi koje opravdavaju hrabrost i trud svih koji su nastupili, ipak nije izostala početna trema, kao i želja da se na najbolji način pokaže ono što se mjesecima uvježbavalo. Neizostavna trema, želja i odvažnost su zapravo dokaz poštivanja neiscrpane ljepote crkvenoga pjevanja, njezinih autora, prostora u kojem se izvodi i onih koji ju slušaju. Sa stalnom mišlju kako je moglo biti i bolje, ostaju nam poticajne riječi Konstitucije o svetoj glazbi: Treba imati «na umu svrhu svete glazbe, a to je Božja slava i posvećenje vjernika».

Na kraju Smotre voditeljima zborova i onima koji su sviranjem na orguljicama pratili zbor uručene su spomenice i ruže. Nakon toga smo svi zajedno otpjevali *Laudate omnes gente*. Puno opuštenije druženje nastavljeno je u misijskim prostorijama gdje nas je dočekaobilato pripravljeni domjenak. Naravno, sve bijaše popraćeno pjesmom, veselom „ćakulom“ i smijehom.

s. Magdalena Višić

DUHOVNE OBNOVE I SUSRETI MLADEŽI

ŽELIMO ZNATI VIŠE O SVOJOJ VJERI

Duboko svjesna vremena u kojem živim i onih s kojima radim, u meni se sve više rađa neki nemir. Svakodnevno mi naviru razna pitanja: Što činiš za brojne mlade u svom pastoralnom radu? Kako im svjedočiš Boga i njegovu blizinu? Kako ih približiti Kristu i Crkvi? Mnoštvo pitanja, a istovremeno i strah nešto konkretno poduzeti, započeti... Ostajala sam tek na mislima i želji sve dok jednoga dana nije došlo nekoliko mladih s molbom: „Sestro, mi bismo htjeli znati više o svojoj vjeri. Želimo naučiti moliti. Možete li nam to pokazati?“

S početnim oduševljenjem pojavila se misao: Kako se na to obvezati kad se ne osjećam toliko sigurnom za rad s njima?! Zamolila sam Gospodina za hrabrost i pomoć, spremna uložiti sve svoje snage, unutarne poticaje i nadahnuća. I evo... Želja mi je drugima, posebno mladima, učiniti život ljepšim, ovaj svijet boljim, te svojim trudom i molitvom podržavati plamenove drugih da odole vjetrovima svijeta i vremena u kojem žive.

Osim svog iskustva donosim i njihovo svjedočanstvo o našim susretima.

Svake druge srijede u mjesecu, u Hrvatskom centru u Frankfurtu, mi mladi, zajedno sa s. Pavlimirom Šimunović, okupljamo se kao mala zajednica. Međusobno se upoznajemo, zajednički razgovaramo i razmatramo o smislu i načinu života, o sklonostima i sposobnostima, o sudbinama i životnim ponašanjima i žrtvovanju pojedinih svetaca.

U predvečerje 3. listopada, nas 24 mladih razmatrali smo lik sv. Franje Asiškog, osnivatelja franjevačkog reda. Na početku susreta smo izveli scenski prikaz «Franjo i gubavac». Franjo koji potječe iz imućne obitelji ostavlja sve, očevo bogatstvo i posvećuje se životu u siromaštvu. Do obraćenja bio je mladić pun sebe, provodâ i lagodnog života. Nije mario za siromašne, prezrene i gubavce. Ali, kad ga je Gospodin dirnuo i otkrio njegovu dušu, Franjo se promijenio. Sve što mu je do tada bilo odvratno postaje mu drago.

Nakon izvođenja ove scene s. Pavlimira je ukratko dopunila naše saznanje o Franjinom životu. Potom smo se podijelili i radili u tri skupine. Svaka skupina je trebala obraditi zadanu temu. Prva skupina je imala temu «Djevojka se odlučuje slijediti Franjine stope». U skupini su podijeljene uloge: netko je bio otac, ili majka, ili prijatelj, rođak. Svatko je trebao reći svoj savjet i mišljenje o djevojci koja se odlučuje slijediti Krista u redovništvu. Prijatelji su joj se divili i dali joj punu podršku. Roditelji su se energično borili protiv njezine odluke, govoreći joj: «To je poziv samo za one koji u obitelji imaju puno djece, a mi imamo samo tebe. Pa, tko više uopće ide u samostan. To je za tihe i mirne i ne baš inteligentne. A ti si lijepa, odlikašica... Kako ćemo ostati bez naše princeze!»

Druga skupina je razgovarala o temi: «Djevojka kao laikinja odlazi živjeti i raditi u misije». Ne želi ni u jednu zajednicu, nego upravo kao laik početi u misije. Želi pomagati siromašnima. Svi su joj dali podršku i divili se koliko je hrabra da želi ići među napuštene. I roditelji su bili oduševljeni njezinom odlukom. Svi su je bodrili i sa smijehom joj govorili: «Pa, možda i nađeš nekoga za podstanara!»

Treća skupina je obradila temu: «Djevojka se upušta u vezu s ovisnikom o drogi». Neki je savjetuju da to ne čini, jer to ne će ići. Teško se ovisnici o drogi dokraja izlijeće. Možda sutra i tvoja djeca budu imali posljedica. Drugi su joj se ipak divili na takvoj smjelosti.

Rad u skupinama je trajao pola sata. Nakon toga su slijedila izvješća iz skupina o onome što se raspravljalo. Izlaganja su bila sažeta i bogata idejama. Raditi u skupini bilo je vrlo zanimljivo i dobro, jer svi sudjeluju. Svi su došli do riječi. Biseri, ideje, zapažanja jednostavno iziđu na van i tako se međusobno obogatimo. (Marinella Galić)

Istina, mi stariji teško možemo ući u svijet mladih i razumjeti ih. Ali, možemo im ponuditi nešto dobrog, plemenitog i moliti za njih da puste Gospodina u svoj svijet, u svoj život. Možemo se iskreno nadati i vjerovati da će se dati usmjeriti i hrabrim koracima zaputiti Njegovim putem. Dao Bog da tako i bude!

s. Pavlimira Šimunović

DRAGOCJENI BISER

U samostanu Školskih sestara franjevnika na Lovretu, 24. listopada 2007., održana je cjelodnevna duhovna obnova za mlade, pod vodstvom s. Karoline Bašić. Sedamnaest mladih, četrnaest djevojaka i tri mladića, započeli smo svoje druženje jutarnjom kavom, razgovorom i upoznavanjem, nakon čega je uslijedio program na temu *Dragocjeni biser*. Uz zvukove meditativne glazbe i riječi pokušali smo se sabrati i otvoriti svoje srce Božjoj prisutnosti. Kratka priča „Sakriveni biser“ (Lj. Maračić) koja govori o vrijednostima u životu koje ne primjećujemo, poslužila je kao uvod u razmatranje i meditaciju evanđeoskog teksta o skrivenom blagu i dragocjenom biseru (Mt 13, 44-46).

Ove dvije kratke evanđeoske prispodobе se nalaze u širem kontekstu Isusovih prispodoba o Kraljevstvu nebeskome. Čitajući polagano tekst i razmišljajući o svakoj riječi postajemo iskreniji prema sebi. Pitamo se što je to u našem životu dragocjeno poput bisera, a ipak tako skriveno pod debelim pokrivačem naše neiskrenosti da to i ne primijetimo?

Postoji kraljevstvo nebesko! Ono je Božje djelo među ljudima. Bog je poslao svoga Sina da bismo mi imali puninu života – život vječni. Prihvatiti ovo i živjeti na taj način, to je kraljevstvo nebesko. Pitamo se koji smisao to ima za nas, za tebe? Na što te to izaziva, što moraš mijenjati u svom životu? Nije teško, promjeni centar svojega života! Prodaj sve što imaš! Prodaj svoje egoistične želje, svoju hvalisavost, bezvoljnost, zabrinutost... i moći ćeš kupiti svoj najdragocjeniji biser – život s Isusom Kristom!

Ovim razmatranjem, izmjenom iskustava te molitvom na podlozi Riječi Božje, završio je prvi dio obnove. Nakon zajedničkog ručka i šetnje po umirujućem samostanskom vrtu, započeo je drugi dio: zajednički rad na odabiru te uvježbavanju pjesama za klanjanje pred Presvetim i svetu misu, kao i molitva vjernika koju smo sami pripremili. Sve nas je to još više zbližilo i pobudilo u nama duh ljubavi i zajedništva pred Bogom.

Na raspolaganju za sakrament pomirenja bio nam je fra Ante Bilokapić iz samostana Gospe od zdravlja, koji je predvodio i euharistijsko slavlje. U marljivo pripremljenoj propovjedi fra Ante je naglasio kako je naš najdragocjeniji biser zapravo naš čitavi život. Sam život, život kao takav, najveći je dar što nam ga je Bog mogao dati. Onaj koji ga je dao najbolje zna i kako ga održavati, zato smo pozvani surađivati s Bogom kako bismo imali ispunjen život.

Nakon sv. mise s. Karolina nas je ponovno okupila u krug, želeći čuti naše dojmove, odjeke i sve ono što smo doživjeli. Mir i duhovno zadovoljstvo moglo se iščitati na mladim licima. Svi smo se složili kako bi bilo dobro češće upriličiti ovakve susrete.

Nije potrebno spominjati da su duhovne obnove/vježbe od iznimne važnosti za kvalitetan odgoj vlastitog odnosa prema sebi, Bogu i ljudima. Danas, kada mladima ne manjka gotovo ništa, osim možda, iskustva s Bogom, ovakvi susreti su poput oaza gdje se mogu napajati na izvorima riječi Božje. I doista, zajedništvo s Bogom u molitvi i razmatranju, kao i susret sa samim sobom dovodi do veće nutarnje čistoće, dubljeg poznavanja vlastite nutrine i duhovnog rasta, na što smo svi pozvani.

Veliko hvala s. Karolini i svim sestrama samostana koje su nas radosno primile. Hvala Bogu što nas je svojim Duhom potaknuo da se odazovemo i okupio nas da se družimo s njegovom riječju. Do idućeg susreta, kojem se nadamo, neka u nama rastu darovi Duha Svetoga. Amen!

Ivo Bezina, student III. godine teologije

MOST

Uoči prve nedjelje došašća, u petak 30. studenog i u subotu 1. prosinca, održana je duhovna obnova za naše pjevače, za djecu i za srednjoškolce. Na moju inicijativu, što je župnik rado prihvatio, za ovu prigodu smo pozvali s. Martu Škorić, koja se rado odazvala.

Za pjevače su bili predviđeni susreti uvečer, oba dana, jer im to najbolje odgovara. Tema susreta je bila *Most*. Most oduvijek spaja i razdvaja. Simbol je komunikacije i povezanosti. Svi imamo iskustvo povezanosti, rastanka, nesporazuma, sastanaka, pa nam je tema bila bliska i obogaćujuća. Most je za nas u Trpnju osobito znakovit, jer most do kopna tako žarko iščekujemo, želimo se bolje povezati s drugima.

Drugu večer smo u tišini srca razmatrali nad jednom malom svijećom. Uz razmišljanje i adventski poziv na budnost – *budni budite* – polako smo prebirali po svome životu. Bog dolazi i trebamo odložiti djela tame, upaliti svoje unutarne svjetlo da vidimo brata – čovjeka. Nekima je ovo bilo prvo snažnije iskustvo poniranja u sebe i zanimljivo je bilo

slušati njihova razmišljanja nakon molitve. Već dijeljenje iskustva je veliko bogatstvo koje će sigurno prenijeti u svoje obitelji.

U subotu su bila dva susreta, za djecu i srednjoškolce. Dopodne je bio susret s djecom. Njih 12 (nekoliko ih je izostalo zbog gripe) su kroz igru, razgovor i meditaciju iskusili zajedništvo u vjeri.

Desetak mladih su u molitvi i razgovoru pokušali otkriti smisao svijeta i života kroz vjeru. Za njih je i nova osoba u njihovoj sredini veliko osvježenje.

Svatko od sudionika dobio je po nešto te su se puni dojmova u svakodnevicu vratili osvježeni. Svi oni, kao i ja, zahvalni smo za ovaj događaj koji je osvježio i obogatio Trpanj.

s. Celestina Masnić

MOLITVA

U našem samostanu u Zadru, 1. prosinca 2007. godine, održana je duhovna obnova za mlade 8. razreda. Obnovu je predvodila s. Danijela Kovačević na temu Molitva, s ciljem da mlade potakne na produbljivanje razmišljanja o osobnom molitvenom životu, da prepoznaju najčešće zapreke u molitvi, da se vježbaju ustrajnosti u molitvi, da bi doživjeli molitvu kao susret s Bogom koji je naš dobri Otac, te ih je potaknula na molitvu

zahvaljivanja i blagoslivljanja.

Sudjelovalo je 28 mladih iz župa u kojima djeluju naše sestre: Paga, Knina, Arbanasa, Ploče i Smiljevca. Jedna od sudionica duhovne obnove preko naših Odjeka rado s nama dijeli svoje iskustvo.

Krenula sam na obnovu s veseljem

i željom za novim prijateljstvima i poznanstvima, ali i s dozom sumnje kako će to sve izgledati, pogotovo jer se obnova održavala u samostanu. Ali kad smo došli u samostan, osjetila sam neopisivu opuštenost, mir i staloženost čemu je uvelike pridonijela i ljubaznost tamošnjih časnih sestara.

Obnovu smo započeli svakodnevnom, ali ne i uobičajenom molitvom Oče naš. Naime, prvi put sam doista snažno osjetila te riječi kojima sam se obraćala Bogu. Također, pogledali smo nekoliko prezentacija koje su mene osobno također dirnule duboko u srce i potakle na razmišljanje o samoj sebi, ali i ljudima oko sebe i njihovoj ulozi u mom životu.

Duhovnu obnovu upotpunile su i zanimljive ankete iz kojih sam uspjela uvidjeti probleme koji su isplivali na površinu, a možda ih prije nisam ni primjećivala. Na jedan način obnova mi je pomogla da Isusa ponovno stavim u središte svoga života. Naučila sam kako moliti te vrijednost molitve u svakodnevnom životu. Naime, kako biti s Isusom dobar prijatelj ako s njime ne znamo komunicirati, ako ga nismo zavoljeli kao istinskog prijatelja, već ga „koristimo“ samo kad nam treba. Nakon shvaćanja i uviđanja problema, odlučila sam se pomiriti s Isusom.

Imali smo priliku za svetu ispovijed, prije koje smo imali detaljan ispit savjesti, koji je predvodio don Martin Jandeško. Posebno su mi se svidjele molitve i zahvale Bogu za vrijeme euharistijskog slavlja u kojima su mnogi otvorili svoja srca i iznijeli najdublje muke, koje su dugo bile skrivene u njima.

Moram napomenuti također da smo se i super zabavile, te međusobno sprijateljile. Ova duhovna obnova svakako će mi dugo ostati u pamćenju.

Martina Glavan, Pag

KOJA ĆE LJEPOTA SPASITI SVIJET?

I ove godine upriličena je božićna duhovna obnova za studentice u našem samostanu na Jordanovcu. Većina njih mogla je svoje obveze uskladiti s terminom duhovne obnove, 2. i 3. prosinca, te zaživjeti jednu drugačiju dimenziju vremena. Potreba da se zastane, preispita svoje stavove, promisli o onom bitnom u životu svakoga od nas – nikoga ne isključuje. Jer u žurbi i buci ne možemo čuti drugoga. U žurbi i buci lako previdimo drugoga. U žurbi i buci ne možemo

osjetiti drugoga. A živimo li zajedno, na to smo pozvani. I ako se ikad upitamo „Koja će ljepota spasiti svijet?“ kao što je to u jednoj od svojih knjiga učinio C. M. Martini, onda ćemo sigurno znati da tu nije riječ o nekoj zavodljivoj ljepoti koja udaljava od pravoga cilja, nego da je riječ o duhovnoj, čistoj i postojanoj ljepoti, ljepoti Božje blizine i prisutnosti u našem životu. Riječ je o ljepoti onoga što je u životu istinito i pravedno i što naše težnje usmjerava k Bogu.

Došašće je radosno vrijeme iščekivanja blagdana kojim se sjećamo povijesnog događaja Gospodinova rođenja. No taj blagdan ne smije biti samo sjećanje na nekad ostvarenu povijesnu činjenicu, nego treba svake godine iznova biti događaj Božjeg rođenja, ne više u svjetskoj povijesti, nego u osobi svakog vjernika. Kao što svim velikim događajima koje iščekujemo prethodi priprava, tako smo se i mi, članice internatske zajednice, kroz duhovnu obnovu pripravile za dublje proživljavanje adventskog vremena i blagdana Božića.

Obnovu je predvodio fra Pero Vrebac, svećenik-redovnik bosanske franjevačke provincije. Pokušao nam je približiti temu koja je uvijek iznova u Crkvi aktualna: Kako živjeti svetost

u današnjem vremenu? Često mislimo da svetost nije za nas, da su na to pozvani samo posebni, veliki ljudi u povijesti Crkve i da za to treba činiti izvanredna djela za koja često nemamo priliku. Sveci, među kojima je i lik sv. Elizabete Ugarske čiji život nam je fra Pero kroz svoje izlaganje pokušao približiti, pokazali su nam i ostavili drugačije svjedočanstvo. Iz rečenog smo mogle zaključiti da je svaki vjernik u svakom vremenu pozvan živjeti svetim životom, na što poziva i Drugi vatikanski sabor.

Kako to ostvariti? Živjeti mogućnosti i izazove svakodnevnog života, ustrajno svjedočiti vrednote na koje nas poziva Evanđelje. Primjer u tome nam je sv. Elizabeta koja je duh hranila Božjom riječi. Osobito joj je na srcu bila vrednota služenja siromašnima, po uzoru Gospodinovu. Svim onim što joj je Bog stavio na njezin životni put ona se poslužila u izgradnji svoje svetosti. Isto i mi trebamo činiti. Naš život je područje na kojem možemo odabrati: ići putem svetosti ili suprotnim putem. Ne trebamo čekati neke „velike“ prilike ili misliti da je taj put ponuđen samo rijetkima. Svaki dan našega života je pogodnost za takav hod.

Obnova je završila svetom misom i zajedničkim ručkom uz radost i pjesmu. Zahvalne smo s. Diani i drugim sestrama što su nam omogućile ovu obnovu. Svima želimo blagoslovljen i radostan Božić!

Mara Mijatović, studentica

FRANJO I ŽIVE JASLICE

Mnogi svetog Franju iz Asiza povezuju s jaslicama. On je prvi pokrenuo izradbu jaslica o Božiću, koje svake godine imamo priliku vidjeti u crkvama, svojim domovima, izlozima, trgovima... Godine 1223. u Grecciu Franjo je želio obnoviti uspomenu na Dijete Isusa koje je rođeno u Betlehemu... kako je bilo smješteno u jaslice. Želio je sebi i svoj braći ljudima dočarati pravu bit Božića. Htio je istaknuti tajnu Vječnog Boga koji dolazi u siromaštvu Betlehenskog Djeteta. Želio je uprizoriti tajnu Isusovog rođenja. Vječni, veliki Bog postaje malo neznatno, ponizno dijete. A u malom čovjek prisutna je trajna želja postati velikim, nešto značiti.

I naša je vjeronaučna skupina potaknuta njegovim primjerom u molitvenoj pripravi za Božić promišljala kako likovnom tehnikom prereći doživljaj svetoga Franje pred *Isusovim Jaslicama*.

Po uzoru na svetog Franju iz Asiza, skupina učenika *Franjini glasnici mira i ljepote* trudila se oživjeti Božić svojim likovnim stvaralaštvom u župi svetog Franje u Imotskom. Izradili su od lišća: *život ljudi u Nazaretu, Navještenje Mariji, Odlazak na popis stanovništva u Betlehem, Isusovo rođenje i poklon kraljeva*. Radovi su bili izloženi u crkvenom hodniku u božićnom vremenu na radost svih župljana.

U izvan nastavnu aktivnost *Franjini glasnici mira i ljepote* uključeno je 40 učenika. Okupljaju se dva puta tjedno, jednom u školi gdje upoznaju život i djelo svetog Franje pod vodstvom s. Filipe Smoljo, vjeroučiteljice, a jednom u župi gdje nam se pridružuje i g. Vesna Ujević, župna suradnica.

s. Filipa Smoljo

SVEČANOST U ARBANASIMA

Dana 15. prosinca o. g. naša je Zajednica u Zadru u Arbanasima proslavila i obilježila dva događaja: blagoslov kapele s posvetom oltara u novosagrađenom samostanu i 50 godina prisutnosti sestara u Arbanasima.

U ovom dugo očekivanom trenutku sabrale su se naše sestre sa sve četiri strane svijeta iz domovine Hrvatske i izvan nje. Nazočile su sestre i iz drugih provincija i kongregacija iz bliza i iz daleka. Ovom događaju prisustvovali su brojni naši suradnici – od onih s kojima nas život godinama povezuje do onih koji su izravno svoj udio ugradili u izgradnju samostana. Ne navodimo ih ovdje, jer će kasnije biti spomenuti.

Našem pozivu odazvao se i lijep broj svećenika iz Zadra i okolice koji su uzveličali ovo naše slavlje.

Kućna predstojnica s. Bernarda, s. Senka, provincijalna ekonomica, i ostale sestre u Arbanasima brižno su pripremile ovo slavlje predviđevši svaki i najmanji detalj te se mogla doživjeti radost i svečanost trenutka u opuštenom ozračju. Nismo se ipak mogli oteti dojmu da ovaj događaj, kojemu se veoma radovala, nije mogla u potpunosti dijeliti s nama naša s. Ana Marija, jer joj to zdravstveno stanje nije dopuštalo. Božji su naumi nama nedokučivi!

Prije same svečanosti blagoslova kapele i posvete oltara akademski slikar gosp. Josip Botteri Dini, koji je zajedno s glavnim projektantom ing. gosp. Antom Lijićem osmislio interijer kapele, ukratko je pojasnio živopisnu duhovnost koja izvire iz njegovih djela postavljenih u kapeli. Tu je križ, vitraj Duhu Svetom kome je kapela posvećena, vitraji na temu Franjine Pjesme stvorova i križni put. Sam umjetnik svoja djela nazvao je svojom molitvom!

Sve prisutne na čelu s nadbiskupom mons. Ivanom Prendom, prije samog početka obreda blagoslova kapele i posvete oltara, odnosno euharistijskog slavlja srdačno je pozdravila provincijalna predstojnica s. Klara Šimunović.

O. Nadbiskup u suslavlju s tridesetak svećenika blagoslovio je novu kapelu i posvetio oltar. Za vrijeme obreda i euharistijskog slavlja pjevanje je predvodio objedinjeni zbor sestara s Lovreta i iz Arbanasa pod vodstvom s. Mirje Tabak, uz pratnju s. Nedjeljke Milanović-Litre. Prigodnu homiliju oca Nadbiskupa i poticajnu riječ upućenu sestrama donosimo u cijelosti.

Na završetku svečanog misnog slavlja s. Klara je uputila svima riječ zahvale (u prilogu).

Objed za sve prisutne bio je pripremljen u prostranoj, ali još nedovršenoj velikoj samostanskoj dvorani. U toplom obiteljskom ozračju blagovalo se, razgovaralo, pjevalo do u kasne popodnevne sate.

Slijedio je drugi dio slavlja: u župnoj crkvi večernjom svečanom sv. misom obilježena je 50 godišnja prisutnost i djelovanje sestara u Arbanasima.

Na početku misnog slavlja sve je prisutne sestre i Arbanašane pozdravila s. Klara. Euharistijsko slavlje predvodio je župnik gosp. Josip Bunić uz koncelebraciju fra Ante Vuka Buljana. Za vrijeme sv. mise pjevao je župski zbor i dječji zbor koji vodi naša s. Antonija Jurić.

Nakon sv. mise sestre su održale program satkan od riječi, pjesme i slike. Bio je to kratki prikaz života i djelovanja sestara u Arbanasima kroz proteklih 50 godina.

Povijesni prikaz koji je pripremila i čitala s. Marija Petra Vučemilo, fotografijama na multiprojektoru popratila je s. Natanaela Radinović. Zbor sestara s Lovreta pod vodstvom s. Mirje Tabak, i uz pratnju s. Lidije Bernardice Matijević, izveo je tijekom prikaza sljedeće skladbe, Š. Marović: *Hvaljen Isus i Marija*, M. Grđan: *Pjesma stvorova*, K. Kolb: *Ave Maria*, V. Sunko: *Život biraj, II*.

Kako je tekao život sestara u Arbanasima od samih početaka do danas i u kojim su uvjetima živjele i djelovale jedva je moguće zamisliti. Stoga barem taj kratki prikaz donosimo u prilogu.

Na kraju programa s. Bernarda Župić, kućna predstojnica, sve je nazočne u crkvi pozvala u samostan da vide samostansku kapelu te na domjenak u samostansku dvoranu. Ganutljivo je bilo vidjeti i čuti susret starijih sestara sa župljanima o kojima su sestre na razne načine brinule: bilo u dječjem vrtiću, bilo u bolnici, u župi...

A kako nekada, tako i danas. Sve ima svoje vrijeme. Samo je ljubav vječna! Koliko nje bude, toliko će biti i života. Iz 50 godišnjeg bivovanja sestara u Arbanasima očigledno je da za velika djela nisu neminovni veliki prostori, nego velika vjera i još veća ljubav i predanje!

Zasigurno je ovim događajem u Zadru za našu Zajednicu okrenuta jedna nova stranica koju valja ispisivati. Nema tu više isprike na loše uvjete - ni u skučenosti prostora, ni u nenaklonosti vremena! Ostaje vjera i nada da će Duh Božji kojega svednevice zazivamo nadahnjivati kako osmisliti darovani nam prostor, kamo usmjeriti svoje postojeće snage, kako svojim životom biti drugima poticaj u nasljedovanju Krista... To je naša obveza prema svim našim sestrama koje su na razne načine svoj život ugradile u ovo arbanaško zdanje, kao i prema svima onima koji imaju u nas povjerenja te su i oni, u svojim mogućnostima i dobroj vjeri, s nama gradili. Ne samo za nas, nego - i još više - za one kojima smo poslane!

s. Mirja Tabak

RIJEČ AUTORA SLIKA I VITRAJA

Pozdravljam vas kao autor ovih slika i vitraja.

U ovim slikama u staklu na poseban način sudjeluje svjetlo sunčevo, a to je dar Božji. Hvala Bogu da se sve ovo ostvarilo. Hvala Bogu da su naše sestre i njihovi dobročinitelji koji ih cijene i vole, koji vole svetu Crkvu koja živi po nama i s nama, koji vole kulturu i cijene hrvatsku umjetnost, da su poduprli sve ovo što se dogodilo.

Naravno, imali smo sreću da su sestre izabrale arhitekta gosp. Antu Lijića. Njega je Bog nadahnuo i mi imamo jednu od ljepših građevina svete arhitekture, graditeljstva u Hrvatskoj, ovdje na ovom dijelu Jadrana, u Arbanasima.

Ja moram reći još jednu činjenicu. Ovdje je pokopan moj djed, ovdje na ovom groblju u Arbanasima. Taj grob je na žalost bio zapušten. Mi smo živjeli u Splitu. On je vrlo mlad umro. Radio je na sudu u Zadru, a u Arbanasima su živjeli i moj otac i njegova braća. Bog je htio da se baš ovdje dogodi ova crkva i da baš ja u njoj s ovim vitrajima i ovim slikama na neki način - nazvao bih to mojom molitvom - molim za duše mojih pokojnika, djeda, oca i svih mojih. I da ostanemo u duhu povezani upravo kroz ovaj niz molitava koji ovi vitraji prikazuju i ovaj put križa koji je najbliži našem životnom putu.

Ovo što vidite ovdje u apsidi, to je Krist uskrsli na križu franjevačkome. Križ predstavlja Isusa uskrslog i neobičnih je boja. Boje govore svojim jezikom i svojim značenjem. Naime, svakoj boji mi pridajemo i neka značenja. Ovdje je Krist u boji zore. Ovu boju uskrsnog jutra Krist je sam zapravo preuzeo u ovoj slici. I On je ta naša zora, zora kršćanstva, zora našeg preporoda, Krist koji preporođuje i naš križ. I ovaj križ koji je zlatan, to je križ koji je zapravo ostao mučan, koji je križ naš životni, ali odvija se u znaku Kristova križa. Ovaj križ dobiva potpuni smisao u tom svjetlu zlatnom, koji je zora i našeg uskrsnuća kojega svi čekamo.

Vitraci predstavljaju najprije sv. Franju koji pjeva svoju pjesmu stvorova. Ovdje se ta pjesma stvorova razlaže pojedinačno i ja vjerujem da je čitljiva i da je možete prepoznati. Tu je ujedno prikazana i hrvatska kultura sa svojim znakovima.

O križnom putu ne trebam posebno govoriti osim da posljednja postaja završava bojom nade i svjetla. Iako je Krist u grobu, tu je već slutnja onoga što dolazi, proslave Uskrsnuća.

Ja danas želim sretan dan svim sestrama koje su došle sa svih strana naše domovine i dalje. Neka vam Bog bude i dalje na pomoći i da ga u ovoj kapeli slavite. Mi ćemo biti u mislima s vama. Kad budemo na putu, rado ćemo navratiti. Osjetio sam da su ova vrata širom otvorena. To su vrata vašega srca. Hvala vam za sve.

Josip Botteri Dini, akademski slikar

POZDRAV PROVINCIJALNE PREDSTOJNICE

Preuzvišeni Oče Nadbiskupe, poštovani oče provincijale, poštovana braćo svećenici, poštovani i dragi prijatelji, drage sestre!

Sve vas od srca pozdravljam! Drago nam je da svojom prisutnošću danas dijelite i uvećavate našu radost prigodom blagoslova kapele i posvete oltara u našem novom samostanu ovdje u Arbanasima.

Odavna su sestre čeznule za ovakvim prostorom na području Zadra. Dugo su «sanjale» samostan u kojem bi imale prikladan prostor za sebe, za provincijske susrete, za duhovne vježbe. I ne samo za sebe, nego duhovno središte i za druge, osobito za djecu i mladež.

U stoljetnoj prisutnosti sestara na hrvatskom tlu, kako u većini drugih mjesta, tako i u Zadru, prolazile smo ne baš lagan put traženja zemljišta i izgradnje samostana. Od 1945. godine kada su sestre došle u Zadar pomagati i služiti ovdašnjem puku, stanovale su, rekli bismo u «tuđim kućama», najprije u gradskoj bolnici, zatim u samostanu franjevac trećoredaca, u nadbiskupskom sjemeništu, u obiteljskoj kući danoj na korištenje u Arbanasima, u vlastitoj skromnoj kući u ulici Vatroslava Lisinskoga te kod salezijanaca. I ovom prigodom izražavamo zahvalnost svima za iskreno gostoprimstvo i pomoć sestrama.

Danas, kad ujedno obilježavamo i 50. obljetnicu života i djelovanja sestara u Arbanasima, zahvaljujući Božjoj providnosti, imamo novi prostrani samostan. Doista, nije bila uzaludna naša nada i naše pouzdanje. Danas sa sigurnošću znamo da je našu nadu poticao i krijepio sam dobri Bog.

U ovoj našoj redovničkoj kući već živi zajednica sestara, a čvrsto se nadamo i nadalje će živjeti i služiti Bogu i braći. Njezino središte, njezino srce je ova kapela u kojoj će se slaviti i čuvati euharistija.

Svi mi ovdje danas sabrani, zajedno s pastirom ove mjesne Crkve, nadbiskupom Ivanom Pređom, zazovimo Božji blagoslov na ovo zdanje, da ova kapela i samostan budu *mjesto spasonosnoga susreta s Bogom*, za sestre, i za sve koji se ovdje budu okupljali *na slušanje Božje riječi, na molitvu, a nadasve na slavljenje svetih otajstava*.

s. Klara Šimunović, provinc. predstojnica

HOMILIJA NADBISKUPA MONS. IVANA PREŃDE

Posveta oltara u samostanskoj kapeli Duha Svetoga

Čitanja: Neh 8,1-4a. 5-6.8-10; Ps 122; 1 Pt 2,4-9; Ev Iv 4,19-24

Draga braćo i sestre!

1. Prvo čitanje, uzeto iz Nehemijine knjige dočarava nam svečani trenutak okupljene zajednice Izabranog naroda, koja nakon povratka iz Babilonskog sužanjstva sluša Božju Riječ. Za vjernog Izraelca ta Riječ je riječ utjehe. Ona je i Božji proglas o vladanju svakog pripadnika Izabranog naroda. Nije pretjerano reći da je ta Riječ Božja dijelila sudbinu naroda, posebno za vrijeme ropstva: zagubila se, utihnula je. Sada su pronašli Ezra i Nehemija tu Riječ i iznova se čita, naviješta. Ona slavi Boga Izraelova, Boga otaca. Gospodin je u središtu. Njemu je posvećeno čitanje, njemu ide slava. Bog se raduje usred svoga naroda jer započinje njegova obnova. Božja radost je jamstvo obnovljenog Jeruzalema, obnovljenog Hrama i obnovljenog Izraela.

2. Najvažnija poruka te Riječi, braćo i sestre, jest: «Ne žalostite se! Jer radost Gospodnja vaša je jakost.» /Neh 8,10/. To nam daje pravo da se i mi danas zajedno sa sestrama franjevkama, provincije Srca Isusova, radujemo ovome danu koji nam zajedno s njima darova Gospodin. Naša zajednička radost je opravdana jer nam se On, naš Bog očituje bližim svojom moći i ljubavlju, i po ovome djelu koje je niklo ovdje u župi Gospe Loretske. Ovaj samostan sestara franjevnica, zajedno s crkvom Gospe Loretske čini snažnu duhovnu točku istočnog kraka križa koji počinje na Punti Bajlo i vodi preko Poluotoka do zapadne njegove točke crkve Gospe od zdravlja, gdje počiva tijelo slavnog nadbiskupa Zmajevića, duhovnog oca Arbanasa i utemeljitelja župe Gospe Loretske, te velikog dobrotvora ovoga samostana mons. Šime Duke. Drugi okomiti krak jesu crkve sv. Marije i sv. Krševana, crkve dvaju slavnih samostana benediktinki i benediktinaca u našem gradu. Siguran sam da se ovoj novoj duhovnoj postaji u Arbanasima i u našem Zadru, raduje u nebu s tolikim Zadranima, naš veliki nadbiskup Zmajević kao i mons. Šime Duka.

Braćo i sestre, i ovo je, dakle, na svoj način svečani skup. Ovdje danas, u ovoj samostanskoj crkvi, zajedno s ovom redovničkom zajednicom, i sa svima vama, želim hvaliti Gospodina što će On posvetiti ovaj oltar-žrtvenik i stol, koji molitvom i pomazanjem biskupa postaje lik Krista, žrtvenika, žrtve i svećenika. Time će i ova redovnička kuća i sve što je u njoj iz djela ruku ljudskih, primiti sveti blagoslov. Sve u ovoj crkvi, od oltara prima blagoslov: ambon, tabernakul, križni put, vitraj, cijela kuća sa svom svojom materijalnom i ljudskom strukturom.

Od danas, premda je to već bila i prije, na poseban način, ova kuća redovnica franjevačka postaje istinski šator Božjega boravka. Nad ovim zdanjem Gospodin danas spušta svoju ruku, blagoslovnu, kojom želi voditi stanovnike ove kuće i sve koji budu dolazili pod ovaj krov.

3. Poznato mi je koliko su sestre franjevke željele na ovome mjestu podići svoju redovničku kuću. Navodile su više razloga, praktične i duhovne naravi. Trebalo ih je uzeti ozbiljno. Navodile su potrebu zajedničkog života koji bi bio podrška sestrama u vremenu brojnih zadataka na pastoralnom, duhovnom polju u različitim župama Nadbiskupije. Željele su biti bliže svome poslanju u zadarskoj bolnici. Osjećale su potrebu nastaviti svoju nazočnost u župi Gospe Loretske jer mnogi ne znaju da su sestre započele svoju redovničku nazočnost u dvoru jedne obitelji iz Arbanasa i da su tamo godinama imale obdanište za djecu, baš u vremenu kada nije bilo jednostavno vlastodršcima opravdati brigu za djecu i pomoć obiteljima. Svi ti razlozi su veoma opravdani.

Tvrdim u ovaj čas da ih je, na uzvišen način, ujedinio apostol Petar u svetoj Riječi koja nam je naviještena u drugom čitanju. Držim da ih, iako su upućene Crkvi, u svakom narodu i Crkvi svih vremena, da ih možemo s posebnim razlogom primijeniti na stanovnice ove nove redovničke kuće, na sestre franjevke, a one glase: «Pristupite k Gospodinu, Kamenu živomu što ga, istina, ljudi odbaciše, ali je u očima Božjim izabran, dragocjen, pa se kao živo kamenje ugrađujte u duhovni Dom za sveto svećenstvo da prinosite žrtve duhovne, ugodne Bogu po Isusu Kristu» /1 Pt 2,4-5/. Govor je ovdje o krsnom svećeništvu kojega je dionik svaki sin i kćer Crkve te tako i ove naše redovnice. One snagom svoga krštenja i svojih redovničkih zavjeta-obećanja, postaju prinositeljice duhovnih žrtava Bogu živome, svojim životom i svojim molitvama, na izgrađivanje vlastitog duhovnog hrama u sebi, ali i na izgradnju Crkve Božje u tolikim dušama koje susreću bilo gdje u svome životu i radu, posebno u našoj Zadarskoj nadbiskupiji, i koje će primati pod ovim krovom u svome apostolskom radu svjedočenja neprolaznih vrijednosti Kraljevstva Božjega.

4. Drage sestre franjevke, hranit ćete svoj život i svoj apostolat s ovoga žrtvenika koji danas posvećujem. Žrtvenik je znak božanske nazočnosti. Već je Mojsije imao tu objavu kad je polovicom krvi od žrtava škropio žrtvenik a polovicom narod koji ulazi u zajedništvo s Bogom /Izl 24,6 sl/. U savršenoj žrtvi znak ustupa mjesto stvarnosti: Krist je u isti mah svećenik, žrtva i žrtvenik. U njegovom Hramu, koji je njegovo tijelo /usp. Iv 2,21/, nema više drugog žrtvenika osim njega /Heb 13,10/. Jer žrtvenik posvećuje žrtvu /Mt 23,19/. Prema tomu kad on prinosi sebe, on posvećuje sam sebe /Iv 17,19/. On je u isto vrijeme i svećenik i žrtvenik. Stoga, imati dio u krvi i tijelu Gospodina znači imati dio u žrtveniku koji je Gospodin, znači dijeliti s njime njegov stol /1 Kor 10, 16-12/.

Kao što je ovaj oltar-žrtvenik znak Krista žrtvenika, tako ste i vi, redovnice svoje Družbe i Crkve Božje, znak Krista žrtvenika. Na vas se s pravom odnose riječi iz poslanice sv. Petra: «Vi ste rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečeni, da naviještate silna djela Onoga koji vas iz tame pozva k divnom svijetlu svojemu» /1 Pt 2,9/.

Drage sestre redovnice, budite znak i svojim redovničkim odijelom. Time Bog po vama postiže dva cilja: otkriva svoju nazočnost po vama, ljudima koji ga žele otkrivati, i svojim izgledom vanjskim svjedočite braći i sestrama da ste se čvrsto opredijelile za Gospodina kojega stavljate ispred svakog komoda čija navala nikoga ne zaobilazi.

Budite također ljudima koje susrećete, vjernicima, sumnjičavcima i nevjernicima znak nade. Onaj koji radosno živi svoju vjeru, svoje predanje, postaje izvor nade za neslućena

otkrića smisla i još više Onoga koji stoji iza svake pojave bitka i posebno iza ljudskih svjedočenja dobrote koja se ne umara.

Pri kraju ove moje riječi upućene vama, nije mi na pameti zaboraviti djelo puno nade kojem ste se nagnuli i za koje ste se opredijelili: primati i susretati ovdje pod ovim krovom, djecu, obitelji, mladež, mušku, a posebno žensku, koja traži Boga i otvara se pozivima Duha kako bi ozbiljno razmišljali o svome životu. Taj rad je naporan. Traži umijeće primanja i davanja. Traži smisao za žrtvu bez računice te svakoga trenutka uključuje dimenziju svjedočenja. Ne bojte se mogućih prigovora da samo stručnjaci, među vama ili inače, pedagozi, sociolozi, mogu nešto pružiti mladima. Opće je uvjerenje u Crkvi od njezinih početaka da samo svjedoci imaju što reći drugima, a učitelji tek ako su svjedoci.

Sve ćete to moći činiti ako u vama ne izblijede ideali prvotnog zanosa koji ste primili od Duha Božjega da vas zapali u posvemašnjem darivanju za Crkvu i svijet. Neka Božji blagoslov i plodovi Kraljevstva prate ovu kuću. Neka zagovor svih svetaca Franjevačkog reda od početaka do danas zagovaraju ovu kuću vjere i služenja. Amen.

mons. Ivan Prenda, nadbiskup

ZAHVALA PROVINCIJALNE PREDSTOJNICE

Sudjelovanjem u ovom slavlju doživjeli smo da se obred posvete crkve i oltara s pravom ubraja među najsvečanije liturgijske čine.

Molitvom, pjesmom i hvalom, radosno smo iskazali zahvalnost Gospodinu našem, Svevišnjem. U molitvu i hvalu Bogu utkali smo i zahvalnost svima koji su nam na bilo koji način pomogli, koji su nam bili podrška u izgradnji ove kapele, samostana i dječjega vrtića.

Dopustite mi da u ime sestara naše Provincije i u svoje osobno ime, nekima i poimence izrečem dužne riječi zahvale.

Iskreno zahvaljujem Vama, preuzvišeni Oče Nadbiskupe, što ste danas predvodili ovaj svečani obred. Vi ste nam u ime zadarske nadbiskupije velikodušno darovali zemljište za gradnju. U

iskrenoj radosti položili ste kamen temeljac i zajedno sa sestrama zazvali ste blagoslov Božji na početku gradnje. S posebnim zanimanjem i podrškom pratili ste cjelokupni tijek izgradnje. Radovali ste se useljenju sestara. S neskrivenim zadovoljstvom početkom ove godine blagoslovili ste djecu, roditelje, odgojiteljice i prostore dječjega vrtića. Zajedno s nama stvarate i viziju budućega djelovanja u ovim prostorijama. Od srca Vam za sve zahvaljujemo!

Svim srcem, na poseban način, ovaj samostan želio je naš blagopokojni mons. Šime Duka. Upoznale smo ga kao starijega brata potrebna sestrinske brige i pomoći. I on je nama puno pomogao, molitvom, nadahnutom vizijom o radu s mladima i potrebnima u Arbanasima te tvarnom pomoći. Znao je reći: Kasno smo se upoznali da bih vam mogao više pomoći. Vjerujem da u nerukotvorenom domu, vječnom domu na nebesima nastavlja kod Gospodina za nas usrdno zagovarati, i da nas i danas blagoslivlja.

Zahvalne smo poglavarstvu grada Zadra, sadašnjem i prethodnima. Zahvaljujemo gospodinu Božidaru Kalmeti koji nam je kao gradonačelnik Zadra darovao česticu gradskoga zemljišta. Hvala i gospodinu Živku Kolegi i aktualnim članovima gradskoga poglavarstva, osobito Upravnom odjelu za odgoj, školstvo, kulturu i šport za dobru suradnju u zajedničkoj brizi odgoja i obrazovanja predškolske djece.

U vremenu kad nerijetko slušamo izraze nezadovoljstva izgrađenim objektima, osobito crkava i samostana, gledanje ovoga skladnoga i lijepoga samostanskoga zdanja u mnogima rađa posebno zadovoljstvo. Duboku i iskrenu zahvalnost za to izražavam našem inženjeru gosp. Anti Lijiću, glavnom projektantu, našem uvijek spremnom savjetniku i pomoćniku. Zahvaljujem Vama, gosp. Lijiću, Vašoj supruzi Danici i Vašoj obitelji za svesrdnu pomoć, dugogodišnju suradnju i prijateljsku povezanost. Hvala i svim Vašim suradnicima koji su dali stručni i velikodušni udio u projektu i izgradnji.

Srdačnu zahvalnost izražavam izvođaču radova poduzeću Gortan Zadar, na čelu s gospodinom Zdravkom Galićem, direktorom, svim djelatnicima i kooperantima. Osobitu zahvalnost izražavamo voditelju gradilišta gospodinu Anti Mašini i operativnom inženjeru gospodinu Željku Paraću. Zahvalne smo im za savjestan rad, za razumijevanje i dobru suradnju.

Iskrena i velika je naša zahvalnost gospodinu Josipu Kroli, nadzornom organu koji je trajno i pouzdano bdio nad cjelokupnom izgradnjom, od početka do kraja, u svemu.

Srdačna hvala Vama, gospodine Josipe Botteri-Dini. Hvala Vam za iskustvo divnoga suglasja u umjetničkom uređenju kapele. Vaše djelo - križ, vitraji i križni put - odsijeva plemenitom ljepotom. Izraz je to Vaše vjerničke duše. Duboko vjerujemo da će mnoge potaknuti na dublju težnju za božanskom ljepotom i svetošću. Hvala Vama, Vašoj obitelji, Vašem bratu gospodinu Juri i drugim suradnicima.

Hvala i poduzeću Granit iz Klisa, na čelu s gosp. Ivicom Radanom, za izradu oltara i ostale kamenoklesarske radove u kapeli.

Nije moguće nabrojiti sve koji su svojim radom sudjelovali u izgradnji cjelokupnoga zdanja. Svima najiskrenije zahvaljujem za njihov udio.

Od samoga početka ishoda potrebnih dokumentacija za gradnju i u našim traženjima pomoći prepoznavale smo i veoma cijenile nesebičan, tihi i skriveni rad brojnih naših dragih dobročinitelja, u Zadru i u Njemačkoj.

Dopustite mi da izdvojim dvije žene. Vama, poštovana i draga, gospođu Milka Mikin na poseban način od srca zahvaljujem za nebrojena dobročinstva savjetom, posredovanjem i uslugama.

Svoje dobročinstvo u ovu kapelu utkala je i gospođa Zlata Jurela, vukovarska stradalnica. Njezina povezanost s našom zajednicom živi je spomen koji nas obvezuje na trajno sjećanje, molitvu i zahvalnost za darovanu nam slobodu. Draga gospođa Zlata od srca Vam hvala!

Iskreno zahvaljujem svim našim dobročiniteljima iz Njemačke koji su nam velikodušno pomogli svojom pažnjom i doprinosom:

Nadbiskupiji München-Freising, biskupiji Mainz i biskupiji Limburg;
katoličkim dobrotvornim ustanovama: Renovabis, Kirche in Not i Kindermissionswerk,
kao i svim pojedincima koji su nam izišli u susret svojom potporom.

Najsrdacnije pozdravljam i ovdje prisutnog gospodina Fritza Schwarza, ravnatelja Doma za starije i nemoćne osobe Marienheim iz Glonna, u kojem preko četrdeset godina djeluju naše sestre. Hvala Vam, poštovani gospodine Schwartz, za trajnu podršku, razumijevanje i pomoć našoj zajednici.

U ostvarenju naše želje za izgradnjom samostana u Arbanasima uz nas su bila braća salezijanci koji su djelovali u ovoj župi Gospe Loretske. Iskrena hvala sadašnjem župniku don Josipu Buniću, kao i svim prethodnim župnicima i sužupnicima, te don Stjepanu Bolkovcu. Zahvaljujem svima za otvorenost suradnje i radost zajedničkoga djelovanja.

Drage sestre, danas smo se osobito mi, pune radosti, sabrale. Iskreno zahvaljujem sestrama sarajevske provincije s. Celini Vidak, provincijalnoj predstojnici i s. Marici, i časnoj majci s. Nevenki Grgat iz Šibenika, i ostalim predstavnicama redovnica što su danas ovdje s nama. Znak je to našega zajedništva u redovništvu i crkvenosti.

U zajedništvu s nama su i sve naše nemoćne i bolesne sestre, i sve one koje iz bilo kojeg razloga nisu mogle doći, i sestre u dalekom Kongu. Već sam rekla da smo odavna priželjkivale i da dugo gradimo ovaj dom. Svjesne smo da ćemo u njega utkati još dosta truda i brige. No, iskustvo Božje providnosti i Božjega vodstva daju nam i danas nadu i pouzdanje u budućnost.

Zahvaljujem s. Juditi Čovo, s. Ljiljanki Marić i članicama provincijalnoga vijeća koje su pripremile i započele gradnju. Zahvaljujem s. Andrei Nazlić, koja je u ulozi kućne predstojnice u zajednici sestara u Zadru, osobito u počecima gradnje nesebično uložila puno truda.

Zahvaljujem članicama sadašnjega provincijalnog vijeća za svaki odlučujući korak u ostvarivanju ovoga projekta. Duša cjelokupnoga tijeka izgradnje je s. Senka Jenjić, provincijalna ekonomica, koja je neumorno dogovarala i predlagala, vodila i usmjeravala radove. Od srca hvala s. Senki i s. Mariji Petri, provincijalnoj tajnici koja joj je uvijek bila od pomoći.

Moja iskrena zahvalnost ide svakoj pojedinoj sestri zajednice u ulici Vatroslava Lisinskoga, te sestrama ovdje u župi, koje su djelovale nekad i koje sada djeluju. Spomenimo se danas i s. Ignacije koja nas je nebrojeno puta velikodušno dočekala i ispratila svojom blagom ljubavlju i pažnjom. Sigurno nas i sada iz neba prati svojim zagovorom.

Hvala kućnoj predstojnici s. Bernardi Župić i svim sestrama ove zajednice uz koje se i danas osjećamo domaće u ovim prostorima.

Iz osjećaja duboke zahvalnosti moram spomenuti i sestre koje žive i djeluju u Njemačkoj. Iako u tuđem svijetu, radosno žive i rade za svoju Provinciju, uvijek spremne velikodušno doprinositi za njezino dobro. Hvala im od srca!

Hvala svakoj sestri za tihu molitvu, za snagu pouzdane vjere u Providnost, za žrtvu i odricanje, za nadahnuća i svjedočenje!

Vjerujemo da će Duh Sveti - kome je posvećena ova kapela - Duh branitelj, Duh istine, Duh jakosti i savjeta nadahnjivati i ravhati našim djelovanjem i ubuduće.

Gospa Loretska neka nas prati svojim zagovorom i svojom zaštitom!

Hvala svima koji su na bilo koji način doprinijeli ovom trenutku radosti blagoslova kapele i posvete oltara. Hvala svim svećenicima i sjemeništarcima.

Iskrena hvala zboru naših lovretskih i arbanaških sestara pod ravnanjem s. Mirje Tabak.

Hvala svima vama koji ste danas svojom prisutnošću uzveličali naše slavlje!

s. Klara Šimunović, provinc. predstojnica

POZIV KUĆNE PREDSTOJNICE

U ime zajednice sestara ovoga samostana, koje će u ovoj kapeli svakodnevno moliti i zahvaljivati Bogu, iskreno zahvaljujem svima Vama koji ste došli s nama podijeliti ovu veliku radost.

Sve vas srdačno pozivam da se zajedno uputimo u našu veliku dvoranu na okrjepu i zajedništvo za obiteljskim stolom.

Lijepo bi bilo da svoje dojmove upišete u Spomenknjigu koja će se nalaziti u dvorani.

Večeras ćemo sa župljanima u župnoj crkvi Gospe Loretske u 18 sati obilježiti 50. obljetnicu djelovanja sestara u Arbanasima. Bilo bi nam drago, kojima je to moguće, da se ponovno nađemo zajedno u crkvi.

Svima želimo ugodan dan u zajedništvu franjevačke radosti i jednostavnosti.

s. Bernarda Župić, kućna predstojnica

POZDRAV PROVINCIJALNE PREDSTOJNICE U CRKVI GOSPE LORETSKE

Poštovani gospodine župniče don Josipe, dragi župljani župe Gospe Loretske i svi dragi prijatelji!

U ime sestara naše Provincije i u svoje osobno ime, sve vas srdačno pozdravljam!

Jutros smo s velikom radošću slavili svečani obred posvete oltara i blagoslova kapele Duha Svetoga u našem novom samostanu. Obred je predvodio nadbiskup mons. Ivan Prenda. Veoma nam je drago da se to zbilo prigodom 50. obljetnice prisutnosti sestara ovdje u Arbanasima.

Neobičan je bio dolazak sestara u Arbanase 1957. godine. Došle su „u potrazi za prenoćištem“, tražeći kuću za stanovanje. Arbanasi su ih dobrohotno primili, a sestre su počele sijati djela evanđeoske ljubavi i u ovoj župi, što ćemo čuti i vidjeti u programu nakon sv. mise.

Prigoda je ovo da od srca zahvalim svima vama, dragi Arbanasi, i vama oci salezijanci za radost suživota i međusobnoga rasta.

Vođene Božjom providnošću kroz proteklih 50 godina utkale su sestre u Arbanasima svoje redovničko poslanje u radu s djecom, s mladima, s bolesnim i potrebnima.

Večeras sa svima vama želimo podijeliti radost zahvalnosti Bogu za protekla ljeta i moliti da nas i nadalje Gospodin vodi svojim nadahnućima.

Molimo Gospodina da pobudi i nova redovnička zvanja i iz ove župe!

Srdačno zahvaljujem, Vama gospodine župniče, za otvorenost i spremnost i za večerašnje obilježavanje naše 50. obljetnice u ovoj župnoj crkvi, i što ćete predvoditi ovo euharistijsko slavlje. Hvala Vam!

s. Klara Šimunović, provinc. predstojnica

ŽIVOT I DJELOVANJE ŠKOLSKIH SESTARA FRANJEVAKA U ARBANASIMA

Večeras se s Vama, dragi župljani župe Gospe Loretske, spominjemo 50. godišnjega života i djelovanja školskih sestara franjevaka u Arbanasima. Sa zahvalnošću ukratko ćemo se prisjetiti prijedena puta kojim je Gospodin sestre doveo u Zadar, a potom u Arbanase; njihove tihe i požrtvorne prisutnosti, njihovoga djelovanja u ovoj župi, do današnjega milosnoga dana kada smo svečano proslavili blagoslov kapele i posvete oltara u našem novom samostanu.

Dolazak u Zadar

Početak djelovanja školskih sestara u Zadru vezan je uz bolnicu. Posebnim zalaganjem dr. Borisa Šlajmerna, koji je sestre poznao iz rada u kninskoj bolnici, a uz odobrenje nadbiskupa zadarskog Petra Dujma Munzanija, sestre dolaze u Zadar 29. prosinca 1945. godine.¹ Dana 1. siječnja 1946. službeno započinju bolničkim radom. U sklopu zgrade Državne bolnice sestre dobivaju i prostor za stanovanje. Međutim, već u listopadu 1948. godine podnose otkaz na rad

---

¹ Bile su to: s. Rafaela Stanić, s. Dominika Dragošević, s. Salezija Šimunović, s. Marta Knez i s. Paula Pavičić. Usp. Kronika provincijalne kuće u Splitu II., str. 72.

u bolnici jer im nije bilo dozvoljeno djelovanje u redovničkom odijelu. Nakon nešto više od dvije godine, na molbu primariususa dr. Miloša Škarice, ipak se vraćaju, prihvaćajući teška srca uvjete koji im se postavljaju: rad u civilnom odijelu i bez mogućnosti stanovanja u bolnici. Smještaj traže u drugim ustanovama u kojima su sestre u međuvremenu preuzele djelovanje - u Nadbiskupskom sjemeništu i samostanu sv. Mihovila franjevac trećoredaca.²

Dolazak u Arbanase i želja za vlastitom kućom

Tražeci prikladniji smještaj sestre se bolničarke, dana 18. travnja 1957. godine, nastanjuju u prizemnoj obiteljskoj kući Jelenković i Markuzi u Arbanasima, na adresi Pavleka Miškine 11.³ Obitelj je naime odselila u Italiju i kuću s prostranim vrtom ostavila sestrama na čuvanje i korištenje. U molbi Nadbiskupskom ordinarijatu za otvaranje podružnice u Arbanasima provincijalna predstojnica s. Oresta Spacapan piše: *Podružnica se otvara da bi sestre bolničarke, zaposlene u zadarskoj bolnici, imale potrebit stan*. Uskoro su u kuću došle i druge sestre koje su pohađale bolničku školu. Budući da je kuća bila u dosta lošem stanju, sestre uređuju najnužnije za opstanak. Obrađuju i vrt za vlastito uzdržavanje. U kući uređuju malu kapelicu u čast sv. Josipa, koju je dana 12. listopada 1958. godine blagoslovio zadarski nadbiskup mons. Mate Garković u nazočnosti pomoćnoga biskupa mons. Marijana Oblaka i još sedam svećenika. Prisutna je bila provincijalna predstojnica i sve naše sestre iz Zadra te dvije sestre milosrdnice.

Uskoro sestre počinju razmišljati i o vlastitoj kući, odnosno o mogućnosti kupnje kuće u kojoj su tada stanovale s pripadajućim zemljištem. Međutim, to nije bilo moguće ostvariti.

Stoga su sestre tražile drugu mogućnost, te je godine 1971. kupljena još nedovršena obiteljska kuća u ulici Vatroslava Lisinskoga 28b. U nju su iz Arbanasa preselile sestre koje rade u bolnici. Kasnije u toj kući žive i sestre koje djeluju u župnom apostolatu u raznim župama u Zadru i okolici te sestre i kandidatkinje na školovanju.

Mala zajednica sestara⁴ nastavlja „čuvati“ kuću i zemljište u Arbanasima. Prema želji nadbiskupa mons. Marijana Oblaka i brojnih roditelja da svoju djecu povjere sestrama na čuvanje, sestre kuću obnavljaju i od rujna 1973. godine prihvaćaju i odgajaju djecu. Iako u skromnim uvjetima taj apostolat vrše do 1. kolovoza 1990. godine, kada sasvim napuštaju tu kuću.

Sestre su u međuvremenu svoje djelovanje u Arbanasima proširile i na rad u župi. Nakon višegodišnjih dogovaranja te pisanih molbâ otaca salezijanaca, godine 1986. dodijeljena je sestra orguljašica crkvi Gospe Loretske.⁵ Nakon zatvaranja kuće u ulici Pavleka Miškine 11, dvije sestre se nastanjuju u župnoj kući, preuzimaju domaćinstvo i nastavljaju pastoralnim djelovanjem u župi.⁶

² U samostanu sv. Mihovila stanovala je s. Agata Vujić za sve vrijeme svoga rada u zadarskoj bolnici.

³ Prve sestre koje su uselile u tu kuću bile su: s. Pija Krolo, s. Marta Knez i s. Karmela Runje. Već sljedeće godine pridružile su im se i druge sestre: s. Franciska Mikičić, s. Vladimira Runje, s. Estera Žaknić i s. Ladislava Šentija.

⁴ Ostale su bile samo dvije sestre, s. Benedikta Rako i s. Barbara Barun. A kasnije je u toj kući redovito živjelo pet sestara, od kojih su se neke često mijenjale. Tijekom trideset tri godine, koliko su sestre živjele u toj kući, izmijenilo se četrdesetak sestara.

⁵ Bila je to s. Sofija Vuković.

⁶ S. Sofija je već ranije bila preuzela službu orguljašice, a tada se potpuno posvetila pastoralnom radu u župi. Domaćinske poslove preuzela je s. Genoveva Milanović. Napominjemo da su sestre već od 1. rujna 1977. godine u svojoj kući kuhale ručak i za svećenike u župi, a oni bi dolazili po njega i odnosili u svoju kuću. Od

Napuštajući kuću obitelji Jelenković Markuzi sestre se ne odriču svoje želje za širim djelovanjem u Arbanasima. Tadašnji župnik don Marijan Rodić predložio je sestrama da zatraže zemljište u neposrednoj blizini crkve Gospe Loretske. I od tada sestre neumorno nastoje oko dobivanja potrebnoga zemljišta i ishođenja svih mogućih dopuštenja za izgradnju samostana u Arbanasima. Konačno dana 24. kolovoza 2001. godine s nadbiskupom mons. Ivanom Pređom potpisan je *Ugovor o pravu građenja samostana s dječjim vrtićem na čestici zemljišta, tzv. „Staro groblje“*.

Nakon dobivanja lokacijske i građevinske dozvole, dana 20. siječnja 2004. godine položen je temeljni kamen i blagoslovljeno gradilište za izgradnju samostana i dječjega vrtića. Sestre 22. veljače 2006. godine iz kuće u ulici V. Lisinskoga preseljavaju u novi, iako još ne potpuno dovršeni, samostan u Arbanasima.

Apostolsko djelovanje sestara u Arbanasima

Njega bolesnih

U svom odobrenju za dolazak sestara u Zadar nadbiskup Munzani 5. studenoga 1945. godine provincijalnoj predstojnici s. Asumpti Alfirević piše, da sestrama *želi sve nebeske milosti e da uzmognu savjesno i uspješno vršiti svoje dužnosti i preko djela milosrdja tjelesnih budu mogle biti korisne i dušama bolnika i u njihova srca uliti melem utjehe koju sama Vjera može podati*. Tijekom više od šest desetljeća djelovanja u zadarskoj bolnici⁷ i pedeset godina prisutnosti u Arbanasima, sestre su doista, osim *tjelesnih djela milosrđa*, svojom požrtvovnošću, nesebičnom ljubavlju i apostolskim žarom, u srca mnogih bolesnika, ne samo u bolnici, nego i u svom širem okruženju *ulijevale melem utjehe*. Obilazeći bolesne i nemoćne u njihovim kućama, prihvaćajući ih radosno kad bi pokucali na vrata sestrinske kuće, pružajući im *medicinske usluge*, svojom prisutnošću i lijepom riječju donosile su im utjehu vjere i ulijevale nadu u bolji život. U prigodi premještanja posljednje sestre bolničarke 1978. godine kroničarka je zapisala: *Imala je veliku ljubav i razumijevanje sa starijima, bolesnima. Mnogima je davala riječi utjehe, mnogi su dolazili kod nje da bi se porazgovorili o zdravlju. Kako se svijet navikao na te usluge (mjerenje tlaka, pogledati recepte, lijekove), sada je malo nezgodno da tu više nema ni jedne sestre koja se razumi i zna pomoći*.⁸ Prema svjedočanstvu sestara koje su živjele u Arbanasima od početka, sve sestre, u većoj ili manjoj mjeri, iskazivale su milosrdnu ljubav svima koji su im se obraćali za pomoć.

Odgojno djelovanje

Od 1973. do 1990. godine, iako u vrlo skromnim uvjetima u kući u ulici Pavleka Miškine, sestre su se brinule o velikom broju arbanaških mališana. Širom su im otvorile vrata svoje kuće i svoga srca. Najsnažniji dokaz za to je činjenica da su sestre ono najvažnije i najsvetije u jednoj redovničkoj kući, kućnu kapelicu, pretvorile u prostor za djecu, o čemu svjedoči zapis u kronici: *Pošto je za tu svrhu i stanovanje sestara prostor oskudan, soba*

---

25. siječnja 1982. godine s. Mladena Runje je kuhala u župnoj kući. Danju bi bila u župi, a navečer bi se vraćala k sestrama.

⁷ U zadarskoj bolnici djelovale su: s. Rafaela Stanić, s. Dominika Dragošević, s. Salezija Šimunović, s. Marta Knez, s. Paula Pavičić, s. Agata Vujić, s. Vladimira Runje, s. Cecilija Jazvo, s. Pija Krolo, s. Estera Žaknić, s. Ladislava Šentija, s. Melhiora Biošić, s. Ana Marija Jurić-Arambašić, s. Ivana Džimbeg, s. Večenega Dovranić, s. Ljiljanka Marić i s. Andrea Nazlić.

⁸ Kronika Arbanasi, 20. VIII. 1978., str. 21.-22.

*koja je služila za kapelu sa Presvetim, određena je za čuvanje djece.*⁹ Roditelji i susjedi su željeli da djeci bude što udobnije pa su o vlastitom trošku uredili dvorište. Djece je znalo biti i preko pedeset. Roditelji su ih donosili veoma rano, pa su trebali i spavati kod sestara. Budući da nije bilo spavaonice za djecu, sestre su ih lijegale u svoje sobe. Sve je u kući bilo podređeno potrebama djece. Dijelile su s njima prostor, podarile im svoje vrijeme, svu svoju pažnju i brigu, svoju ljubav. Nesebično i požrtvovno sestre su pomagale roditeljima u odgoju njihove djece. Polaskom u školu djeca iz ovoga vrtića bila su prepoznatljiva po znanju i po primjermom vladanju.

U skladu s karizmom zajednice, a to je odgoj i poučavanje djece i mladeži, uz odgoj u dječjem vrtiću, prema zapisu Kronike iz 1974. godine, sestre *u ovoj podružnici daju repetitive školskoj djeci, te poučavaju talijanski i engleski jezik.*¹⁰

Nakon šesnaest godina prekida, sestre nastavljaju odgojnim djelovanjem u Arbanasima otvaranjem prostranoga dječjega vrtića u novom samostanu. Vrtić je započeo radom 8. siječnja ove (2007.) godine. Djeluje u dvije odgojne skupine. Prihvaća djecu od treće godine života do polaska u školu.

Pastoralno djelovanje u župi

Sestre su se već od dolaska u Arbanase rado uključivale u život i djelovanje župne zajednice u crkvi Gospe Loretske, kamo su svaki dan odlazile na sv. misu. U pojedinim prigodama rado su samoinicijativno ili na poziv župnika pomagale u pripremi prigodnih slavlja. Sestre koje su radile u bolnici, a i druge, svoje slobodno vrijeme znale su često staviti na raspolaganje za potrebe vjernika i župne crkve, a također i svećenika u njihovu domaćinstvu. Pomagale su u uređenju crkve, predvođenju molitve, poučavanju vjeronauka, sviranju¹¹ i predvođenju liturgijskoga pjevanja, sudjelovale su u župnim hodočašćima.

Od kada su službeno dodijeljene sestre za rad u župi potpuno su uključene u razne oblike župnog apostolata. Predvode liturgijsko pjevanje i sviranje. Preuzimaju župnu katehezu. Djecu pripremaju za sakramente. Upriličuju duhovne obnove za djecu i roditelje. Priređuju prigodni program uz župna slavlja.

U vrijeme Domovinskog rata zajedno s mještanima proživljavaju tjeskobu ratnih strahota. Uključuju se u sve njima moguće načine pomoći potrebnima. Nešto od toga bilježi župna kronika: *U vrijeme najjačih neprijateljskih napada na grad Zadar sestra se brinula i kuhala za sve ljude koji su boravili u našem podrumu – skloništu.*¹² Na blagdan Gospe Lurdske 1993., uz prvi svjetski dan bolesnika, kroničar svjedoči: *Sestre su u župi pohodile bolesnike obradovavši ih domaćim kolačima i voćem. Svi su bili zadovoljni i iznenađeni pažnjom.*¹³ Nije to bio jedini

⁹ Kasnije su sestre za kapelu uredile jednu malu prostoriju ispred kuće, koju je 23. lipnja 1979. godine, na čast sv. Josipa, blagoslovio generalni vikar mons. Pavao Kero.

¹⁰ Usp. Kronika Arbanasi, str. 9.

¹¹ Prva od naših sestara koja je svirala u župnoj crkvi bila je s. Estera Žaknić. S. Estera je radila u bolnici kao medicinska sestra, a u slobodno vrijeme rado je pomagala u župi Gospe Loretske. Kasnije je svirala u crkvi sv. Frane u Zadru i u Debeljaku.

¹² Tako bilježi Župna kronika 3. rujna 1992. godine uz odlazak s. Rufine Šabić, kuharice, iz Arbanasa.

¹³ Župna kronika, 11. veljače 1993.

posjet, sestre su to činile gotovo redovito. Uključene su bile i u djelovanje župnoga Caritasa pomažući potrebnima i izvan granica ove župe.¹⁴

Ulaskom vjeronauka u škole 1991. godine sestre odmah prihvaćaju i tu djelatnost u osnovnoj školi *Krune Krstića* u Arbanasima.¹⁵

U novim povijesnim prilikama sestrama je omogućen povratak njihovoj izvornoj karizmi – odgoju djece i mladeži. U duhu i tradiciji zajednice, po uzoru brojnih sestara koje su svoj život posvetile odgojnom djelovanju, velikodušno odgovarati na izazove i potrebe vremena, to nam je osobito želja u novom samostanu u Arbanasima. Svoje djelovanje sestre usmjeruju odgoju djece u dječjem vrtiću, te duhovnim i odgojnim susretima s mladeži. Osim u župi Gospe Loretske sestre iz ovoga samostana pastoralno djeluju i u drugim župama: na Pločama, u Dračevcu i u Smiljevcu. Poučavaju vjeronauk u dvije osnovne i dvije srednje škole. Također nastavljaju djelovanjem u zadarskoj bolnici.

Od početka djelovanja školskih sestara franjevnika u Zadru nadpastiri ove mjesne Crkve prepoznali su važnost udjela sestara u medicinskoj službi, odgoju djece, u pastoralnom djelovanju i životu župne zajednice te su bili podrškom sestrama u njihovoj zamisli i ostvarenju želje za vlastitim domom u Arbanasima.

U Arbanasima sestre su vrlo dobro primljene i poštivane od župljana, koji su im uvijek blagonakloni i s njima se sestre osjećaju kao jedna velika obitelj.

Svojom prisutnošću u Arbanasima i po svim vidovima svoga apostolskoga djelovanja u Zadru, s vama, dragi Arbanasi, u svakidašnjici želimo biti blizu, zajedno rasti u vjeri, hrabro i odvažno s nadom gledati prema budućnosti, pogleda uprta prema Bogu koji nas trajno prati svojom milošću.

s. Marija Petra Vučemilo

¹⁴ S. Marija Jelena Mijić je tada za župu Dračevac, koja je bila jako pogođena ratom, iz arbanaškog župnog Caritasa priskrbijivala pomoć potrebnima.

¹⁵ Prve sestre vjeroučiteljice u o. š. *Krune Krstića* u Arbanasima bile su s. Sofija Vuković i s. Marija Jelena Mijić. S. Marija Jelena je naime djelovala u župi Ploče gdje je područna škola arbanaške škole i djeca s Ploče pohađala su školu u Arbanasima. Kasnije su vjeroučiteljice u toj školi bile: s. Anka Cvitković, s. Jasna Kasalo, s. Agneza Masnić, s. Filipa Smoljo, a sada je s. Antonija Jurić.

ČESTITKE UZ BLAGOSLOV KAPELE

Draga sestra Klara!

Primila sam pozivnicu za blagoslov kapele u vašem samostanu u Zadru. Iako bih rado došla u meni dragu zadarsku zajednicu, ovaj put nije mi moguće. A niti drugima iz generalne kuće. Zahvaljujem za poziv.

Iako neću biti nazočna blagoslovu, budite sigurne da ćete biti u mojim mislima i molitvi toga dana. Dijelim s vama vašu radost zbog još jednog djela sretno privedenog kraju. Iskrene čestitke!

Neka nova kapela bude srce vaše zadarske zajednice. I neka bude "luka" u koju će navraćati mnogi umorni i opterećeni, kako kaže današnje evanđelje.

Također čestitam i "zlatni jubilej" vašeg djelovanja u Zadru. Pozlatilo vam se sve što budete činile!

Srdačan pozdrav svima

s. Natalija Palac, vrhovna predstojnica

Grottaferrata, 11. prosinca 2007.

*****

Sabrani uz oltar, pristupimo Kristu, živom kamenu; u njemu i mi rastemo u sveti hram... /Iz molitve blagoslova/

Draga s. Klara!

Hvala Ti za pozivnicu u prigodi blagoslova kapele i posvete oltara u vašem novom samostanu u Zadru i u prigodi 50. obljetnice djelovanja sestara u Arbanasima. Nismo u mogućnosti biti dionice vašega dvostrukog slavlja, ali ćemo u molitvi biti s vama.

Radujemo se zajedno s vama i čestitamo!

Neka Gospodin blagoslovi i umnoži sve dobro koje ste činile i činite da uvijek nošene nadom nastavite svoj put u Crkvi na slavu Božju i dobro brata čovjeka.

U ime sestara franjevačkih mostarske provincije

s. M. Jlenka Puljić, provinc. predstojnica

Mostar, 11. prosinca 2007.

*****

Drage sestre!

Žao nam je što danas u cijelosti kao zajednica ne možemo biti s Vama i prisustvovati blagoslovu novog samostana. Od samih smo početaka neprestano - u duhu molitve, posta, iskrenog zanimanja i zauzimanja - pratile njegovu gradnju. Veseli nas pomisao da je tako veliki pothvat ostvaren i da u tom prostoru osim sestara i drugi već nalaze ugodan boravak.

Želimo Vam da svojom jednostavnošću i gostoprimstvom učinite da to uistinu bude kuća dobrodošlice za sve koji budu k Vama navraćali.

U mislima i molitvama, toplo Vas pozdravljaju

sestre iz Frankfurta

Frankfurt, 15. prosinca 2007.

Poštovana s. Klara!

Radujemo se zajedno s Vama i Vašim sestrama prigodom blagoslova kapele i posvete oltara u Vašem novom samostanu. Ujedno Vam čestitamo 50. obljetnicu prisutnosti i redovničkog svjedočenja i djelovanja sestara u Arbanasima.

Neka Vas u svemu prati i nadahnjuje Gospa koja je svojim činom pristanka: „Neka mi bude po tvojoj riječi...“ postala „pokaznica“ samoga Boga, Spasitelja. Pod njezinim se je srcem dogodio susret neba i zemlje. Daleki Bog postao je Emanuel - Bog s nama. Bog je postao malo dijete da ga ne mimoiđemo i ne zaobiđemo; želi s nama rasti i odrasti da bismo i mi postali "pokaznica" dobrote i ljubavi za druge, što Vaša dugogodišnja prisutnost u ovoj župi to zasigurno potvrđuje.

Na dobro Vam došlo sveto porođenje Isusovo! Radost Isusova rođendana neka ispuni Vaše srce plemenitošću u svim danima nove, od Boga blagoslovljene, 2008. godine.

Uz najsrdčnije pozdrave želi Vam

u ime Družbe sestara franjevki od Bezgrješne

s. Nevenka Grgat, vrhovna poglavarica

Šibenik, 14. prosinca 2007.

*****

Poštovana s. Provincijalko,

zahvaljujem Vam se na pozivu blagoslova kapele i posvete oltara u Vašem novom samostanu u Zadru.

Na žalost, zbog već preuzetih obveza, nisam u mogućnosti doći na spomenutu svečanost.

Nadam se da ću biti u prigodi naknadno pogledati spomenutu kapelu, kao i novosagrađeni samostan, a Vama osobno i Vašim susestrama, dok čestitam, ujedno želim mnogo uspjeha u daljnjem radu.

Mir i dobro!

Fra Željko Tolić, provincijal

Split, 14. studenoga 2007.

*****

Poštovana i draga s. Klara!

Od srca zahvaljujem Tebi i sestrama na pozivu da sa svima vama, predvođenima preuzvišenim gospodinom nadbiskupom mons. Prendom, sudjelujem u blagoslovu samostanske kapele, koja je srce i duša novoga zdanja u kojem već tako lijepo i plodno djelujete u Arbanasima. Na žalost obveza svjetskog vijeća salezijanaca suradnika, koje se održava u isto vrijeme ne dopušta mi i osobno doći. Hvala na razumijevanju, ali srcem i molitvom bit ću s vama.

Također izražavam svoju čestitku povodom 50. godišnjice plodnog i samoprijegornog djelovanja sestara u župi Arbanasi! Najljepši dar će biti ako se tih pedeset godina vjernosti, s novom kućom i s novim mogućnostima pretvori u daljnje služenje Bogu i ljudima, osobito najpotrebnijima.

S tim željama sve pozdravljam i prilažem govor koji je mons. Šime Duka s toliko ljubavi i brižnosti pripremio već unaprijed za ovaj trenutak!

Božji blagoslov i Marijinu prisutnost želi don Stjepan Bolkovac, salezijanac

Vidim ovdje sa zadovoljstvom i pozdravljam: (navesti neka imena uglednih prisutnika...) i tolike druge ugledne i časne osobe.

Vidim gospodina župnika don Josipa Bunića zajedno s njegovom subraćom salezijancima.

Vidim dragoga gospodina ing. Antu Lijića s njegovim suradnicima koji su dali sve od sebe da što bolje realiziraju ovo djelo.

Vidim sve vas, dragi moji Arbanasi i u vama vidim vašu djecu, vaše sinove i kćeri. Upravo je njima namijenjen zdrav odgoj, koji će im školske sestre franjevske znati dati vjerom, ljubavlju i predanjem. A to su ujedno članovi i Vaše Nadbiskupije, oče nadbiskupe Prenda, to su i tvoji župljani, oče župniče Josipe.

Ali iznad svega i prije svega vidim ovdje na djelu čudesno očitovanje Božje Providnosti. Da, Božje Providnosti, jer ovo je djelo Božje Providnosti, izmoljeno žarkim molitvama tvojih sestara, draga majko provincijalko, sestro Klara, kojima si dala sve svoje brižno povjerenje.

Nitko bolje od Vas ne zna s koliko su žara Vaše sestre slijedile izgradnju ovog djela, koje vas je stajalo žrtava, odricanja pa i poniženja. O tome možete govoriti i svjedočiti ne samo Vi, sestro Klara, nego i prijašnja majka provincijalka, sestra Judita, i više i bolje od mene. Mogu zamisliti poteškoće s kojima ste se morale suočiti, ali koje ste uvijek znale prevladati vjerom u Božju Providnost.

I neka mi ovdje bude dopušteno povjeriti vam nadahnute riječi, koje mi je sestra Klara jednoga dana rekla: „Vidite, dragi Monsignore, svima nama doista je na srcu realizacija ovoga djela, koje će Božja Providnost znati ostvariti kamen po kamen, ali ono što mi je više na srcu jest saznanje da se moje susestre redovnice osjećaju ujedinjene i da žele dobro jedna drugoj, dobro znajući da tamo gdje je ljubav ondje je i Bog, ondje je Božja Providnost.“

Imajući na umu ove nadahnute riječi sestre Klare, čini mi se prikladnim citirati staru kinesku poslovicu koja kaže: «Umjesto da proklinješ tamu, zapali svijeću».

Zapali svijeću! Da, sestro Klara! Vi ste dobro zamislili kako zapaliti tu svijeću, to jest kako oživotvoriti svojim očekivanjima ovaj duh bratstva koji nadahnjuje i resi vaše susestre, dobro znajući da će jedino tako znati poučavati djecu, sinove i kćeri ovih mojih dragih sugrađana više nego li riječima primjerom svoga života: „quam bonum et quam iucundum...“, kako je lijepo i radosno živjeti u duhu bratstva.

U ovom svečanom trenutku moja pobožna i zahvalna misao ide našim dragim pokojnim predima na čijim je kostima niklo ovo djelo, iz kojega će sjati svjetlo koje će uvijek oživljavati sjećanje na te naše drage prede i nadahnjivat će vas, drage sestre, u vašem apostolatu da ljubite Boga i da se predate djeci, mladima i svima onima koji se osjećaju sami, napušteni i bez nade.

Prijatelji, ove želje koje polaze ne toliko s mojih usana koliko iz moga srca, iz srca vašega brata, zahvalnoga sina ove meni tako drage zemlje, povjeravam istinskom tvorcu ovoga djela: Božjoj providnosti. Stoga sve vas ovdje prisutne pozivam da Božjoj Providnosti kliknete sa mnom: Hvala ti, o Božja Providnosti!

Loretska Gospo, svojim majčinskim zagovorom podupri ovu našu «hvalu» i daj da svjetlo koje polazi iz ovoga djela Božje Providnosti prati sve moje drage sugrađane Arbanase.

Tebi se povjeravamo, Gospo Loretska, ti si naša majka a mi smo tvoja djeca. Ne ostavljaj nas same. Ti znaš dobro što znači biti s majkom! Sve nas ovdje prisutne uzmi za ruku i vodi nas svojom majčinskom zaštitom dan za danom. Samo tako osjećat ćemo se sigurni i sretni!

mons. Šime Duka

*****

Mnogopoštovana s. Klara, provincijalna predstojnice!

Zahvaljujem Vam od srca na pozivu da u subotu, 15. prosinca 2007. godine, budem dionikom dvostrukog događaja i proslave: blagoslova kapele i posvete oltara u Vašem novom samostanu u Zadru te obilježavanju 50. obljetnice života i djelovanja Školskih sestara franjevačka Krista Kralja u Zadru-Arbanasima.

U velebnom djelu, gradnji Vašeg novoga samostana u Zadru-Arbanasi, koje je trajalo upravo u vrijeme moga župnikovanja u Arbanasima, i u kojem sam i osobno ugradio svoj skromni obol, promatrao sam ostvarivanje Božjeg plana i brige za njegov narod. I danas sam uvjeren da je, po zagovoru drage Gospe Loretske, taj samostan podignut na radost Vaše zajednice i na duhovnu korist vjernika u Arbanasima.

Čestitam i radujem se. Žalim što zbog pastoralnih obveza nisam u mogućnosti nazočiti jer u subotu i nedjelju imamo adventsko-božićnu sv. ispovijed za naše vjernike. Pozdravljam Vas, sve drage sestre Provincije Presv. Srca Isusova - osobito one koje su u gradu Zadru i u župi Gospe Loretske u Arbanasima desetljećima davale nemjerljiv doprinos u rastu karizme sv. Franje Asiškoga - ali i sve goste i uzvanike koji će imati mogućnost i radost odazvati se Vašem pozivu.

Uz izraze iskrenog poštovanja i bratski pozdrav

don Niko Šošić, sdb

Ingolstadt, 8. prosinca 2007.

*****

Vrlo poštovana sestro provincijalka, draga s. Klara,

srdačno zahvaljujem na Vašem pozivu za blagoslov kapele i posvete oltara u novom samostanu u Zadru.

Rado bih došao k Vama, ali nažalost toga dana imam već određene važne poslove.

Želim da bi Vam taj dan bio blagoslovljen i lijep.

Mnogo lijepih pozdrava

Dietmar Giebelmann, generalni vikar

Biskupski ordinarijat Mainz, 19. studenoga 2007.

*****

Vrlo poštovana s. Klara,

srdačno hvala na pozivu za blagoslov kapele i posvetu oltara u novoj kući Vaše zajednice u Zadru.

Nažalost, zbog poslovnih obaveza nije mi moguće tim svečanim povodom doći k Vama. Vrlo mi je žao. Zbog neodgodivih obaveza molim Vas stoga da opravdate naš izostanak.

S ljubaznim pozdravom, također, i osobito, u ime o. Dietgera Demutha CSsR i gospodina dr. Gerharda Alberta

Herbert Schedler, referent

Renovabis - Freising, 21. studenoga 2007.

*****

Draga s. Klara, drage Školske sestre franjevke,

velika mi je čast i radost da smijem biti nazočan blagoslovu kapele u Vašem predivnom novom samostanu u Zadru.

Križ koji Vama i Vašim sestrama prilikom ove svečanosti kao poklon smijem predati, izraz je duboke povezanosti između Marinheima, Caritasa i Vaše redovničke zajednice.

U dubokoj zahvalnosti

Fritz Schwarz, ravnatelj

Glonn-Marienheim, 15. prosinca 2007.

*****

Draga s. Klara!

Od srca hvala za pozivnicu na blagoslov kapele i posvete oltara u Vašem novom samostanu u Zadru, koja me je zaista obradovala. Nažalost, ne mogu prisustvovati svečanosti.

Jako mi je drago što su radovi pri kraju te što će Vaša nova kuća biti mjesto radosti, mira i utočište mnogima.

Svako dobro Vama i svim sestrama uz obilje Božjeg blagoslova.

Kristina Kovačević

Hofheim/Taunus, 7. prosinca 2007.

*****

Iskrene čestitke prigodom 50. godišnjice vašeg rada u našim Arbanasima koji je bio plodonosan za svu djecu koju ste vi u teškim vremenima prigrlile te im podale vjerskog duha i ljubavi.

Molimo Krista Kralja da nas i u ovom vremenu slobode te puno kušnje i dalje prati.

Obitelj Perović Josip (Bepi)

Zadar-Arbanasi, 30. studenoga 2007.

JEKA IZ AFRIKE

ONI KOJI SIJU U SUZAMA ŽANJU U RADOSTI

Odavno se nisam javila za *Odjeke*. Svjesna sam da naša misija nije privatna stvar. Naprotiv, da je poslanje Crkve i redovničke zajednice. Zato nas se s pravom potiče i savjetuje da budemo revnije u pisanju.

Ne samo Provincija, već cijela Kongregacija i brojni dobročinitelji mole i pomažu nas. Svjesne smo važnosti ove molitve i svima smo zahvalne.

Puno se toga u našoj misiji događalo od prošle, za nas Svete godine, stote obljetnice evangelizacije u našoj nadbiskupiji. Jubilarno slavlje je dostojno i svečano zaključeno 16. rujna 2007. godine u Bukavu.

Izvršeni su slobodni demokratski izbori u DR Kongu, 30. listopada 2006. godine. Prvi u povijesti ovog naroda pred očima javnosti, cijeloga svijeta, uz prisutnost brojnih promatrača. Izbori su probudili nadu cijelom narodu, koji je bio maksimalno angažiran u izbornom procesu.

Dovršene su dvije nadogradnje naših kuća u gradu Bukavu: u Ngubi i u Muhungu. Od 11. rujna 2006. godine više nismo podstanari kod otaca isusovaca u College Alfajiri, gdje smo provele punih šest godina.

Zajednica sestara se 9. rujna 2007. godine vratila u našu misiju u Nyantende, koju smo pod prisilom napustile 1997. godine. Više nismo putnici po blatu i prašini u službi bolnice i škole u Nyantende, kamo su sestre tijekom deset godina svakodnevno odlazile iz Bukavu.

U srpnju ove godine ugodno smo iznenađene službenim posjetom predstavnika iz Misijske centrale iz domovine. Prvi je to posjet u 37 godina prisutnosti hrvatskih misionara u ovom dijelu Centralne Afrike. Pokazali su da su zaista došli vidjeti našu situaciju i naše potrebe.

Tijekom mjeseca kolovoza ove godine u kanonskom pohodu bila nam je naša vrhovna predstojnica s. Natalija Palac. Posvetila nam je svoje vrijeme i iskazala majčinsku brigu za našu misiju. U njezine ruke naše dvije novakinje, s. Christinne i s. Emilienne, položile su svoje prve redovničke zavjete.

Dolazak nove misionarke s. Samuele Šimunović, 23. rujna 2007. godine, pravi je Božji dar za sve nas.

Sve je ovo plod mnogih odanih srdaca Bogu i bližnjemu. Navedena svojevrsna mala kronika samo je kratki isječak veoma burnog života tijekom ovog vremena u ovom dijelu svijeta.

Ovim javljanjem želim i opravdati nadahnuti naslov: *Oni koji siju u suzama, žanju u pjesmi* (Ps 126,5). Uzela sam ovaj psalam jer je veoma sličan našim zbivanjima o kojima želim nešto reći. Divan psalam, hodočasnička pjesma povratnika: *Kad Gospodin vraćaše sužnjeve sionske, bilo nam je ko da snivamo* (Ps 126,1.) Naš se san počeo ostvarivati od početka ove 2007. godine. A sanjamo ga već punih osam godina, od 11. kolovoza 1999. godine, kada smo morale napustiti svoju prvu misiju, Luhwinju. Prihvatile smo savjet kršćanske zajednice i otaca franjevac da se „malo sklonimo“ zbog trajnih napada na župsku i sestrinsku zajednicu. „Udari na pastire da se rasprši stado“ (Zah 13,7; Mt 26,31), bio je to

ratni plan cijele pokrajine. Povijest se ponavlja i zato navodim Stari i Novi zavjet. Mogla bi se navesti povijest bilo kojeg naroda, i našega hrvatskog.

Prije Luhwinje žrtva rata bila je i naša zajednica u Nyantende. Već prije 18. srpnja 1997. godine brojne župe su bile napuštene, a redovničke zajednice raspršene po svijetu ili po susjednim zemljama. Mi smo se sve sklonile u grad Bukavu koji je bio u vlasti pobunjenika od 29. listopada 1996. godine, kada je u centru grada ubijen naš nadbiskup Christopf Munzehirwa. Žrtve su već bile milijunske. Život je tekao u pravoj ratnoj psihozi, ali se živjelo i radilo. Grad s okolicom je utrostručen, pun beskućnika, siročadi i udovica. Posebna rana su na tisuće silovanih žena i djevojaka, čak starica i djevojčica. Što s neželjenom djecom, postalo je pitanje i briga uglavnom Crkve, odnosno redovničkih zajednica. Narod i mi postali smo kao „cijepljeni“ za ovu situaciju. Nada se ne gubi, radi se što se može. Osjeća se posebna Božja prisutnost koja daje snagu da se ne kloni. „U nevolji je Bog najbliži“, kaže naš narod. Ni radost nije iščezla. Ostale smo čvrsto vezane za naše obje misije i aktivnosti u njima, koliko je to bilo moguće. Crkva je uz narod i ima nenadomjestivu ulogu iako je najviše „na udaru“. Svjedok su tome i tri nadbiskupa mučenika tijekom devet godina.

Mnogi su uključeni u rat i kao da ni sami ne znaju kako mu doći na kraj. Točna je izreka: „U ratu je svatko gubitnik“. Gospodin sam znade i On sigurno vodi svoj narod. Mi kao i mnogi drugi idemo dalje. U ovom slučaju vraćamo se na svoje prve postaje: „Išli su plaćući noseći sjeme sjetveno“ (Ps 126,6). Doslovno je bilo tako onoga kobnoga jutra 11. kolovoza 1999. godine kada je oko sto „do zuba“ naoružanih napadača napalo bolnicu, župsku i sestrinsku kuću u Luhwinji. Na što je misija sličila, ne može se opisati. Opečaćena je suzama i krvlju, a o pljački da se i ne govori. U rane popodnevnne sate, nas tri sestre i grupica pratnje, nosili smo u Bukavu najdragocjenije sjeme, život žrtvovan upravo za nas, mrtvo tijelo ubijenog Lwaboshi Biribindi, oca devetero djece koji je bio odgovoran za grupicu policajaca da s narodom čuvaju našu misiju. On je, uz bezbrojne, ono sjeme iz evanđelja koje ne može nego donijeti obilan plod (usp. Iv 12,24).

Da vam je sad vidjeti s kojim elanom i veseljem spremamo povratak u Luhwinju. Provincijalna uprava je već imenovala zajednicu sestara. Otac nadbiskup je potvrdio datum blagoslova ponovnog otvaranja zajednice. Sam želi prisustvovati, a ne drugog delegirati, što i mi želimo. Dirljiv je i datum, 31. prosinca 2007. godine, dan nakon svečanog otvaranja naše susjedne župe Kaziba posvećene Kristu Kralju 30. prosinca 2007. godine. Prvi župnik je fra Drago Gverić, iskusni misionar. Radosna je okolnost da su sve četiri sestre ove zajednice Kongoanke pune elana i volje za svoju misiju. Zar to nisu dragocjeni plodovi koje žanjemo? I zaista smo radosne. Divna dijela učini nam Gospodin! Dođite, da zajedno slavimo Gospodina i hvalu mu dademo!

s. Blaženka Barun

ISTINSKI SLIJEDITI KRISTA U SVOJOJ RANJIVOSTI

Seminar za sestre

Seminar je upriličilo Misijsko vijeće za nas Školske sestre franjevke u DR Kongu. Održan je u našoj kući u Muhungu, Bukavu, tijekom dva vikenda i to 10. i 11. te 17. i 18. studenog ove godine. Zbog zauzetosti sestara na raznim područjima apostolata jedino krajem tjedna smo se mogle naći zajedno i slaviti kao obitelj. Na seminaru su sudjelovale gotovo sve sestre. Tema je bila *Slijediti Krista u svojoj ranjivosti*. Seminar je predvodila s. Stanislava Oszyava, kongregacije Malih sestara Blažene Djevice Marije od Bezgrešnog, koja živi u susjednoj župi.

Nastojale smo odgovoriti na pitanje: Prihvaćam li se darovanom od Boga u svojoj osobnosti? Uz taj uvjet pozvana sam prihvatiti i drugoga u njegovoj ranjenosti kao i u vlastitoj. U mjeri u kojoj je svaka svjesna svoje slabosti, možemo činiti istinsku zajednicu sestara. Upravo po našoj osobnosti Bog nas neprestano privlači k sebi. Naše poslanje nije ništa drugo nego slaviti, hvaliti, služiti Bogu u svim njegovim stvorenjima.

Voditeljica seminara nam je najprije ukazala da, ukoliko sebe prihvaćamo darovanima od Boga, postajemo sustvaratelji vlastitoga života i naše svetosti. Ono što ljudsku narav privlači jest imati, vladati, „braniti svoj teren“, ugled... Svatko od nas brani svoje skriveno lice ranjeno ljutnjom, mržnjom, ljubomorom, agresijom... Često smo time pritisnuti. Ovdje se nalazi i sam izvor osjećaja krivnje. Braneći svoj „teritorij“ otežavamo život samima sebi, ali i drugima.

Pod „naš teritorij“ navodimo: vrijeme, imati, znati, način djelovanja, potreba biti priznat... Ali jedini teritorij kojega doista trebamo braniti je naš identitet, identitet djeteta Božjega. Ono što nas oslobađa i ozdravlja od svih naših rana je intimnost s Bogom.

Govoreći o težnjama sestra nam je pokazala da se radi o dvije osobe i jednoj potrebi. Osnovno pitanje čovjeka je njegov identitet. Da bismo doznali za čim težimo, potrebno je vidjeti kako reagiramo u kontradiktornim situacijama. Ali, ja moram biti svjesna da moja osobnost ne ovisi o mome imati, nego o Bogu. Sestra nam je predložila da napravimo popis svih osoba i stvari za kojima težimo. I sa svim time da se stavimo pred Gospodina prihvaćajući same sebe.

Govoreći o ljubomori voditeljica je kazala da je to „bolest odnosa“, a obuhvaća tri osobe. Za dobro razumijevanje razloga ljubomore treba se vratiti u djetinjstvo, vrijeme Edipova kompleksa. Ljubomora najčešće dolazi od pomanjkanja povjerenja u naše osobne darove. Ona nas okreće isključivo prema nama samima i time nas odvaja od drugih. Ljubomorna osoba je „teška“ za zajednicu. Sestra nam je ukazala na to da je naša osobnost danas ovisna o našoj prošlosti. Trebamo znati da pravi razlog ljubomore jest nostalgija za savršenom ljubavi. Razlog je duhovni! Stvoreni smo od ljubavi i za ljubav i ništa nas ne može ispuniti u potpunosti osim Boga. Što više razmatramo ljubav Božju, više ispunjamo taj nedostatak, ili drugačije rečeno, svakodnevne hvale mijenjaju naš život i oslobađaju nas od svakodnevnih „zatvora“. Hvale Bogu daju našim problemima božansku interpretaciju gdje Bog postaje jedini učitelj.

Trebamo znati da molitva ne rješava sve naše probleme, ali ona ih relativizira. Molitva nam pomaže prihvatiti kušnje kad se pojave. Mi ne moramo promijeniti život, ali možemo promijeniti naš odnos prema životu.

Ljubomora se može skrivati u nama na dva načina. Ili se prikazuje kao lažna krepost ili racionalizacija. Zato moramo naučiti rasti u poštovanju i ljubavi prema sebi, odnosno gledati sebe u ljubavi Božjoj. Iz rečenoga proizlazi da je sramežljivost u svojoj biti skrivena

oholost. Dakle, ja ne mogu voljeti druge ako mi Bog ne objavi da sam ja ljubljena. Ne radi se o morati ljubiti nego o tajni iskustva Božje ljubavi. Ja sebe volim da bih mogla druge iskreno voljeti. Da bih to mogla postići treba: kontemplirati, živjeti sakramente, ništa ne odbiti Bogu, a to znači ispuniti Božju volju sve do detalja, činiti mala djela ljubavi, prihvatiti sebe, voljeti sebe, živjeti svjesno sadašnji trenutak povjeravajući prošlost milosrđu Božjem, a budućnost Božjoj providnosti. Pustiti se voljeti od Boga i imati Mariju za uzor u svom životu, jer tamo gdje je Marija tamo je i Duh Sveti.

Što se tiče osjećaja krivnje, sestra nam je ukazala da je to dio naše ranjene čovječnosti koja zatvara osobu. Ona dolazi iz ljutnje koja je i sama posljedica oholosti. Što se više osjećam krivom, to više izbjegavam druge. Što se više ljutim, to se više sakrivam i osjećaj krivnje je veći. Ovaj osjećaj proizvodi žalost, melankoliju i osjećaj napuštenosti. Ali, nitko me ne bi smio naljutiti, jer ljutnja je zlo za mene i za druge. Osoba koja okrivljuje druge za svoje osobne probleme i osobne tegobe ne može naći ozdravljenje. Za ozdravljenje od te bolesti treba obnavljati samog sebe a ne druge. Da bi nam se pomoglo, sestra nam je naglasila važnost praćenja svakodnevnog života. Trebamo se često pitati, što je to što mene ljuti i prihvatiti to kao dar koji će mi pomoći rasti. To znači, osoba koja se ljuti pokazuje koliko je ohola. A ohola osoba živi bez Boga. Time se pojavljuju i ulazna vrata za drugu bolest, a to je depresija. Da bismo bolje razumjeli o čemu je riječ, sestra nam je ilustrirala odlomak iz knjige proroka Izaije (Iz 19,10). Shvatili smo da su rad, umor i iscrpljenost dobar preduvjet za depresiju. Ponovno zaboravljamo da je samo Bog taj koji nas ispunja dokraja.

Neki od znakova depresije su: nedostatak osjećaja osobne vrijednosti, egocentričnost, gorčina, samosažaljenje, osjećaj da me Bog ne voli. Kad su znakovi vidljivi, depresija se pojavljuje preko: pobune protiv života što se pokazuje po osjećaju da je Bog nepravedan; podcjenjivanja samog sebe, svog rada, svog apostolata; negativnog pogleda na život, gubljenjem osjećaja za humor.

Sestra nam je nabrojila nekoliko uzroka depresije: prevelika impulzivnost, manjak ravnoteže u emocionalnom životu i to naročito iza velikih milosti, premorenost, napetost i nervoza.

Mogući lijekovi depresije su: obnova osobnosti (fizičke, psihičke i duhovne); predvidjeti vrijeme odmora; izricanje vlastitih osjećaja pred osobom od povjerenja; pomirenje sa samom sobom, prihvaćanje svoje osobne granice i realnost naše krhkosti i ograničenosti.

Doznali smo i to da, ako se ne potrudimo upoznati sebe, trajno živimo u depresiji ili stavljamo maske. Sestra je maske svrstala u tri kategorije: maska žrtve, maska farizeizma i maska fideizma.

Pozvane smo posvijestiti da sve devijacije proizlaze od ožiljaka iz naše životne povijesti. Potrebno je prepoznati ožiljke. Neke smo prepoznali: kad smo previše okrenute prema sebi, ne možemo biti okrenute prema drugima; česte neodmjerene i ponavljajuće reakcije; povremeni bijeg od realnosti i dramatizacija situacije; neobjašnjivi umor, neizrečeni sram, strah od osamljenosti, itd.

Kad spoznamo naše ožiljke, kako se boriti? Potrebno je relativizirati stvari i ponovno čitati život (usp. Hoš 2,1-16), postati svjesniji sebe i prihvatiti se takvim, a ne željeti mijenjati druge; postati svjesni svoje pogreške, svoga grijeha; ljubiti besplatno kao što ljubi Bog i uvijek se utjecati Mariji.

U odnosu na prethodno rečeno, uvjereni smo da nismo dokraja razradile sva bogatstva primljena tijekom seminara. Ovo malo napisanog predstavlja samo isječke za osobnu meditaciju u svijetlu svoje osobne povijesti s Bogom.

Zahvalne smo Bogu za sve milosti koje smo dobile tijekom ovog seminara. Svaka od nas je osobno profitirala da bi bila blagoslov za svoju zajednicu i za one s kojima živimo. Zahvalne smo osobito s. Stanislavi što je prihvatila voditi ovaj seminar. Poučavala nas je s puno žara, intelektualne sposobnosti i duhovne dubine. Seminar je bio za sve nas vrijeme obnove naše vitalne snage koja nam je itekako potrebna. Zahvaljujemo našim odgovornim sestrama za organizaciju seminara. Želimo im snage u svemu što će još planirati za poticanje elana u svojim sestrama, da bismo zajedno rasle u ljudskom i duhovnom životu.

Neka Gospodin bude blagoslovljen uvijek!

s. Clara Agano

POSJET DJEČJEM SELU SOS

Druge nedjelje došašća zajedno sa s. Ivkom, s. Mirabilis i s. Samuelom mi kandidatkinje posjetile smo djecu siročad u ustanovi SOS. Posjetili smo jednu od petnaest obiteljskih kuća u kojoj smo susreli desetero djece, majku i jednu „tetu“. Sedam je djevojčica i tri dječaka. Posebna radost nam je bila što smo uspjeli vidjeti i troje djece našeg pokojnog susjeda koji su ovdje smješteni poslije njegove i suprugine smrti. Posjetili smo i osnovnu školu u sklopu te ustanove. Učionice su dobro i kvalitetno opremljene. Bogu hvala, i hrane imaju dovoljno. Djeca su dobrog zdravlja i svi imaju prekrasan osmijeh. Bili smo zadovoljni s vremenom koje smo proveli s njima, a vidjeli smo da su i oni sretni i zahvalni. Zahvaljujemo Bogu za ovaj posjet, a isto tako za sve one koji se žrtvuju za siromašne. Zahvaljujemo im na radosti koju smo doživjeli u ovom susretu. Neka Bog bude blagoslovljen!

Brigitte Ciza, kandidatkinja

BOŽIĆNE ČESTITKE

Neka svjetlo betlehemske rasprši svaku
tamu našeg srca da možemo radosno slaviti
Kristovo rođenje, pjesmom i hvalom na
našim usnama izgovarajući: Hvala Ti,
Kriste, za Tvoj dolazak k nama.

U ovim mislima želimo sretan Božić i
blagoslovljenu novu 2008. godinu svima i
svakoj sestri napose. Uz topli pozdrav

vaše sestre iz Trpnja

***

*Vrijeme se obnavlja, u vjetru s planina
novost je stigla. Mesija je navješten svim
narodima.*

Mesija je s nama i u nama, u siromasima i
svim ljudima kojima svaki dan služimo.
Svakoj od vas želimo radost i mir koje
samo Mesija može donijeti, u svete
božićne blagdane.

Vaše sestre iz Konga

***

Kao što se obratio Mariji, Bog se i danas
obraća nama i želi se po nama radati u
ovom svijetu, u našim zajednicama, u
svakoj od nas. Kao što je Josipa ohrabrio
tako i nama poručuje: Ne bojte se!

I po nama Bog hoće i može biti dio ovoga
svijeta, i po nama mijenjati ga na bolje. I
po nama može i hoće biti Emanuel, Bog sa
svakom od nas. Zahvaljujući Gospodinu
na tim divnim milostima gradimo
zajedništvo u našim sredinama.

Sretan Božić i blagoslovljenu Novu
godinu žele

vaše sestre iz Kaštel Lukšića

Susret s Kristom o blagdanu Njegova
rođenja neka u nama probudi čovjeka nade.

Blagoslovljen Božić i blagoslovljenu
Novu godinu žele

sestre s Jordanovca, Zagreb

***

*Isuse mileni, Bože moj,
srce ti dajem da sam tvoj!
Sin Boga Oca i Bog sam
s neba na zemlju siđe k nama.
Čista ga djeva rodila
i svojim mlijekom dojila.*

Svim sestrama blagoslovljen i sretan
Božić želi

s. Mirja s kandidatkinjama
Nadom, Magdalenom i Lucom

***

Drage sestre i čitatelji *Odjeka!*

Ovog se Božića radujmo glasu anđela:
*Navješćujem vam veliku radost. Danas se
rodio Spasitelj svijeta!*

Sretne blagdane i blagoslovljenu Novu
godinu žele vam

sestre iz Frankfurta

***

U tihoj noći obasjanoj zvijezdama rodila
se Ljubav, za mene, za Tebe, sestro. Neka
nam Njegovo svjetlo obasjava put i njegov
Duh obogaćuje život zajedništva.

Sretan Božić, mirom i radošću življenja
ispunjenu 2008. godinu, žele i čestitaju

vaše sestre iz Glonna

*U ovom se očitova ljubav Božja u nama:
Bog Sina svoga jedinorođenoga posla u
svijet da živimo po njemu (1Iv 4,9).*

Vječna tajna između Boga i čovjeka zbila
se u tišini božićne noći, u krilu Bogorodice.
Otac nas je obdario sobom u Sinu i
pokazao nam koliko nas voli. Postali smo
sinovi i kćeri Božje, djeca ljubljena.

Radostan Božić i obilje blagoslova u novoj
godini žele

vaše sestre s Lovreta, Split

***

Ljubav Božja zasjala, svijetu se objavila...

To je dan, u kojem je zasjala nada
spasenja, u kojem se počelo ostvarivati
naše spasenje. To je radosni dan koji nam
je svanuo rođenjem Isusa Krista –
Spasitelja. To je dan gdje započinje
dijalog ljubavi, susret koji uvijek daje da
iznova zasjaju novi vidici Boga i nas.

S ovim mislima neka nam i ovaj Božić
bude izazov i poziv na otvorenost slušanja
hoda Boga kroz ljudsku povijest.

Čestit Božić! Mir i dobro u novoj 2008.
godini. Žele vam iskreno uz srdačan
pozdrav

sestre iz Sigurate, Dubrovnik

***

Dijete nam se rodilo, Sin nam je darovan.

Božić je: ljubav je dobila ruke, ljubav je
dobila noge, ljubav je dobila toplinu srca.

Budimo Božić tamo gdje nas pošalje
Providnost.

Uz molitve i srdačne sestrinske pozdrave

vaše sestre iz Knina

***

Svim sestrama sretan i blagoslovljen
Božić kao i nova 2008. godina. Uz iskrene
pozdrave od

vaših sestara iz Imotskoga

***

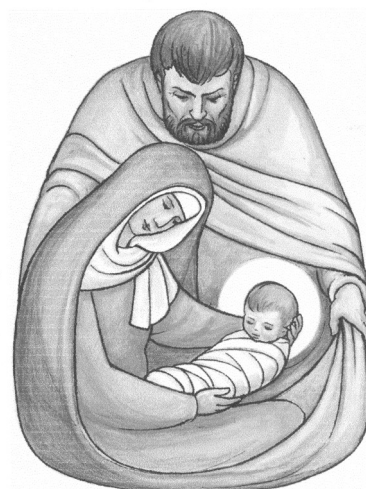
*Došao je u naš svijet,
jednostavno,
siromašno,
ljudski.*

*Tražite njega, On je put!
Ne tražite ga iza zvijezda,
niti u palačama,
niti u izlozima.
Traži ga tamo, gdje su siromasi,
gdje su tužni i uplašeni.
Tu se on saginje.
Da tu ćete ga naći,
kao svjetlo u dubokoj tami,
kao ruku pomoćnicu,
kao glas
koji tiho kaže: „Ne boj se“.*

(Nepoznati autor)

Blagoslovljen Božić i sretnu novu godinu
žele svima vaše

sestre iz Arbanasa, Zadar

NAŠI POKOJNICI

SESTRE NAŠE KONGREGACIJE

s. M. Vitomira Čuljak, živjela 92 godine, u Kongregaciji 72 godine,
preminula 4. prosinca 2007. u Međugorju.

s. M. Querubina Barboza, živjela 86 godina, u Kongregaciji 67 godina,
preminula 13. prosinca 2007. u Asunciónu.

RODBINA SESTARA

Ana Botica, majka s. Ivanke Botica i sestra s. Asumpte i s. Silvije Vrdoljak, preminula 6.
prosinca u 82. godini života.

Jakov Koljanin, brat s. Nazarije, preminuo 9. prosinca u 74. godini života

ZAHVALE

Duboko dirnute ukazanom pažnjom od
srca zahvaljujemo, u svoje osobno ime i u
ime svih naših, svim dragim sestrama koje
su nam izrazile sućut te molitvom i
nazočnošću ispratile našu dragu majku i
sestru na posljednje ovozemno počivalište.

s. Ivanka Botica
s. Asumpta i s. Silvija Vrdoljak

Drage sestre!

Od srca hvala za izraženu sućut povodom
smrti moga dragoga brata Jakova. U svoje
osobno ime i u ime moje obitelji, posebno
zahvaljujem sestrama koje su ga ispratile
na posljednji zemaljski počinak i svojim
pjevanjem uveličale slavlje sv. mise.
Osjetila sam vas svaku tako blizu, bile ste
iskrena utjeha djeci moga pokojnoga
brata.

Hvala župniku fra Stipi Bešliću i našem
rođaku fra Ivici Juriću na bratskom
suosjećanju i Bogu prikazanoj misnoj žrtvi.

Svoga brata preporučam dobrom Bogu
neka ga nagradi za sve dobro što je učinio
i milostiv neka mu bude.

Vaša zahvalna s. Nazarija Koljanin

IZ ŽIVOTA NAŠE KONGREGACIJE

IZ GENERALNE KUĆE

Svim sestrama lijep pozdrav i nekoliko kratkih vijesti o događanjima posljednjih mjeseci.

Dana 20. srpnja t. g. oprostile smo se od s. M. Gabrijele Koncilja i od novakinja Mervat Demyan i Ahlam Helmi koje su se vratile u svoju provinciju, u Trst, nakon nepune dvije godine novicijata provedene s nama. Zahvalne smo s. Gabrijele koja je, pored službe voditeljice novakinja, tri godine s ljubavlju i zadivljujućom raspoloživošću služila kao naša kućna predstojnica. Neka joj Gospodin obilno uzvрати dobrom i neka je blagoslovi! Božji blagoslov neka prati novakinje na njihovu putu rasta u vjernosti Gospodinu, u odazivu na njegov poziv i u ljubavi prema zajednici.

Od 4. do 24. kolovoza t. g. vrhovna predstojnica s. M. Natalija Palac bila je u službenom pohodu sestrama u DR Kongu.

Kolovoz i rujna protekli su nam u znaku susreta odgojiteljica u Asizu: priprema i održavanje susreta, dolasci i odlasci sestara odgojiteljica s kraćim zadržavanjem u generalnoj kući prije i poslije susreta. Zahvalne smo Gospodinu što je sve dobro prošlo, a sestrama odgojiteljicama za njihov velikodušni doprinos.

Dana 9. rujna proslavile smo 50. obljetnicu redovničkog života naše s. M. Roze Potočnik. U euharistijskom slavlju i u vrlo ugodnom obiteljskom druženju kod stola sudjelovale su i sestre iz obiju rimskih zajednica (Farnesine i Piazza Caprera) te dvije sestre odgojiteljice iz Lemonta. Pater Alvaro Caciotti, OFM, predvoditelj euharistijskog slavlja, pozvao nas je da zahvalimo Gospodinu za poziv i izabranje, te da ga svojim posvećenim životom proslavimo. Zajedno sa s. Rozom obnovile smo i mi svoje predanje.

Sredinom rujna imale smo milost ugostiti na kratko s. M. Ivku Piplović i s. M. Samuelu Šimunović. S. Ivka već je 18 godina misionarka u Kongu i vraćala se onamo sa susreta odgojiteljica i odmora u Hrvatskoj, a s. Samuela tek je odlazila u misije, i to na svoj 32. rođendan. Na proputovanju iz Hrvatske u Kongo, nakon što se oporavila od operacije kralježnice, koncem listopada navratila nam je s. M. Romana Baković. Svojom vedrinom, poletom i radošću sve nas je oduševila. Neka Gospodin blagoslovi sve naše susestre u Kongu!

Uoči svetkovine sv. Franje, uz blagoslov vrhovne predstojnice s. Natalije, nas četiri sestre iz generalne kuće zaputile smo se k našim sestrama u provincijalnu kuću u Trst, kako bismo s njima podijelile radost i sudjelovale u slavlju prvih zavjeta s. Ahlam Helmi i s. Marian (Mervat) Demyan. Na srdačnom sestrinskom prijemu i na vrlo ugodnom boravku u Trstu i ovim putem od srca zahvaljujemo svim sestrama, osobito provincijalnoj predstojnici s. M. Suzani Masten i kućnoj predstojnici s. M. Andreji Kete.

Zbog rada na proglašenju blaženim sluge Božjega kardinala Eduarda Pironia, kod nas je gotovo cijeli mjesec listopad boravila s. M. Isabel Fernandes iz argentinske provincije.

Od 15. listopada do 17. studenoga t. g. vrhovna predstojnica s. M. Natalija Palac bila je u kanonskom pohodu sestrama sjevernoameričke provincije u Lemontu i sestrama mostarske provincije koje žive u Americi i Kanadi. Gospodin neka blagoslovi njezin trud i zauzimanje za dobro Kongregacije. Zajedno sa s. Natalijom u Lemont je otputovala i s. M. Sandra Zorko, vrhovna savjetnica. Ona se vraća sredinom mjeseca prosinca.

Drage sestre, želimo vam Došašće ispunjeno nadom, Božić preplavljen ljubavlju, a u novoj godini nov život u vjeri.

s. M. Aleksandra Kuri

JEDAN JE VAŠ UČITELJ

Asiz: Dani milosti za život i nadu

U ozračju istinskog zajedništva, uzajamnog poštovanja i međusobnog dijeljenja, od 31. kolovoza do 7. rujna 2007. godine u Asizu je održan VII. susret odgojiteljica naše Kongregacije.

U sjeni bazilike Sv. Marije Anđeoske, u mirnom Centru za duhovnost sestara franjevki od Djeteta Isusa, kroz tjedan dana Vrhovno vijeće i sve odgojiteljice Kongregacije razmišljale su o temi: *Jedan je vaš Učitelj: odgajati sebe da bismo mogle odgajati druge*. Izabranom temom željelo se odgovoriti na potrebu da nas "Krist pouči što nam je činiti", naglasila je vrhovna predstojnica u pozdravnom govoru na početku susreta.

Susret je započeo molitvom Večernje i upečatljivom predajom "Svjetla" svakoj sudionici od strane vrhovne predstojnice. Potom je u svečanom mimohodu iz kapele u dvoranu susreta s. Natalija nosila ikonu Isusa Učitelja koju je postavila na pripremljeno postolje. Kroz sve dane susreta Učitelj je privlačio poglede, prosvjetljavao pameti, pročišćavao osjećaje i budio nova nadahnuća. Osjećale smo otajstvenu prisutnost koja je nježno i ohrabrujuće šaptala našem srcu: "Upravi svoj pogled jedino Njemu; u Njemu sam ti sve rekao i objavio. U Njemu ćeš naći više od onoga što moliš i želiš... Od dana u koji sam na Taboru zajedno sa svojim Duhom na Njega sišao i obznanio: 'Ovo je moj ljubljani Sin, u njemu mi sva milina, slušajte ga' (Mt 17,5). Njemu sam sve povjerio. Njega slušajte!" (Sv. Ivan od Križa).

Brižno pripremano bogoslužje rasvjetljavao je i podupiralo svakodnevno zalaganje u radu. Posebna je milost bila "piti na izvorima sv. Franje": sv. misa na grobu Serafskog oca prvog dana susreta, a u Porcijunkuli zadnjega dana, te odlasci u druga franjevačka mjesta bilo pojedinačno ili u skupinama u slobodno vrijeme.

Susret je bio dobro pripremljen i vođen te je postigao željeni cilj, kako na pojedinačnoj tako i na zajedničkoj razini. Slušajući predavače, izmjenjujući iskustva i moleći, svaka od sudionica postala je svjesnija važnosti, potrebe i hitnosti odgoja da bismo kao Bogu posvećene osobe mogle odgovoriti na velike izazove današnjice.

Predavanje s. Elene Marchitelli, franjevke alkatarine, bilo je vrlo značajno i poticajno. Naglasila je da odgojiteljice najprije moraju biti učenice Evanđelja da bi mogle biti vjerne posrednice jedinog Učitelja. To nas kao franjevke još više obvezuje. *"Od bitne je važnosti priprema odgojiteljica. One moraju biti sposobne trajno oslušivati Duha, živjeti radikalno nasljedovanje Krista i dubinske zahtjeve svetosti; odgojiteljice se najprije svojim životom, a zatim i potrebnim znanjem psihološko-pedagoških i duhovnih disciplina, svim svojim bićem posvećuju odgajanju onih koje su im povjerene da se velikodušno odazovu Gospodinu, uvodeći ih u iskustvo posvemašnjeg nasljedovanja Krista prema karizmi i duhovnosti Družbe školskih sestara franjevačka Krista Kralja"*.

P. Massimo Reschiglian, OFM, ponudio nam je dva upečatljiva razmatranja. Prvim predavanjem pažnju je usmjerio na "Srce okrenuto Gospodinu". Govorio je o tome kako smo svi u Crkvi pozvani na "suobličavanje Kristu", i kako smo mi kao franjevke pozvane živjeti na Franjin način. Osim toga, istaknuo je da *"odgajati znači prije svega prenijeti oganj koji je nadahnjivao živote naših utemeljitelja: pozvane smo stoga živjeti to iskustvo u osobnoj molitvi, u sestrinskom zajedništvu, u uzajamnom služenju i u bogoslužju"*.

U drugom razmatranju govoreći o temi "Svi ste vi braća" istaknuo je potrebu odgoja za zajednički život i *"Euharistiju kao prvotno mjesto odgoja. Euharistija je Isusov dar nama, prisutnost koja nam daje vidjeti ono što trebamo biti. Isus se dariva nama i mi smo pozvani na sebedarje"*. Naglasio je, zatim, kako redovnička zajednica postaje povlašteno mjesto odgoja, ukoliko je, *"gledano očima vjere, stvarna prisutnost Krista, nezasluženi dar Gospodinov, mjesto gdje se uči biti sestrama, mjesto u kojemu se živi Isusov stil života, mjesto koje priprema za poslanje. U njoj smo pozvane tražiti 'Duh Gospodnji i njegovo sveto djelovanje'"*.

Mnogo sitnih pažnji, iznenađenja, poklončića, znakova i simbola sa svih strana, pridonijeli su ljepoti zajedništva i osnažili osjećaj međusobne pripadnosti. Razgovori s vrhovnom predstojnicom i drugima, za koje je bilo prilike, dodatno su ohrabрили odgojiteljice u njihovoj delikatnoj zadaći. Međusobno izmjenjivanje iskustava, čežnji i očekivanja u mješovitim skupinama i u plenumu sve nas je obogatilo i osnažilo svijest o potrebi učenja stranih jezika kako bismo mogle još bolje međusobno komunicirati.

Sve je bilo velika milost. Ali, zaključimo riječima vrhovne predstojnice koje je izrekla na zatvaranju susreta: *“Čeka nas ‘silaženje s brda’ i povratak kući, u naše zajednice, k našim odgajanicama; čeka nas ponovno uranjanje u svakodnevicu sa svim njezinim zahtjevima i mukama”*. I još: *“Želim da s ovog svetog mjesta pođete obnovljenom i ojačanom željom hoditi pogledom i srcem uprtim u Gospodina, jedinog Učitelja, koji će vas nadahnjivati što i kako trebate činiti”*, sigurne u nadi da će se uvijek i svugdje *“On brinuti za vas”*.

s. M. Ruža Jukić i s. M. Maristella Palac

IZ MARIBORSKE PROVINCIJE

Drage sestre! Obilježavanje dana Kongregacije i svetkovina sv. Franje dali su nam priliku da se mislima, molitvom i čestitkama ujedinito sa svima vama. Svetkovina Krista Kralja će nas ponovno međusobno ujediniti.

Od zadnjega Kongregacijskoga lista kod nas se mnogo toga događalo. Najznačajniji događaj bio je Provincijski kapitul održan u Repnjama od 15. do 26. lipnja, na kojem je izabrana nova provincijska uprava. Sestre kapitularki razmotrile su stanje u provinciji, izrazile želje sestara, potrebe apostolata, te se suočile s potrebama našega prostora i vremena. Izabrale su misao vodilju, koja se naslanja na zaključni dokument Vrhovnoga kapitula iz 2005., a odražava potrebe naše provincije. Naglasak je stavljen na potrebu trajnog odgoja.

Tema i gradivo za duhovne obnove u pastoralnoj godini 2007./2008. je: Lik redovnice, žene i majke, polazeći od Marije kao uzora, prema knjizi *Marija, ogledalo Crkve* - p. Raniera Cantalamesse, kapucina. Kao žene vjere i povjerenja u Božju ljubav, na to nas potiče i zaključni dokument Vrhovnoga kapitula iz 2005. godine.

U Repnjama smo 12. kolovoza o. g. slavile redovničke jubileje naših sestara. Svetu misu slavio je ljubljanski nadbiskup msgr. Alojz Uran. Sabrao se lijep broj sestara i rodbine. Srebrni jubilej slavila je s. Mihelka Vidmar, zlatni s. Petrina Kostelec, s. Goreti Drolc i s. Antonija Gostečnik, 70. obljetnicu redovničkog života u Repnjama je slavila s. Amalija Rola, u zajednici u Brezju s. Viktorina Pucelj i s. Elizabeta Pfeifer, a u Poljančevoju u Mariboru s. Bogomila Škof.

U Mariboru je 18. listopada upriličen susret za sestre zaposlene u domaćinstvu. U kući matici sabrale su se sestre kuharice, pralje, vrtlarice, sestre koje brinu za urednost kuće i druge. S. Angela Zanjkovič im je govorila o sestrinstvu, prema gradivu sa susreta odgojiteljica u Asizu. Nakon objeda sestre su posjetile prvostolnicu, molile na Slomšekovu grobu, sudjelovale u euharistijskom

slavlju u samostanskoj crkvi, posjetile obnovljenu kuću novicijata u Poljančevoj i vesele se vratile u svoje zajednice.

Još jedan naš susret u Mariboru. U subotu, 27. listopada, u radosnoj zahvalnosti pridružile smo se domaćoj zajednici sestara u kući novicijata u Poljančevoj 5 i 7. Nadbiskup i metropolita dr. Franc Kramberger najprije je blagoslovio kapelicu i obnovljenu kuću, zatim slavio euharistiju. Ugodno sestrinsko druženje nastavile smo uz zajedničko blagovanje i mali program: igrokaz o sv. Franji, pjesma i igra.

Nakon smrti umirovljenoga nadbiskupa dr. Alojzija Šušlara, na blagdan apostolâ Petra i Pavla, ljubljanski nadbiskup msgr. Alojz Uran, posebnim pismom zahvalio je našoj Kongregaciji za dugogodišnje požrtvovno služenje naših sestara dr. Šuštaru u vrijeme dok je bio nadbiskup i metropolita, ali i nakon umirovljenja kada je molitvom i predanim trpljenjem nastavljao svoje uzvišeno poslanje za Crkvu i svijet.

U ovo posljednje vrijeme dvije naše sestre vratile su se svome Gospodinu. S. Danijela Kos, rođena 1942. godine. Po zanimanju je bila vezilja. Gospodin ju je teškom bolešću iznenada odvojio od njezina posla, izrade crkvenog ruha. Zadnjih godina bila je i kućna predstojnica zajednice u Radovljici. S. Marijana Oblak, rođena 1919. godine, bila je najprije kuharica u sanatoriju Topolšica, zatim medicinska sestra u Nišu. Odlaskom u mirovinu ponovno je kuhala za sestrinsku zajednicu u Šturju, a zadnje je godine živjela u Brezjama. Sjećajmo se u molitvi naših pokojnih sestara.

U vremenu Došašća širom otvorimo vrata svoga srca Gospodinu! Lijep pozdrav svima!

s. M. Vesna Jelen

IZ SPLITSKE PROVINCIJE

Tekuću radnu godinu započele smo, prema Provincijskom planu, programom trajnog odgoja na temu *Sveopće bratstvo/sestrinstvo*. Temu produbljujemo kroz mjesečne duhovne obnove i odgojno-formativne sastanke. Iz franjevačke duhovnosti održani su također i dvodnevni seminari za sve sestre na temu *Živjeti Evanđelje*. Seminare su, na opće zadovoljstvo svih sudionica, predvodile naše sestre iz sarajevske provincije s. Ivanka Mihaljević i s. Kata Karadža te fra Pero Vrebac.

Značajnija zbivanja posljednjih mjeseci vezana su uz zajednicu naših sestara u DR Kongu. U mjesecu kolovozu, od 5. do 23., u kanonskom pohodu sestrama u Bukavu bila je vrhovna predstojnica s. Natalija Palac. U njezine ruke na blagdan Velike Gospe, u kući odgoja u Ngubi dvije sestre, s. Emilienne Nankafu i s. Christine Kavira Muhimwali, položile su prve redovničke zavjete. Dan prije u postulaturu je primljena kandidatkinja Justine Kavugho Vumilia.

Na blagdan Male Gospe, 8. rujna, blagoslovljena je obnovljena kuća u Nyantende u koju su se sestre vratile nakon desetgodišnjeg izbivanja. Naime, godine 1997. usred ratnih neprilika sestre su pod prisilom napustile tu kuću i izbjegle u Bukavu, ali nisu prestale s djelovanjem. Putovale su iz Bukavu i nastavile raditi u bolnici, a kasnije i u školi.

U nedjelju 16. rujna u Bukavu je zaključena godina proslave 100. obljetnice evangelizacije. Cijela nadbiskupija u Bukavu, na čelu s mjesnim nadbiskupom mons. François Xavierom Maroy, koji je predvodio euharistijsko slavlje, sabrana je bila u molitvi i zahvalnosti za obilne plodove misionarskoga djelovanja u tom narodu tijekom jednoga stoljeća, u koje je utkano i 33 godine misijskoga djelovanja naših sestara. Tom prigodom, među ostalima, i našim prvim misionarkama nadbiskup je uručio priznanje za dugogodišnji misijski rad.

Istoga dana, u nedjelju 16. rujna, za vrijeme euharistijskoga slavlja u kapeli provincijalne kuće u Splitu, nadbiskup splitsko-makarski mons. Marin Barišić blagoslovio je i s. Samueli Šimunović

predao misijski križ za misiju *ad gentes* u DR Kongu. S. Samuela se pridružila tamošnjoj zajednici u kojoj je sada osam sestra Hrvatica i trinaest sestara Kongoanka.

S. Julienne Kabuo Katungu, sestra Kongoanka s privremenim zavjetima, napustila je našu zajednicu 30. rujna. U daljnjem životu neka je prati mir i dobro!

Za sestre jubilantkinje 50. obljetnice redovničkoga života, kao i za prošlogodišnje jubilantkinje 50. i 60. obljetnice upriličen je seminar na temu *Duhovnost zrele dobi*, od 21. do 23. rujna, u našem samostanu u Zadru. Po završetku seminara sudionice su hodočastile Gospi u Krasno na Velebitu. Unatoč visokim godinama i zdravstvenim poteškoćama radosno su sudjelovale u ovom za njih jedinstvenom događaju. Na svetkovinu sv. Franje u provincijalnom središtu u Splitu proslavljena je 50. obljetnica redovničkoga života naših sestara: s. Rozarije Župić, s. Verene Masnić, s. Tihomire Zorica, s. Celestine Masnić, s. Zdravke Marić, s. Stjepanke Vučemilo, s. Dobroslave Vranjković i s. Virgine Župić.

Bogu smo osobito zahvalne za dvije nove kandidatkinje u Splitu, Magdalenu Kljajić i Nadu Dolić. Privučene Gospodinovim pozivom došle su u našu zajednicu. Nama su donijele osvježenje i ohrabrenje, u vjeri i nadi da Gospodin s nama računa i u budućnosti.

s. Marija Petra Vučemilo

IZ TRŠĆANSKE PROVINCIJE

Drage sestre, šaljem vam nekoliko crtica iz našega života u ljetnim i jesenskim mjesecima.

Dana 14. lipnja 2007. iz Kaira su nam javili, da je predvečer mirno usnula u Gospodinu naša draga, 92-godišnja s. M. Silverija Gogala. Otišla po vječnu nagradu za svoje vjerno 71-godišnje služenje Gospodinu u redovničkoj zajednici. Bila je uzorna redovnica i iznimno velika molitvena duša. Živjela je iz vjere. Gospodin joj je darovao posebnu milost te je i posljednjega jutra sudjelovala u sv. misi i primila svetu popudbinu. Sada može svojim živahnim značajem zabavljati nebesnike i svojim lijepim glasom pjevati Gospodinu.

Tjedan dana kasnije s. Jedrt Lokar, glavna kuharica u Gorici, morala je operirati žučne kamence i bruh. Hvala Bogu, operacija je uspjela premda je sestra već bila iscrpljena zbog operacije kuka, kojoj se podvrgla u drugoj polovici ožujka. Sestra Jedrt ponovno je u bolnici, ovaj put zbog moždane kapi. Unatoč njezinoj jakoj volji kojom se bori, teškoća joj ne manjka.

Dana 29. lipnja o. g. pogodila nas je vijest o smrti umirovljenog ljubljanskog nadbiskupa, mudrog i dobrog dr. Alojzija Šušlara. S velikim poštovanjem i zahvalnošću uključile smo ga u naše molitve. Pogrebnu sv. misu pratile smo preko televizije.

Na kraju duhovnih vježbi, koje je vodio koparski pomoćni biskup dr. Jurij Bizjak, a u kojima nam je otkrivao dubine Svetoga pisma, 10. srpnja o. g. proslavile smo redovničke jubileje: s. Amalije Zupanc dijamantni, s. Amabilis Štranj i s. Maristele Tul, zlatni. Cijela se zajednica s njima radovala i zahvaljivala Bogu.

U drugoj polovici mjeseca srpnja naša zajednica se povećala. Iz Grottaferrate su se nakon dvogodišnjeg novicijata vratile novakinje Ahlam Helmi i Mervat Damjan sa svojom voditeljicom s. M. Gabrijelom Koncilja.

Dana 20. rujna proslavile smo 90. rođendan s. M. Amalije Zupanc. Dovezle smo je na kolicima u kapelicu, gdje smo na njezinu nakanu slavili euharistiju i zahvaljivale Gospodinu za tu čestitu starost moleći ga da je i nadalje prati i u slabostima krijepi.

O 60. obljetnici dolaska naših sestara u Boršt i otvaranja dječjeg vrtića, 23. rujna o. g., mještani su pripravili slavlje zajedno sa sv. misom zahvalnicom. S ljubavlju su se prisjetili pokojne s. M. Tarcizije Valenčić, koja je preko 40 godina radila u vrtiću.

Blagdan našega oca Franje za nas je bio *dan, što ga učini Gospodin*. Naše novakinje Ahlam Helmi i Mervat (sada se zove s. Mariem) Damjen položile su prve zavjete. Za predanje Bogu pripremle su se duhovnim vježbama, koje im je na arapskom jeziku vodio p. Hilary, franjevac rodom iz Sudana. Sve nas je duboko dirnula svetost trenutka, ljepota euharistijskog slavlja i sam čin zavjetovanja. Gospodin se prignuo k svojim zaručnicama i primio ih pod svoje okrilje. Svojom prisutnošću su nas počastile članice vrhovne uprave: s. M. Aleksandra Kuri, vrhovna zamjenica, s. M. Sandra Zorko, vrhovna savjetnica, s. M. Jela Piljić, vrhovna tajnica te s. M. Roza Potočnik, koja je prvi put bila kod nas. Došle su također sestre s naših podružnica. Sve smo bile ujedinjene u zahvaljivanju i molitvi za milost ustrajnosti.

Svim sestrama širom Kongregacije topli pozdrav i obilje milosti u vremenu Došašća.

s. M. Leonarda Curk

IZ LEMONTSKE PROVINCIJE

Pozdrav svim sestrama!

Dok vam pišem, drveće na našem brežuljku poprima zlatnu i žarko crvenu boju. Puno je znakova čudesnog Božjeg stvaranja oko nas.

Dana 1. kolovoza u Lemont je stigla s. Snježana Pavić iz sarajevske provincije. Za vrijeme boravka među nama učila je engleski jezik. Prijepodne je pomagala s. David u kuhinji. Vidjela je mnoge znamenitosti Chicaga, kao i sam grad. Isto je tako posjetila sestre mostarske provincije u Chicagu. Otputovala je 28. rujna ostavljajući nam puno lijepih uspomena.

Na Dan Kongregacije sv. misu smo slavile u Alvernia Manor, tako da su sestre iz St. Joseph Infirmary i Marian Hall-a također mogle sudjelovati. Predvoditelji su bili oci Blasé Chemazar i Jose Cilia. Nakon sv. mise uslijedila je svečana večera.

Blagdan sv. Franje bio je prekrasan dan slavlja. Popodne smo imale euharistijsko slavlje nakon kojeg je slijedila večera.

Uvečer 15. listopada u Sjedinjene države stigle su vrhovna predstojnica s. Natalija Palac i s. Sandra Zorko. Sljedeći dan, 16. listopada, kao znak dobrodošlice upriličile smo ručak u Alvernia Manor. Nakon susreta sa svakom pojedinom sestrom u Mount Assisi Convent-u, s. Natalija je posjetila sestre u Alvernia Manor i Marian Hall-u, kao i sestre u Jolietu (St. Mary Nativity) i Chicagu (Sacred Heart). Oproštajni ručak imale smo 4. studenog. S. Natalija je nastavila vizitaciju sestara mostarske provincije u Chicagu, Torontu i New Yorku. U Italiju se vratila sredinom studenog.

Dana 20. listopada upriličile smo četvrti ručak za prikupljanje sredstava (fundraising), a sponzorirali su ga naši pridruženi članovi. Bile su tihe aukcije čiji prihodi idu našim umirovljenim sestrama. Za glazbu se pobrinuo orkestar čiji je jedan član i naš pridruženi član. Sljedeće prikupljanje sredstava bit će u listopadu 2009., u znak zatvaranja proslave 100. obljetnice dolaska sestara u Sjevernu Ameriku.

Svake godine biskup biskupije Joliet slavi sv. misu za redovničke zajednice. Obično se slavi u pastoralnom centru St. Charles Borromeo. Na poseban način u sv. misi se spominje onih koje slave jubileje. Ove godine spomenuo se s. Paule Nansenbeny koja je proslavila 50. obljetnicu redovničkog života i s. Sandre Zorko koja anticipira 50. obljetnicu koja je sljedećeg ljeta. Misu je

slavio biskup Peter Sartain zajedno s drugim pozvanim svećenicima. Tema homilije bila je poniznost. U kafeteriji Centra uslijedio je ručak za svećenike, redovnike i redovnice.

Dana 27. studenoga upriličile smo naš jesenski Dan zajednice. Održan je u Alvernia Manor. Predavač je bio o. Larry Janowski, OFM. Tema predavanja bila je *Biti oruđe mira u nemirnom svijetu*. Ponudio nam je puno “hrane za misli”. Dan je završio sv. misom u podne nakon koje je uslijedio ručak.

Sestre u različitim oblicima služenja su opet u punom zamahu. Kuća molitve Naše Gospe od Anđela i dalje napreduje s jutarnjim rekolekcijama jednom na mjesec. Kuću molitve također koriste svećenici, redovničke osobe i laici iz različitih zajednica i župa.

Vrijeme došašća iznova nas podsjeća da pripravimo put Gospodinu. I dok tako činimo, usred ovog komercijaliziranog vremena crkvene godine, usredotočimo se na pravo značenje Božića – Riječ je postala tijelom iz ljubavi prema svakoj od nas. Neka Božja poruka ljubavi ispuni srce svake od vas ljubavlju, mirom i svakim dobrom.

s. M. Jimene Alviani

IZ MOSTARSKE PROVINCIJE

Drage sestre diljem Kongregacije! Mir vam i dobro!

Protekli mjeseci od našega zadnjeg “susreta” u Kongregacijskome listu bili su ponajviše u znaku susreta i obljetnica.

Ovogodišnji blagdan sv. Klare darovao nam je dvije novakinje (Marijanu Selak i Ivanu Jurišin) i dvije postulantkinje (Anđelu Pervan i Adrijanu Galić). Primanje u novicijat i postulaturu proslavile smo u samostanu sestara u Međugorju. Uoči blagdana sv. Klare naše sestre juniorke u Kiseljaku su obnovile privremene zavjete (s. Zorica Jurilj, s. Lidija Banožić, s. Branka Perković, s. Marijana Brekalo, s. Danijela Brekalo i s. Samuela Muchová).

Dana 26. kolovoza u Bijelome Polju smo proslavile *Provincijski dan*. Molitvom i sv. misom za pokojne sestre na groblju “Gruban” obilježilo je ovaj dan oko 60 nazočnih sestara. Prije euharistijskoga slavlja pročitana je kratka povijest Provincije te mjesta i groblja u kojima su pokopane pokojne sestre. Domjenkom u samostanu nakon sv. mise završen je ovaj godišnji susret sestara.

Blagdan sv. Franje imao je trostruku slavljeničku dimenziju. Proslavile smo ga u Bijelome Polju. Mjesni biskup msgr. dr. Ratko Perić blagoslovio je novu samostansku kapelicu posvećenu sv. Franji Asiškom i predvodio euharistijsko slavlje. Tom prigodom proslavljen je i zlatni jubilej s. M. Valerijane Kraljević i s. M. Marije Vučić i srebrni jubilej s. M. Ivanke Marijanović, s. M. Ljilje Pehar, s. M. Slavice Šimović i s. M. Nere Glavaš. S nama je bila i vrhovna predstojnica, naša s. Natalija Palac.

U listopadu smo (16. listopada) blagoslovili još jednu novu kapelicu, smještenu u sestrarskom dijelu *vrtića sv. Franje* u Kiseljaku. Obred blagoslova kapelice i sv. misu zahvalnicu za sve naše dobročinitelje predvodio je vrhbosanski nadbiskup Vinko kardinal Puljić. U euharistijskome slavlju sudjelovalo je i oko 70 naših dobročinitelja – predstavnika karitativne organizacije Sv. Josip Pomoćnik iz Irske, koji su donirali vrtić. Sestre su još u lipnju iz kuće u Kiseljaku, koja je u vlasništvu bosanskih franjevaca a sestrama je bila ustupljena na korištenje, preselile u vlastite novoizrađene prostorije za sestre u sklopu vrtića sv. Franje.

I ovaj put u sestrarske molitve preporučamo dvije naše pokojne sestre. U svibnju je s. M. Paulina Leko proslavila svoj 100. rođendan, a u kolovozu ju je blago pohodila *sestrica smrt*. Pokopana je na

blagdan sv. Klare u groblju *Mekovac* na Širokome Brijegu. I u rujnu je *sestrica smrt* ponovno pokucala na vrata naše Provincije. Došla je u Međugorje po s. M. Rastislavu Cvitanović u njezinoj 86. godini života i 67. godini redovništva. S. Rastislava je pokopana u groblju *Srebrenica* u Međugorju.

U molitve sestara preporučamo i novu kandidatkinju Milicu Grbavac iz župe Čitluk koja nam je došla u rujnu. Rođena je 25. listopada 1985. u Ljubuškom od oca Ike i majke Franke, rođ. Turudić.

Do ponovnog javljanja želim svim sestrama milosno vrijeme adventa i radosno božićno vrijeme.

s. M. Zdenka Petrović

IZ BOSANSKO-HRVATSKE PROVINCIJE

Drage sestre!

Sudjelovanje odgajateljica naše Provincije na VII. susretu odgajateljica u Asizu od 31. kolovoza do 8. rujna je konkretan način povezanosti i zajedništva sa svima vama. Iako su se susrele samo odgajateljice i članice vrhovne uprave, značenje ovog događaja itekako se proteže na svaku sestru i svaku zajednicu naše Kongregacije. Pismo vrhovne predstojnice s. Natalije Palac, te Zaključni dokument ovoga susreta poziv je da svaka sestra i svaka zajednica prepozna vlastitu odgovornost za odgoj. To je zadaća o kojoj nastojimo promišljati i koja nas u ovom trenutku bitno povezuje sa svima vama.

Osim ovog kongregacijskog događaja, mnoga događanja na razini Provincije, uz redovite oblike djelovanja svake pojedine sestre, čine život vrlo užurbanim, dinamičnim.

Kroz ljeto su se izmjenjivala slavlja zavjetâ i obljetnicâ kojima su prethodile duhovne vježbe ili dani duhovne obnove, kako je i predviđeno provincijskim planom trajnog odgoja. Naše s. Elizabeta Žuljević i s. Dragana Tomić su 12. kolovoza u Novom Šeheru položile doživotne zavjete. Dana 16. rujna u Kloštru Ivaniću proslavile smo 50. obljetnicu života i djelovanja, kao i Novicijata naše Provincije. Sestre koje su prve provele novicijat u Kloštru Ivaniću proslavile su 50. obljetnicu redovničkoga života: s. Blaženka Marinčić, s. Evelina Tomas, s. Margareta Ištuk i s. Cecilija Misljević, a također i s. Tavelina Košćec koja je novicijat provela u Repnju. S. Doloroza Dilber proslavila je 60. obljetnicu, a s. Gabrijela Tomas i s. Ana Oršolić proslavile su 25. obljetnicu redovničkoga života. Dan uoči ovog slavlja četiri kandidatice su primljene u postulaturu. U kandidaturu u Livnu primljena je jedna djevojka, tako sada imamo pet kandidatica. S. Kristina Marijanović je 7. listopada u Kloštru Ivaniću položila prve zavjete.

Na Sveučilištu u Zagrebu dvije juniorke započele su studij. Razrednu nastavu na Učiteljskom fakultetu studira s. Emanuela Rajić, a socijalnu pedagogiju na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu studira s. Ivana Pavla Dominković.

Početkom školske godine provincijalna predstojnica s. Celina Vidak upriličila je susret s kućnim predstojnicama u Bugojnu i u Zagrebu kako bi mogle sudjelovati sve predstojnice. Provincijalna savjetnica s. Rozalija Jurić održala je predavanje na temu *Umijeće slušanja*, nakon čega je slijedio razgovor o tekućim pitanjima.

Dana 29. rujna u 72. godini života i jubilarnoj 50. godini redovničkog života u Livnu je preminula s. Vjekoslava Vrdoljak. Služila je kao kuharica u mnogim podružnicama u Bosni i Hrvatskoj.

Mnoge sestre su sudjelovale na *Redovničkim danima* u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj. Tema Danâ u Bosni i Hercegovini bila je *Posvećene osobe, tražitelji putova i zdenaca*, a u Hrvatskoj *Stanje i perspektive apostolsko-pastoralnog djelovanja u Republici Hrvatskoj*.

U okviru priprave za proslavu 800. obljetnice franjevačkog pokreta u Provinciji te na planu Vijeća franjevačkih zajednica u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj organiziraju se različiti susreti. Za sve sestre

u Provinciji upriličen je seminar iz franjevaštva na temu *Živjeti evanđelje* koji su vodile s. Ivanka Mihaljević i s. Kata Karadža. Sestre su sudjelovale na susretima i na razini franjevačkih zajednica. U mnogim mjestima u Bosni i Hrvatskoj upriličeni su susreti *U duhu Asiza*. Jedan od značajnijih na kojemu su sudjelovale i naše sestre je svakako susret u zagrebačkoj džamiji koji je okupio mlade naših franjevačkih zajednica, te učenike i profesore zagrebačke medrese. Inicijativu za ovaj susret dalo je Povjerenstvo za duhovnost pri Vijeću franjevačkih zajednica čija pročelnica je s. Renata Mrvelj. S obzirom da se u nedavnom ratu na našim prostorima zbog različitih oblika međusobnog nasilja produbio jaz između kršćana i muslimana, ovaj susret je važan doprinos dijalogu i kulturi mira.

U organizaciji istog Povjerenstva 10. studenoga u crkvi sv. Franje Ksaverskoga u Zagrebu već šestu godinu zaredom upriličen je Susret braće i sestara Trećeg samostanskog reda sv. Franje. Okupilo se preko stotinu sudionika, franjevaca trećoredaca i franjevki iz sedam redovničkih zajednica prisutnih u Zagrebu i okolici kako bi u povodu završetka proslave 800. obljetnice rođenja sv. Elizabete Ugarske, zaštitnice Trećega franjevačkog reda, razmišljali o njezinom životu, duhovnosti i milosrdnom djelovanju.

U povodu 800. obljetnice franjevačkog pokreta Vijeće franjevačkih zajednica želi ostvariti projekt Tečaja o franjevačkoj misijskoj karizmi, te su u tu svrhu osnovana i posebna radna tijela. U radnim tijelima su naše s. Ivanka Mihaljević i s. Kata Karadža, a za realizaciju programa Tečaja na lokalnoj razini bit će potrebna suradnja i drugih sestara. Sve o Tečaju moguće je saznati na web stranici: www.ccfmc.net, i to na nekoliko jezika. Naše sestre u Mainzu (Njemačka) sudjelovale su na Međunarodnom franjevačkom simpoziju na temu *Tražeci Krista u siromasima i patnicima*.

Od 16. do 19. studenog u Bugojnu održan je provincijski radni i izborni kapitul. Preuređenje provincijskih Statuta bio je glavni zadatak Kapitula. Uz pomoć fra Velimira Blaževića, profesora kanonskog prava, preuredile smo Statute iz 1996. i poslale ih vrhovnoj upravi na odobrenje. Na kapitolu smo također vrednovala Provincijski plan, te dogovorile način na koji ćemo to učiniti na razini cijele Provincije. Provincijalna predstojnica s. Celina Vidak i članice Vijeća priopćile su Kapitolu aktualno stanje o važnijim projektima u Provinciji, te odgovarale na pitanja članica Kapitula. Izabrale smo i zastupnice za izvanredni vrhovni kapitul 2008. Pored provincijalne predstojnice, Provinciju će na kapitolu zastupati s. Ivanka Mihaljević, s. Ljubica Stjepanović i s. Anđelka Jukić.

Vjerujem da sam nabrojila barem važnije događaje iz našeg života. Radujemo se vijestima iz svih provincija i Regije.

S vjerom da se Bog tajnovito spušta u našu životnu stvarnost i da dolazi svakoj od nas, svakom čovjeku, svima želimo radostan Božić i novu godinu!

Vaše sestre Bosansko-hrvatske provincije

s. M. Željka Dramac

IZ AUSTRIJSKO-KORUŠKE PROVINCIJE

Svim sestrama lijep pozdrav iz Koruške!

Jesen nas uvijek iznova očara ljepotom svojih raskošnih boja. Time nam daje naslutiti ljepotu i dobrotu Boga koji nas bogato obdaruje svakovrsnim plodovima zemlje. Bogu hvala!

Mnogo je mogućnosti da i mi donosimo plodove u svom duhovnom životu, trebamo samo biti svjesne milosti koju nam Bog daje i otvoriti joj se. Jedna od njih je sudjelovanje na Redovničkom danu 13. rujna u Novom Mestu, u Sloveniji, ali i dan molitve za duhovna zvanja u Brezjama. Doživjele smo posvuda da duboka vjera i ljubav prema Bogu čovjeka čine sretnim i oduševljavaju za svako dobro.

Za našu s. Valentinu 20. rujna bio je važan dan. Završila je medicinsku školu i primanjem diplome naplatila svoj trud. Početkom listopada pridružila se zajednici sestara u Bleiburgu, gdje će pomažući bolesnima u njihovim patnjama i sama hoditi putem zrelosti.

Gradnja doma u Pliberku dobro napreduje. Novi dio već je pod krovom.

Dana 13. listopada sestre su u velikom broju sudjelovale u još jednome Redovničkom danu, ovaj put ovdje u Koruškoj. Predavač, isusovac iz Njemačke, objašnjavao nam je zašto se mladi u današnjem potrošačkom društvu tako teško opredjeljuju za redovnički život. Ohrabrio nas je i oduševio da živimo produbljujući trajno svoje posvećenje.

Mladi iz Sv. Petra, 17. listopada o. g., na svoj način proslavili su blagdan sv. Franje. U pratnji s. Katje i nekoliko profesora autobusom su doputovali u Brezje. Ondje su ih dočekale s. Polonca i s. Urša iz mariborske provincije. Kviz o sv. Franji, sv. misa i izlet u Gorenjsku, ostao im je zaista u lijepom sjećanju. Iskrena hvala za pomoć.

Dva dana poslije imale smo informativni seminar za učitelje i odgajatelje škole *Sv. Petar*. Sljedeće godine navršava se 100 godina od kada je tamošnji župnik g. Matej Ražun pozvao naše sestre iz Maribora da bi poučavale na novoustanovljenoj školi. »Pedagoške značajke u Bibliji« (mr. Einspieler), »Vrednote sv. Franje i majke Margarete« (s. Bernardka) i »Ustanovitelj narodne škole Matej Ražun« (mr. Filipič) bile su glavne teme toga susreta. Zadovoljstvo svih bilo je očito.

Mir i dobro!

s. M. Ambrozija Potočnik

IZ PARAGVAJSKE PROVINCije

Svim sestrama naše Kongregacije srdačan pozdrav i svako dobro.

Tijekom ove godine kod nas je bilo nekoliko lijepih događaja zbog kojih na poseban način zahvaljujemo Bogu. Njemu dugujemo sve što jesmo i što činimo.

Na dan naše provincije, 15. kolovoza o. g., uprava općine Amambay obznanila je imena "osam istaknutih građana" – osoba koje su svojim briljantnim radom pridonijele razvitku općine. Među njima je i naša Kongregacija. Priznanje joj je dodijeljeno za nesebičan rad, velikodušno predanje, gorljivost i ljubav u radu, a dano je prvenstveno zbog škole "Svete Marije Anđeoske". Na spomen-ploči kojom se odaje priznanje kongregaciji Školskih sestara franjevki Krista Kralja stoji: *Najveći dar koji ova generacija može dati budućoj jest primjer života.*

Drugi događaj zbog kojega zahvaljujemo Gospodinu, darovatelju svakog dobra, zbilo se je 7. rujna. Na teritoriju iste općine Amambay, na drugom kraju grada, gdje djeluju dvije naše zajednice, s radom je otpočela još jedna naša škola. Izgrađena je i suvremeno opremljena uz pomoć japanske ambasade. Na otvaranju škole bili su nazočni: japanski veleposlanik, općinske vlasti, mnoge sestre, roditelji, učenici, prijatelji i dobročinitelji. U našem apostolskom djelovanju nastavljamo služiti prvenstveno djeci i mladima.

Naše starije i bolesne sestre preporučujemo u vaše molitve. Godine prolaze, ostavljaju za sobom znakove starosti, trpljenja i bolesti, ali te sestre su nam oslonac i podrška svojom gorljivom molitvom.

Još jednom, svim sestrama Kongregacije srdačan pozdrav od svih sestara naše provincije.

s. M. Adelina Cuttier